

Ó kéž bys protrhl nebesa a sestoupil
— — — vody by hořely ohněm! — *Isaiáš 64, 1.*

MYSTERIA BOŽSKÉ TVÁŘE

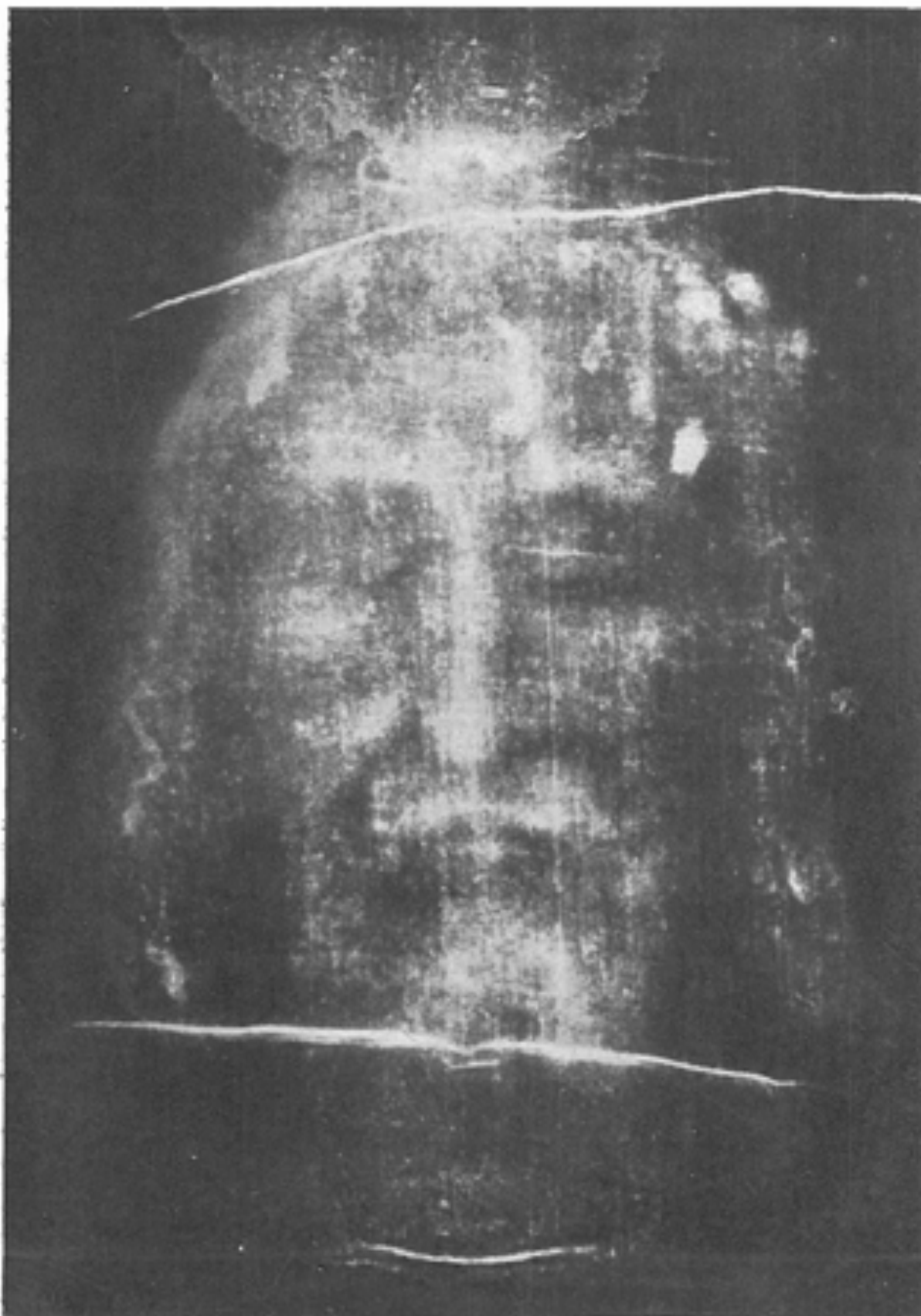
*Hrst meditací před Nejsvětějším Obličejem Páně
z posvátného rubáše turinského.*

Dr. R. W. HYNEK M. S.

Vydaly r. 1935

Školské Sestry O. S. F. Praha XII. Korunní 4.

Tiskem Česko grafické Unie a. s. v Praze.

Tvář Kristova z posvátného plátna turinského.

S laskavým svolení r. cav. G. Enrie.

Patisk zakázá

Nihil obstat.

P. Marianus Schaller, O. S. B.
Censor.

Imprimatur.

Pragae, die 14. Octobris 1935.

N. 13267.

Prael. Dr. Theophilus Opatrný,
Vicarius Generalis.

*Úctě apoštolské „rybářky duší“
a patronce misií,
— sv. Terezičky od Jezulátka
a Svaté Tváře Páně,*

připsáno autorem.

JEŽÍŠI KRISTE,

kéž poznám a miluji Tě,
všechno nechť konám pro Tě,
ať ponížím sebe a následuji Tě . . .

Nechť zmrtvím sebe a žiji v Tobě,
nechť nevěřím sobě — důvěřuji v Tebe,
cokoliv přijde na mne, ať přijmu od Tebe!

Pohlédni na mne, ať miluji Tebe,
zavolej mne, bych patřil na Tebe,
na věky věkův — okoušel Tebe,

Amen.

Sv. Augustin.

ÚVODEM.

„Vrátím se na zemi, abych lidi naučila Boha tak milovati, jak jsem *já* jej milovala.“

Sv. Terezička z Lisieux.

„Kdykoliv Tě vidíme, Pane, vidíme všechno dobro a naše zlo je zhojeno.“ P. Alvarez T. J.

Naprosto nečekaný úspěch knižní i přednáškový, týkající se zjevu Spasitelova na sv. rubáši turinském, byl mi bezděčným podnětem, abych se pokusil o několik meditací k jeho uchvacující Božské Tváři, zvláště když tato stala se — jak „náhodou“ jsem se dověděl — pro náš zářný vzor, sv. Terezii Ježíškovu, nadmíru účinným a mocným dynamem její závratné a při tom prostě lidské svatosti.

Pravý portret Kristův? Což je to možné? Což tato turinská Tvář jest skutečná? . . . Kdo jen trochu ji nechá na sebe působit, přesvědčí se sám . . . Pokládám to za jednu z největších milostí svého zbytečného života, že tato úžasná památka Kristova zkřížila cesty moje a že dle svých slabých sil mohu jí sloužiti z celé duše, celým srdcem . . .

Zkuste a shledáte sami, že chvíle před ní ztrávené stanou se vám nejšťastnějšími a nejkrásnějšími vašeho života . . . . .

Ó kéž by nám pomáhala vnikati stále hlouběji a jasněji v nevystihlá bohatství mysterií Kristových!

Hostinov, v den Nanebevzetí P. Marie 1935.

„Nalezl-li jsem v očích Tvých milost, ukaž mi svou tvář, abych Tě poznal — a milost nalezl v očích Tvých.“
II. Mojžíš. 33, 11.

TOUHA STALETÍ.

„Proč Tvář svou skrýváš? Job 13, 24.
„Proč odvracuješ Tvář svou a zapomínáš na
bídu naši a soužení naše? Povstaň, Hospodine,
abys nám pomohl a pro svou milost vysvobodí
nás!“ Ž. 43, 25, 26.

Co člověk miluje, chce mít stále u sebe. Čím více co miluje, tím více dychtí, tím více se snaží, aby jeho myšlenky a city mohly stále obletovati vytoužený předmět jeho snů, či aby se soustřeďovaly na osobu horoucně milovanou.

Denně vidíme toho doklady v běžném životě. „Kde poklad váš, tam i srdce vaše.“ (Luk. 12, 34.) Platí to nejen pro věci hmotné, ale zvláště pro osoby milované. Tak přátelé, členové rodiny, příbuzenstva — pakliže se skutečně milují — touží býti co nejvíce pospolu. A není-li jim to z jakýchkoliv důvodů možno, obšťastňují se podobenkou, svým obrázkem, aby aspoň v myšlenkách na sebe pamatovali a nepřestávali se míti rádi . . .

Nejen u lidí zamilovaných hrají podobenky tuto převelikou úlohu. Vidíme, že i lidé vynikající v tom či onom směru jsou nám všude stále připamatováni svými portrety, obrazy či sochami, abychom byli tak nadchnuti k jich následování. Ostatně, což obraz vladařů: krále, císaře či presidenta neuplatňuje touž myšlenkovou moc nad ostatními občany státu, zvláště v úředních místnostech? A což nestará se potupení jejich podoby stejně jako zhanobení samotných osob?

Jak jsme tomu povděční, že pro zintensivnění našeho života náboženského smíme používatí různých vyobrazení našich vzorů: světců, světic, či

Nejsvětější Panny, aneb Spasitele samého, jenž jako Syn Boží, Bůh a člověk zároveň, jest centrem našeho života . . .

Podoba Spasitelova — — — jaká horoucí touha nesla se po jeho předrahyých rysech všemi staletími křesťanskými! Jaká bohatství, jaké prostředky moci či slávy tisíce a tisíce horlivých následovníků Páně byli by dali za jediný pohled v jeho Božskou Tvář! Jak vytouženým zjevem byl mučedníkům, umírajícím za něho v nejrozmanitějších mukách! Jakou posilou vyznavačů! Jakou slastí panen! Jakou rozkoší všech svatých! Jakým požehnáním pro všechny nás bojující, strádající a hynoucí v tomto údolí strastí a slz! Co bychom za to dali, *aby byl s námi*, abychom pohledem naň nabývali síly, abychom rostli v přítomnosti jeho přesvaté! Abychom obraz jeho zářivý si stále lépe a hlouběji vtiskovali v duši. By se tam stal hlubinou, středem i výšinou veškerého našeho náboženského života z Boha?!

Této přirozené touze a dobové představě odpovídal v prvých stoletích křesťanské éry v katakombách krásný, ušlechtilý mladík, jak jej vidáme v sgrafitech či na soše „Dobrého pastýře“. Jeho mládí a krása byly křesťanskému lidu krutě pronásledovanému symbolem nesmrtelnosti a věčného žití. Nebylo tehdy vůbec možno zobraziti Krista ukřižovaného, hynoucího nejpotupnější, zločineckou smrtí. Teprve po nalezení sv. Kříže a po veřejném uznání křesťanského náboženství státem býval Spasitel v byzantském umění zobrazován na kříži, ale ne trpící, nýbrž vítězí nad smrtí. Triumfující nad svým přehořkým umučením. Naplňoval takto duše předtuchami života věčného. Teprve ranný středověk znázorňoval Krista trpícího na kříži, přioděného pouze kusem plátna kol

beder, což dobře odpovídalo asketickým ideálům této doby. Zvláště gotika vytvářela v něm svá nesmrtelná díla. O totéž usilovala i renesance i novověk s větším či menším zdarem, s větším či pranepatrným výrazem duchovosti v jeho svaté Tváři.

Tvář jeho Božská od nepaměti zvláště bývala zobrazována. Ať již se tak stalo na oné legendární „Sancta tavola“, pocházející prý od „lékaře milého“ sv. Lukáše, či na onom obraze z Edessy, darovaném prý Spásitelem mezopotamskému králi Abgarovi, nebo ještě proslulejším „Kristem smaragdovým“, jež sultán Bajazid II. daroval papeži Innocenci VIII. výměnou za svého zajatého bratra při dobytí Cařihradu Turky. Týž portret vytvořen byl neznámým autorem přesně podle popisu Spasitelova v t. zv. apokryfním listu Lentulově, zaslaném senátu římskému, či Pilátově, poslaném prý samotnému císaři Tiberiovi. V basilice sv. Petra chová se i posvátná „rouška sv. Veroniky“. Táž jest však zcela pozitivním obrazem Božské Tváře Kristovy. Dle tohoto římského zobrazení vytvořil zbožný malíř Dupont ve francouzském městě Toursu tak zvanou Sv. Tvář z Toursu, pro nás tím důležitou, že sv. Terezička z Lisieux stala se její horlivou ctitelkou. Ke svému jménu „od Jezulátka“ připojila si pak druhé: „od sv. Tváře Páně“.

Teprve v roce 1898 bylo dovoleno amatérovi advokátu Piovi při krátkém výstavu převzácného hrobního plátna turinského poříditi fotografickou kopii téhož. Při vyvolávání fotografické desky v temné komoře náhle mu z vývojky vyvstal pozitiv samotné Božské Tváře, z čehož byl by málem omdlel. Posledním vzepjetím sil přece jen ponořil plotně do fixáže a tím ji zachránil. Objev jeho stal se předmětem velkých a těžkých vědeckých bojů po-

čátkem nynějšího století. V nich posléze nevěrec, profesor fyziologie na pařížské universitě Yves Delage při slavnostním zasedání akademie francouzské vyznal: „*Jest to Kristus, který sebe sama otisknul na rubáši. A není-li to Kristus, kdo by to byl? Odsouzěnek, popravený stejným způsobem jako Kristus? Než jak vysvětliti výraz majestátu, který lze vyčísti z této Tváře???*“

V roce 1931 při předposledním veřejném výstavu této převzácné památky křesťanstva bylo z otisků sv. rubáše turinského fotografováno celé tělo Spasitelovo na slovo vzatým odborníkem cav. G. Enriem, jehož neretušovaný snímek Božské Tváře jest nezapomenutelný, úchvatný a podmaňující . . .

Sám, přiznávám se, toužil jsem od mladosti po nějakém zobrazení Páně, které by pro nadpřirozený předmět svého zobrazení mne zcela zaujalo, fascinovalo. Marně hledal jsem týž všemi způsoby: v chrámech, knihovnách, museích, obrazárnách, v dějinách umění atd. atd. Leckdy se mi již zdálo, že jsem něco v mém smyslu hodnotného našel, leč za krátko vyprchalo veškeré radostné opojení . . . Obzvláště po svém návratu do Církve sv. toužil jsem po něčem, co by mne přímo vnitřně vybízelo k adoraci, k následování Pána. Než stále marná byla veškerá moje námaha.

Jakousi útěchou mi bylo pouze, že ani stigmatizovaná Terezie Neumannová stejně nedovedla se nadchnouti pro žádné, sebe umělečtější zobrazení Pána našeho, kterého ve svých visích zří v nádheře duchovního odlesku jeho Božství. Z téhož důvodu proti původnímu svému úmyslu vzdávám se jakéhokoliv výpočtu či srovnávání nebo hodnocení nejrozmanitějších výtvorů kterýchkoliv umělců aneb

věků či národů. Všechny jsou udělány pouze rukou lidskou, zcela nedostatečnou pro výsostný subjekt Bohočlověka! Nad to pak převážné většině těch umělců chybí naprosto vnitřní vztah k Pánu, jimi zobrazovanému, natož aby „dotyk Ducha sv.“ učinil z jejich umělecky snad i zdařilého díla též výsostně náboženský výtvar.

Vzdal jsem se posléze veškeré naděje. Když však mi již skráně silně prokvétaly stříbrem šedin . . . aj hle, zcela mimo veškero nadání dostalo se do mých rukou něco, co mne rázem přemohlo, plně upoutalo a si získalo . . . Na čem nalézám stále víc a nových půvabů, krás, hloubek i výšin . . . Něco podobného jsem nepocítil nikdy při ničem, vyjma evangelia a listy sv. Pavla a Jana.

Ano, vskutku „učarovala“ mi tato Božská Tvář v naprosto dokonalé reprodukci Enrieově. Nemohu odtrhnouti svoje oči od tohoto zázraku Božské Lásky k nám. Rázem všechny ostatní umělecké výtvary ztratily pro mne svůj půvab i význam. Nic víc se mi z nich již nelíbí, kdežto zde nacházím stále větší dokonalost a krásu nadzemskou. Přirozeně, něco nadpřirozeného stojí za tím. *Jest to dílo Božské, na něž lze patřit, jež lze medítovat, adorovat věčně .*

Čeho pak srdce jest plno, tím ústa přetékaají. Sám nechápu, jak pouze ve volných chvílích, hlavně nočních, v šesti nedělích vyrostlo mi na psacím stroji podobné dílo, jehož jsem dosud nebyl schopen . . .

Ovšem, ovšem, to vše způsobila tato klanění nejhodnější Božská Tvář, rubášem turinským mi stále zpřítomňovaná .

* * *

Díky Bohu za nevýslovný dar jeho! (II. Kor. 9, 15.)

HYMNUS.

„Vyslyš, Hospodine, slituj se a slyš mne: K Tobě mluví srdce mé, hledá Tě tvář moje, *po Tváři Tvé, Pane, toužím . . .*“ Ž. 26, 7, 8.

„Krásný jsi tvářností nad syny lidské, rozlit je půvab kol rtů tvých . . .“ Ž. 44, 3.

„Ó Tváři krásnější růží a jarních lilií, našemu zraku neskryváš se víc . . . . . zastřený obličej Tvůj, Pane, jest naším nebem.“

Sv. Terezička z Lisieux.

Jak jsem již ve své poslední knize „Umučení Páně“, kap. XI. vypsál, působí dobrá fotografická reprodukce (Enrieova) této Božské Tváře z převzácné křesťanské památky turinské na zbožné lidi ohromujícím, přímo zázračným dojmem.

Nedají se prostě vypsati slova úžasu, pohnutí, vděčnosti i nadšení nad touto přenesmírnou pozorností Spasitelovou, který právě teď, v dobách nadcházejících kritických zkoušek, k posile a povzbuzení popřátí nám ráčil pravý portret své věrné podoby lidské. Jest potřebí prostě zadívati se dlouze v tyto jeho rysy předrahé, okoušeti ústy srdce úžasnou jejich niternou krásu. Vpíjeti se celou duší v tato tajemství.

Spasitel předražený jest tu zachycen v rozkvětu svých tělesných sil, v přesném, mužném orientálním typu. Jest to vyhraněná, skutečná osobnost nesmírné vnitřní bohatosti duše. Jest to podobizna člověka nedozírných metafysických cílů. Člověk zcela v sebe ponořený. Uskutečňovatel nejvyšších mravních i náboženských hodnot. Člověk, který na vzdory právě přetrpěnému nejstrašnějšímu utrpení zrcadlí ve svém obličejí nadpřirozený klid a vznešenost majestátu vskutku Božského.

Strašlivá muka tělesná krátce před smrtí zbrzdila tuto Tvář přesvatou. Ještě krutější duševní utrpení vrývala se v ni pro naprosté ztroskotání životního díla, při úplném opuštění od lidí a osamocení i od Boha. Leč vzdor i částečné deformaci znetvořujících ran obličejových i protažení jeho a zúžení v otiscích posvátného plátna turinského, — jest celkový dojem výrazu této Tváře fascinující, zcela podmaňující, že nelze téměř od ní odtrhnouti zraku.

Ostatně zkušenost mi dává za pravdu. Seznámí-li se kdo duchovně a nábožensky založený s touto pouhou fotografií Enrieovou, přestanou se mu líbit jakákoliv zpodobnění Spasitelova, ať již sebe umělečtější výtvoř i nejproslulejších mistrů či prosté a nedokonalé jejich kopie. Vesměs ustupují do pozadí. Blednou a ztrácejí se oproti mohutnému dojmu z této neretušované a nepřikrášlované fotografie. Nesnášíme prostě, aby vedle sebe bylo postaveno dílo lidské a dílo, na kterém jistě spolupůsobily i síly božské.

Odvažují se dokonce tvrditi — hledě k dosavadním pokusům, jež jsou mi známy —, že ani rukou lidskou nedá se do všech detailů i kontrastních nuancí napodobiti tato turinská Tvář přesvatá. Dosud nikdo nebyl s to měřiti se svým výtvořem s úžasnými hlubinami i výšinami, kontrasty a tajemstvími těchto rysů Spasitelových, zde výsostně produchovnělých. Ba dodávám ještě, že čím déle patřím na tento fotoportret Kristův, k nesmírnému našemu úžasu po 19 stoletích vědeckou fotografií zdařile zachycený, že tím více přemáhán jsem *nadsmyslovým výrazem této Tváře*. Čím víc ji studuji, tím více jej obdivuji, adoruji i miluji. Podobné city jsem ještě nepocítil dosud u žádné

jiné podoby Kristovy. Tak jest tu vše prostě ohromující, výsostné, nadpřirozené!

Nedovedu pochopiti, kde v této fotografii bez retuše, t. j. bez obvyklého zpracování a zdokonalování se vzala nezměrná vyrovnanost, božský klid. Úžasná morální i spirituální síla, vyzařující z každického tahu, rány, ztlučeniny, ba vrásky . . . . Obličej tento jest přec ranami posetý, krví ztřísněný, zduřelý po úderech, znetvořený oteklou tváří, přeraženým nosem*, natrženým očním víčkem. Přes to přese vše — „jakmile jsme pochopili osobitost těchto rysů a přenesli se přes tyto rušivé složky — jsme ovládnuti, jimi zcela podrobeni,“ praví odborník fotograf Enrie. Pročež ponořme se celou silou duše v tyto božské tahy obličejové a neodtrhujme zraků svých od přenesmírných jejich mysterií.

V této nejúchvatnější podobizně Kristově ne-skonalá jeho dobrota, zkrušená nejhroznějším lidským nevděkem i sebezapírající jeho láska vyjádřena jest jen přehlubokým tichým zármutkem. Majestátní klid, jímavá něžnost a mírnost této Tváře překvapuje. Něco věčného, nadpřirozeně něžného obrazí se v těch zmlklých rtech, stále ještě jakoby šepotajících modlitbu za své vrahy a nepřátele. V tom jejich velkém mlčení k našim srdcím volá nekonečná Láska, která v nejhroznější smrti sebe samu přinesla v oběť za naši spásu. Nejsoustředěnější modlitba vnitřní, úplné ponoření v božské meditace a komtemplace prochvívají touto nanejvýš skvělou mystickou Tváří. Tváří patřící člověku zcela v Bohu zakotvenému, Bohem

---

* Nos tu přeražen na rozhraní kostěné i chrupavčité části, takže kost zůstala neporušena.

do poslední buňky těla prostoupenému a proniknutému . . . . .

Úžasná krása nadzemská octla se pojednou na fotografickém papíře a desce! *Tot sám Kristus* triumfující nad smrtí. Kristus lásky, slitování a života věčného. *Kristus evangelií*, Kristus pašijí a vzkříšení zároveň, avšak Kristus již sedící ve věčném triumfu po pravici Otce v nebesích . . . Z tohoto snímku přímo duše naše vnímá pravdu Zjevení: „*Jáť jsem první a poslední a živý. Byl jsem mrtev, a hle, živ jsem na věky věkův.*“ (Zj. 1, 18.)

Než všechna podobná slova nadšení, úžasu, obdivu slábnou a blednou a stávají se zcela nedostatečnými, pakliže je srovnáváme s nedostižitelným originálem, který čím dále mocněji jímá duši, srdce, vůli! Čím dále nedostatečnějším se jeví jazyk lidský, aby vystihl všecku tuto nadpřirozenou krásu, jež královským pěvcem ve Starém Zákoně (Žalm 44, 3, 4) tak skvostně popsána byla „*verši: Krásný jsi podobou nad syny lidské, rozlita jest milost ve rtech tvých — — — ve své kráse a majestátu počni, vítězně krácej vpřed a kraluj!!!*“

A zdaž veliký, andělský učitel, sv. Tomáš Akvinský, mohl případněji vyložit tento žalm než slovy: „*Kristus vlastnil krásu přiměřenou svému postavení a projevům úcty, již toto si vyžadovalo. Vyvolil si tělo i tvář, odpovídající jeho cíli. Čili, jinak řečeno, zvolil si tělesný organismus, jemuž ani nejmenšího nechybělo k naprosté dokonalosti. Jeho cílem bylo učiti lid a získávati jej milému Bohu. Kdo by však nevěděl, že tělesná krása jest nejvhodnějším prostředkem a takřka nejmocnějším nástrojem k docílení příznivého dojmu, jímž získáváme přízeň posluchačstva?*“

Ostatně nejen apokryf listu Pilátova, či jak se

*Sv. karmelitka z Lisieux,
Terezie Ježíšková a od Svaté Tváře Páně.*

jindy zove, dopisu Lentulova byl tělesnou i duševní krásou proroka země Judské přímo opojen, ale i sv. Jan Zlatoústý, který jistě čerpal z dochovaných tradic, vyslovil se pln zbožné úcty o Spasiteli, že kdekoliv se objevoval, vzhlížel k němu lid pln posvátné úcty, která z něho vyzařovala a vše si podmaňovala.

Nuže, proč Kristus, vzavší přece svoje tělesné ústrojí z nejvýsostnější spirituální krásy *Panny přesvaté*, již přece i Písmo sv. nazývá *všecku krásnou*, proč nesměl či neměl by býti krásným? Sv. Ondřej Jerusalemský pravil: „Nejsvětější Panna jest co do těla nejčistším klenotem panenství, zářícím nebem, živým obrazem nejvyšší krásy. Jest živou sochou, mistrně provedenou Bohem samým.“ A sv. Řehoř Nazianský: „Jest Pannou, jejíž zářící krása nemá sobě rovné.“ — Což my lékaři nevíme, že tělesné i duševní vlastnosti přenášejí se křížem, t. j. z matky na syny, z otce na dcery? — Což není něco ještě výsostnějšího než souměrné, ladné, pravidelné rysy? Než krása čistě tělesná? Což neprojevuje duch svoji nadvládu nad hmotou i tím způsobem, že dovede vtisknouti i obličejí všednímu, nevzhlednému, ba i nepravidelnému odlesk své podivuhodné krásy a síly? Což podobně se nezkrášluje i nepůvabná tvář lidská, pakliže se jeví zanícena třebas i vrcholnou svojí láskou pozemskou? Oč výše a jasněji krása věčnosti zazářiti musí z obličejí od přírody krásného?!

Vždyť tato krása duchovní, nadzemská musela se projevit u Bohočlověka, Krista Ježíše, měrou nejvyšší! Jestliže na tváři mystiků — pakliže zcela ponoření v Boha nazírají jeho tajemství — spatřujeme rozlitu duchovní krásu, aneb když Mojžíš na hoře Sinai proměnil tvář svoji obcováním s Bohem

tak, že přímo svým jasem lidi oslňovala, jakým světlem vnitřním, jakou krásou duše mimoděk zářiti přec musela tvář člověka, v němž zvláštním mysteriem vtělen byl sám Bůh! V němž „*Slovo tělem učiněno jest a přebývalo mezi námi.*“ (Jan 1, 14.) Což neprávem by o něm děl žalmista Páně (44, 3): „Rozlita jest milost (t. j. krása) ve rtech tvých“? U koho přec měla by býti tato nejvyšší, božská duchovní krása, ne-li u něho — Stvořitele nebes i země, „skrze něhož, z něhož, pro něhož všechny věci stvořeny jsou?“ (Kolos. 1, 16.)

Nuže, tato mystická, vnitřní, duchovní krása výsostnou měrou vyjádřena jest a vyzařuje z této posmrtné masky Spasitelovy.

Nejen ctihodná Anna Kateřina Emmerichová, ale i stigmatisovaná Terezie Neumannová z Konnersreuthu spatřují ve svých visích Krista v neskonalém půvabu spirituální krásy, z čehož ani stín zachytiti nedovedly i sebe nádhernější umělecké výtvořiny lidské. A to vídaly jej pouze v denním kazatelském životě nebo v hrozných mukách na Kalvarii. Jakým teprve býti musil proměněný na př. na hoře Tábor! Tu jakýkoliv popis umlká na rtech evangelistových a týž doznává pouze, že učiněna tvář jeho jako slunce (Mat. 17, 2). Tím vyjádřeno něco pro pozemšťany viditelného, myslitelně nejskvělejšího, aby mátožně tlumočilo samotný obraz Božství.

Prostá, dobrá kopie fotografie Enrieovy jeví dále úžasné kontrasty v sebe přecházející. Proto jsou tyto rysy Spasitelovy prostě nenapodobitelné. Přísnost askety je v nich a zároveň úžasná něha a láska. Nejhlubší zármutek zdá se býti překonáván nejvyšším jasem. Stopy nejkrutějších muk tělesných i duševních vyzařují zas neskonalý klid a mír.

Čteme v nich stopy nejsurovějšího nevděku lidského . . . a přes to výraz vše objímající, nevyštilé lásky. *Lásky vskutku Božské.*

Fotografie tato jest nám prostě záhadou. Jedině ji převyšuje záhada, jak, kde a proč nabral náš Spasitel tolik přenesmírné lásky k nám lidem, aby takové množství příšerných utrpení tělesných i duševních podstoupil pro naši spásu. Má tu býti zachycen obraz smrti, který my lékaři dobře známe . . . Leč na této přepodivné tváři není přes to nic umrlého. Jest pouze jakoby zadumána. Její sevřená víčka mohla by se otevřítí přec každým okamžikem, aby na nás spočinul jeho zrak svým dlouhým, láskyplným pohledem. Prozatím jsou přivřena jakoby v intensivním zamyšlení či vnitřní mystické modlitbě. Síla vnitřního života z Boha jimi zcela proniká, jimi triumfuje.

Nuže, což tuto zářivou, mystickou krásu nevidíme na této fotografii Božské Tváře ze sv. rubáše turinského přímo svýma očima? Což na této pravé podobě Kristově nevnímáme úžasnou, podmanivou krásu vnitřní, kterou ani totální životní prohra, nejkrutější muka, nejpotupnější smrt nedovedly setřítí s této fascinující tváře? Což necítíme přímo van majestátu Božího? Což nejsme udiveni, překvapeni, zmateni touto záhadou života zdřímnuvšího na okamžik v náručí smrti, jako by z této soustředěnosti sbíral síly k slavnému zmrtvýchvstání, k triumfu nad smrtí? K slávě, nádheře a moci nevyslovitelné, nepochopitelné, věčné . . .

Vše tu tak harmonicky sladěno, mysticky zaníceno, prostoupeno, přetvořeno v Božské, že cítíme, vidíme, abych tak řekl, přímo okoušíme dotyk, vánek, dech věčnosti — Božský Majestát sám. —

* * *

Jest naprosto vyloučeno, aby jakákoli věc prostě lidská — natož pouhý falsifikát — podobně působila jako tato původní, nepříkrášlená fotografie. „*Jistě Syn Boží byl tento*“ (Mat. 24, 54), vyznati musíme v nitru při meditaci této úchvatné Tváře! A tento vnitřní důkaz pravosti — okoušení srdcem milostí Spasitelových, tryskajících z nazírání jeho přesvaté Tváře, zdá se mi býti nejsprávnějším a neklamným důkazem pravosti a skutečnosti tohoto portretu turinského.

Ostatně, co tu řečeno, to vše jest zcela ubohé, nedostatečné, mátožné proti tomu, co originál srdci napovídá. Třebas hlava jde kolem, nelze přece očím odtrhnouti se od souhry rysů obličejových, nadzemskou sílu a půvab vyzařujících. Neboť tak vypadal Spasitel na vrcholu svého vykupitelského díla. Jest to prostě Božská, klanění nejhodnější Tvář Pána našeho Ježíše Krista. Plesání andělů, věčná radost nebešťanů zrcadlí se zde v pozemské své tvářnosti. Před ní lze pouze v naprosté pokoře klesnouti na kolena, a v nejhlubší zbožnosti se pokloniti až v prach země a popel mátožnosti naší pomíjejícínosti .

* * *

Jakým blekotáním či koktáním vůči nezměrným mysteriím Božským, vyjádřeným v této Tváři přesvaté, jest a zůstane tento přeubohý „pokus“ můj! Bohudík nejsem ani literátem ani estétem, aniž jsem za cos podobného považován, takže nemusím se za nezdařené řádky svoje ani omlouvati ani styděti. Jistě, že mnohý čtenář či theolog vystihl by to vše lépe sám. Než jsem přesvědčen, že ani sebe vzletnější a krásnější slova a duchaplnější myšlenky a slovesné obraty nejsou ničím proti vteři-

nám tichého soustředění tváří v tvář tomuto nezapomenutelnému obličejí Spasitelovu. Proti pouhému pohledu naprostého klidu, kdy člověk prostě ztrácí sebe sama, neví o ničem vůkol, neslyší, nemyslí, ba ani nedýchá . kromě jediného: *Patřím na Něho, a On* (vzdor svým přivřeným víčkům) *patří zas na mne!!!*

* * *

Nejhlubší adoraci zmírají slova na rtech a nejvyšší láska jich vůbec schopna není . . .

„*Moje sláva jsi Ty, ó Pane!*“ (Jeremiáš 17, 14.)

PŘEKVAPUJÍCÍ SOUVISLOSTI.

„Vznáší se nad námi jas Tváře Tvé, ó Pane. Dal jsi radost v srdce mé . . .“ Ž. 4, 7.

„Jediným pokladem na zemi jest mi obličej Tvůj, ó Pane, v němž, abych Tobě podobnou se stala, se povždy ukrývám . . .“

Sv. Terezička z Lisieux.

Jakmile vyšla poslední moje kniha o Umučení Páně, poslal jsem ji též konnersreuthskému obhájci, spisovateli Dr. W. Mutovi v Mnichově. Oplátkou obdržel jsem od něho jeho spisek jednající o témže tématu sv. rubáše turinského. Je to překlad menšího díla Noguiera de Maliay s příslušným rozšířením, které mne velice zajímalo. Ačkoliv znám snad všechny nejvýznačnější mi dosažitelné spisy o sv. Terezičce z Lisieux — jejímž ctitelem jsem se stal nedlouho po svém návratu k Církvi — překvapila mne značně úžasná duchovní spojitost tohoto rozkošného kvítka nebes s onou převzácnou relikvií turinskou, což tam bylo doloženo dokumentárně.

Věděl jsem sice, že její řeholní jméno znělo nejen

„od Jezulátka“, ale i „od Božské Tváře“, ale všude a stále se jen zdůrazňuje její úcta k Ježíškovi jako vrcholný stupeň její oddanosti Kristu. V pravdě je Jezulátko, Ježíš Dítko, zdrojem úžasných milostí, zejména mystických, jako na př. u sv. Antonína Paduánského. Jeho idea vsutku byla pro sv. Terezičku základem Svatého Děťství, cestičky to k Bohu nad jiné schůdné a úspěšné. Po nynějších mých zkušenostech nevystihuje však zplna celek duchovního života této světice, jehož valnou část, zdá se dokonce, že onu větší a důležitější, zaujímala její úcta a pobožnost k přesvaté Tváři Páně.

Jest tudíž pro nás na výsost zajímavé čísti Mutovy obšírnější vývody o tomto překvapujícím faktu, o němž i jako by byla nepatrná zmínka v Dějinách duše. Tato zjištění pak z valné části převzata jsou z výtečné knihy Petitotovy O. P. o sv. Terezičce a týž je čerpal přímo z aktů svatořečení bílé květinky z Lisieux. Praví se tam doslovně: „Především pobožnost sv. Terezičky k nejsvětější Tváři jest zásadní důležitosti pro duchovní vývoj naší drahé světice.“

Pro posouzení této věci jest nanejvýš důležitá a psychologicky významná doba, ve které si světice vyvolila tento druhý svůj přídomek, tak charakteristický pro její duchovní směr. Byla to právě doba nedlouho po její obláčce, když jejího vřele milovaného otce, který jí býval otcem i matkou i vším zároveň, stihla krutá rána, kruté neštěstí. Pokročilé kornatění tepen zavinilo těžký záchvat mozkové mrtvice, který jej naráz sklátil na lože. Nejen učinil bezvládným jeho tělo a znetvořil milou jeho tvář, ale postihl jej i v ohledu duševním tou měrou, že několik let až do své smrti musil býti ošetřován jako bezmocné dítě v sanatoriu nebo u svého švagra p. Guérina.

Byla to příliš krutá rána pro naši mladou řeholnici. Příliš krutá zkouška opravdovosti jejích citů k Spasiteli, když její milovaný pozemský otec těžce trpěl, vzdálen jsa navždy od své princezničky, vroucně jím milované. Neb karmelskými klášterními sliby navždy se zavřely za ní brány tohoto světa! Ale světice dovedla vše obětovati Bohu a tak transponovati ve věčnost. Sama o tom napsala: „Netušila jsem, že za měsíc po mé obláčce bude mému ctihodnému otci píti tak hořký kalich. Tu jsem už neříkala, že bych mohla trpět ještě více. Bolest našich srdcí nelze slovy vystihnouti, nepokusila bych se ji ani popsati . . . Ano, ta tři léta mučednictví našeho otce považuji za nejmilejší a nejplodnější v našem životě. Nevyměnila bych je za nejvyšší nebeská vytržení. Při vzpomínce na ten vzácný poklad volám plna vděčnosti: „*Bud' veleben, ó Pane, za ona léta, jež jsme prožily v utrpení,*“ (Ž. 89, 15). Ó, moje Máti, jak sladkým a cenným stal se náš tak trpký kříž . . . Nekráčely jsme už, ale běžely, letěly jsme po stezce dokonalosti.“ (Dějiny duše, IV. vyd., str. 146.)

Těžce raněné srdečko bílé naší květinčky, bolem téměř zoufalé, hledalo útěchu u svého Spasitele. A našlo ji právě v *Božské Tváři Ježíšově* týráním tělesným i utrpením duševním *znetvořené*. Vždyť Spasitel náš sám prodělával něco shodného s utrpením jejího otce, p. Martina. Ode všech opuštěn, muž bolesti, vydaný posměchu katanů i pohrdání zákoníků, ranami jejich měl taktéž znetvořenu svoji, jen lásku a dobro i zvěst radosti rozsévající Božskou Tvář. Shodně s naší světicí, jež prožívala právě období velké vyprahlosti, octl se na samém dně opuštěnosti od Boha i od lidí, aby vše protrpěv povýšen byl v úžasné slávě svého majestátu,

jak o něm předpověděl Isaiáš, 60, 15: „Za to, že jsi byl opuštěný, v nenávisti, a nebylo, kdo by ti přispěl, učiním tě chloubou věků, radostí od pokolení do pokolení.“

Sv. Terezička, která dobře znala Písmo sv., čerpala z této i z 53. kapitoly proroctví Isaiášových, mnou často citovaných, znovu sílu ke gigantskému svému zápasu po dokonalosti křesťanské. „Za cenu krajně těžké duševní zkoušky odhalila, co vše se skrývá v tajemném, vzácně cenném poučení z potupené, pokořené Tváře Páně.“ (Mut., str. 60.) Vzácný znatel mystiky prof. theol. Erich Przywara právě tuto okolnost *následování Krista utrpením zdeformovaného, až znetvořeného*, vyzvedl co nejvýše — jako nejmocnější dynamo závratných mystických hlubin právě této „malé“ světice z Lisieux.

Tato pak pobožnost podle slov její rodné sestry, Matky Anežky Ježíšovy, stala se její zamilovanou pobožností. Táž pak v aktech blahořečení své sestry výslovně prohlásila: „Služebnice Boží Terezie Ježíškova měla zvláštní zálibu pro uctívání nejsvětější Tváře. Jakkoliv něžnou byla její úcta k Jezulátku, nelze tuto vůbec srovnat s její pobožností k nejsvětějšímu obličejí Páně. V Karmelu samotném, když na nás přivalila se těžká zkouška mozkovým onemocněním našeho otce, přimkla se ještě pevněji k tajemstvím jeho přehořkého umučení. Tehdy také vyprosila si dovolení připojit k svému jménu též ono Tváře přesvaté. Též lze pozorovati v jejích nejhlavnějších básních, jak veliké místo v nich zaujímá tato její zamilovaná pobožnost. Věnovala jí zvláštní píseň chvály. Novickám složila zásvětnou modlitbu ke sv. Tváři, sobě samotné modlitbu atd. atd.“ (Mut, str. 60.) A dále vypovídala její rodná sestra: „*V rozjímání nejsv. Tváře*

naučila se sestra Terezička pravé pokoře. Nejsv. Tvář byla jí zrcadlem, v němž patřila na srdce i duši milovaného Spasitele. Byla jí knihou zbožnosti, z níž čerpala svoji vědu lásky!“

Ano a zde jsme u té studnice vod života nevyšáhajícího, z něhož byla inspirována překrásná XI. kapitola Dějin duše, oplývající touto vědou lásky Boží! „Obraz Božské Tváře byl jí stále přítomen, ať v její knize modlitební či před jejím klekátkem v choru, ba i při každé vnitřní modlitbě. Za své nemoci dala si jej pověsiti na záclony svého lůžka. Pohled na něj pomáhal jí snášeti její dlouhou, mučivou chorobu“ (Mut. 61.)

Nuže, jaký kouzelný klíč k tajemství svatosti sv. Terezičky z Lisieux! Jaké perspektivy, jaká pomoc k následování téže světice v milování Pána našeho! Což nepřislíbila, že „vrátí se na zem, aby lidi naučila Boha tak milovati, jako jej sama milovala?“

Nelze tudíž ničeho namítati proti zde doloženým překvapujícím souvislostem mocné působnosti Tváře přesvaté na požár lásky této světice. Požár, stupňovaný a vyvrcholený až její obětí Bohu co žertvy zápalné. Jest mi velikou radostí, že mohu zde právě v souvislosti s fotografiemi a objevy turinskými poukázati na tuto okolnost u nás nedosti známou, na tuto hřivnu lásky Boží téměř nedotčenou.

Pročež hojně používám této okolnosti a souvislosti, abych zvláště pojednal v nové knize o tomto skrytém zdroji přenesmírných milostí, tak nádherně se osvědčivším u bílé květinčky Boží z Lisieux. Proto nerozpakuji se nadhoditi tu hrst meditací o tomto úžasném pokladu v Božské Tváři utajeném, jenž v ní jest bez hranic a mezí nám všem k dispozici. K posvěcení našich duší a k rozplame-

nění našich srdcí láskou ke Kristu. K onomu za nás Ukřižovanému . .

Musím však ještě leccos dodat. Jelikož sv. Terezička zemřela v září 1897 a teprve v květnu r. 1898 byla Božská Tvář Páně z rubáše turinského advokátem amatérem Secondo Pia po první fotografována, jistě neviděla naše světice pozemským svým zrakem úchvatný tento obraz, neřku-li ještě zdařilejší, ba dokonalý snímek Enrieův, který nám jest po ruce. Než na její popud podle této první fotografie Piovy z r. 1898 namalovala její rodná sestra Celina z Karmelu v Lisieux svůj proslulý obraz-kopii této Božské Tváře, která jediná — ovšem ve větším měřítku reprodukována — přiblížila se co nejvíce duchovnímu výrazu Božského obličej, tamtéž obsaženému. Táž sestra jest též autorkou nejpůsobivějšího portretu sv. Terezičky s křížem v rukou v záplavě růží. Když papeži sv. paměti *Piu X.* byla poslána zdařilá kopie této Božské Tváře, zachycené sestrou Celinou, ve velkém pohnutí zlíbal ji několikrát a prohlásil: „Zajisté, že *obraz nejsvětější Tváře vydá svoje nejnáděrnější plody v duších rozjímajících přehořké utrpení Páně.*“ Týž meditační cíl sledují nedokonalé tyto řádky.

Abych pak měl autentické potvrzení těchto překvapujících zpráv a souvislostí, obrátil jsem se s laskavým doporučením pí. redaktorky našeho „Deště růží“, pí. spis. Dlouhé, do Lisieux přímo na ctih. Matku Anežku Ježíšovu, která mi v dopise ze dne 13. srpna letošního roku odpověděla: „Ano, odevzdanost svaté Tváři našeho Pána byla u sv. Terezie Ježíškovy velmi hluboká. Než vše, co víme, bylo publikováno v „Dějinách duše“, v „Životě sv. Terezie“ od Msgra Laveille a v knize „Sv.

Terezie z Lisieux“ od R. P. Petitota. Nelze nám více nic k tomu připojiti.“

Pročež zdvojenou radostí přetéká srdce moje, mohu-li poněkud v tomto poznatku odhalovati nové, mocné zdroje vod k životu věčnému, jehož milosrdné lásky k nám lidem stal se náš zářný vzor z Lisieux neúnavnou hlasatelkou, ba misionářkou. Tehdy tato světice znala a uctívala jen dosti nedokonalé zobrazení Tváře přesvaté ve výtvoru malíře Duponta z Toursu. Přes to stala se jí podkladem zbožnosti, jejího závratného růstu v lásce k Bohu! Jakou láskou k Spasiteli měla by zahořeti naše srdce, když jest nám k dispozici skvostný portret jeho v nádherné reprodukci Enrieově ze sv. rubáše turinského! Jak si musíme vážit této přenesmírné „pozornosti“ Ježíšovy, nejposlednějšími vymoženostmi vědy nám zachycené, k rozohnění našeho vnitřního života z Boha! Snad právě v nadcházejících dobách zlých bude tato naším štítem záchranným, naším palladem — ba takřka biblickým měděným hadem na poušti stane se tento *naš svatý Grál*.

O hlubokém vnitřním životě vytrysknuvším z lásky k této Tváři přesvaté nejlepší svědectví vyě dávají: zásvětná modlitba pro novicky, dále dvě modlitby sv. Terezičkou složené, z nichž ona delš. papežem Piem X. byla obdařena odpustky 300 dnů. Posléze píseň k sv. Tváři, z níž hojně cituji.

Pročež, hodnotíme-li kriticky tyto nové a překvapující poznatky a srovnáváme-li je se zkušenostmi duchovního života, nabýváme přesvědčení, že u této světice z Lisieux právě Svaté Dětství bylo výrazem a cestičkou, řekl bych technickou stránkou jejího projevu duchovního života, k němuž *vlastním dynamem* byla stále opakovaná střelná

modlitbička k této Tváři přesvaté: „*Vtiskni Božský Obraz Svůj srdci mému a rozpal je Svoji láskou!*“

Tato zápalná jiskerka Božské lásky stávala se poznenáhlu vše zachvacujícím požárem, v němž tato zápalná obět smíru doslova shořela. A ztrávilá sebe samu výhni této přenesmírné lásky . . Dnes pak stále ještě sype dešť milostí na celé lidstvo vùkol .

* * *

Přitahuj nás, poběžíme po vůni mastí Tvých . Velepíseň 1, 3.

SYMBOL A TAJEMSTVÍ OSOBNOSTI.

„Hospodin obrať obličej svůj k tobě a uděl ti pokoje.“ II. Mojž., 6, 26.

„. . . a tehdáž spravedliví oslavovati budou jméno tvé a upřímní přebývati budou před obličejem tvým.“ Ž. 139, 14.

„Rač nás, Bože zástupů, vzkřísit. Vyjasni tvář svou a dojdeme spásy.“ Ž. 104, 4.

Již fyziologicky hlava co nositelka ústředního nervstva a většiny smyslů jest nejdůležitější částí těla. Z této pak přední její část či obličej jest lidsky nejvýraznější, nejosobitější. Jest obrazem duše a nitra člověka. Z tváře totiž čteme přímo projevy duše v hmotném, manifestace ducha v tělesném. Všeobecná fysiognomie uznává tvář za nositelku povahy, duševních i mravních schopností. Jako-by celá bytost člověka byla zhuštěna, reprezentována jeho tváří, v níž obrazí se jeho celý život, duch, jeho tajemství nitra i díla. Zkrátka vše, co na člověku milujeme, čeho si vážíme, případně čeho se obáváme, či co nenávidíme.

Tvář stává se takto symbolem a kvintessencí samotné osobnosti stejně jako jméno. Proto také jsme dychtivi znáti lidskou tvář lidí vynikajících, ať světců, či umělců, státníků, protože člověk obdařený silou intuitivní čte v tváři jako v otevřené knize nejskrytější záhyby srdce jakož i nejtajnější záchvěvy duše. Tvář člověka poučí nás sama mnohdy daleko víc než cokoliv jiného.

Ostatně jsme zvyklí nejen patřiti stále na tváře svých milých, představených i podřízených, lidí ze společnosti, ať přátel či nepřátel, takže mimoděk stává se nám jejich obličej představou jejich osobností, jejich schopností, možností, vášní, citů, přání atd. atd. Nejen psychologicky, ale i fysiognomicky jsou zcela určitě vyhraněné typy charakterů lidských, takže prostě v ničem nezklamou a nepřekvapí. Tvář jest nám nejen nepostradatelnou věcí v běžném styku lidském, ale též důležitou pomůckou sociálně-společenskou, jíž hodnotíme člověka tak či onak. Tváří svojí získává si naše sympatie, či jich opak, antipatie.

Správně bylo řečeno, že ukazatelem duše jest lidská tvář, nebo že nikde ve hmotě neprojevuje se mocněji duch člověka, jako v jeho tváři. Prostěmu člověku zdá se dokonce, že duše jest ve tváři obsažena, začarována. Proto právem primitivové obávali se dáti ji fotografovati, aby jim aparát neuzmul nějak jejich duši.

Tvář vskutku jest representantem samotné lidské bytosti. Vždyť chceme-li míti na někoho trvalou vzpomínku, opatříme si jakoukoliv jeho umělou podobu, ať na papíře, plátně či v kameni neb v kovu. Jest to psychologicky nutné a nejvýš zajímavé. Proto si dávají milenci navzájem své fotografie, proto vyměňují si je rodiče s dětmi. Proto

toužíme po fyzickém zpodobení našich velikánů, abychom takto vlastnili přímo něco z jejich bytosti. Ostatně nejvyšším vyznamenáním se strany osob nejvýše postavených jest, že obdarují koho svojí podobenkou s vlastnoručním podpisem na důkaz své kromobyčejné přízně. Tyto podobenky stávají se psychologicky náhražkou, symbolem dotyčných osobností. Neboť, když takto zrakem vnímáme jejich podobu, naše vzpomínky, myšlenky a city se vynořují a na ně se stále soustřeďují.

Ba odvážil bych se i tvrditi, že obraz jest ve světě duševním něčím zcela obdobným jako peníz ve světě hmotném, t. j. výrazem síly a hodnoty samotné osobnosti . . . Proto má smysl být obklopenu zobrazeními osob neb věcí či symboly vlastností, které chceme v sobě či jinak realizovati. V tom spočívá úžasná tvůrčí, psychologická působivost zobrazení našich velikánů, světců, vzorů, státníků atd., stejně jejich životopisů, že totiž své myšlenky stále na ně upínáme a jich následovati se odhodláváme.

Znám předobře, jaká nepatrná věcíčka, pouhý obrázek tehdy ještě ctihodné karmelitky Terezie Ježíškovy navždy rozhodl v životě stigmatizované z Konnersreuthu. A sám z vlastní zkušenosti mohu něco zcela obdobného potvrditi. Ostatně, uvědomíme-li si správně, že obrázek jest prostě prostředkem k nejlehčímu soustředění naší duševní, t. j. myšlenkové, citové i volní síly, nepodivíme se ani, že týž leckdy stává se i sběrnou síly čistě duchovní, mystické, nadpřírodní, které prostonárodně se říká zázračná moc a síla.

Jakkoli veliký význam možno přikládati tváři lidské, má tvář Bohočlověka neskonalé větší důle-

žitost a moc! Oč s větší úctou, vážností a duchovní radostí patřiti musíme na ni, nám mimo naše nadání po 19 staletích vymoženostmi nejmodernější vědy odhalenou, zachycenou a zpřístupněnou! Ostatně není-liž výsostným příslibem naší sv. víry, že blaženost naše v nebesích spočívati bude v patření tváří v tvář Bohu, jež takto budeme s nezměrným plesáním prožívati, chváliti a velebiti — bez ustání a věčně!? Tváří v tvář, to znamená bezprostředně, přímo . . . Proto zcela oprávněně vkrádá se v duši pocit, že tento zcela nečekaný portret, autentický portret Kristův, jest pro nás téměř jakýmsi závdavkem téhož příslibení. Zajisté, že Prozřetelnost ze svých vlastních důvodů vyvolila si k témuž odhalení právě dobu nynější. Nynější okamžiky zvolila za čas vhodný pro své dalekosáhlé účele a cíle. A učinila tak prostřednictvím vědy.

Pročez zdá se mi býti velmi vhodným věnovati obzvláštní úctu témuž portretu za nás Ukřižovaného, jež staletí právě minulá nám musejí přímo záviděti. Ztráviti před ním denně chvilku prázdně v meditaci k nesmírnému pokroku našich duší.

* * *

„Bože, obratiž nás, ukaž nám svou tvář a spasení budeme.“ (Ž. 79, 4, 8, 20.)

TVÁŘ V PÍSMĚ SVATÉM.

„Odvrať tvář svou přísnou a nezamítej mne od tváře své, Hospodine!“ Ž. 50, 11.

„Mluvil pak Hospodin k Mojžíšovi tváří v tvář, jako obyčejně mluvívá člověk ke svému příteli.“

II. Mojž. 34, 11.

„My pak všichni, patříce s tváří odkrytou jako v zrcadle na slávu Páně, přetvořujeme se v týž obraz od slávy k slávě jako od ducha Páně.“

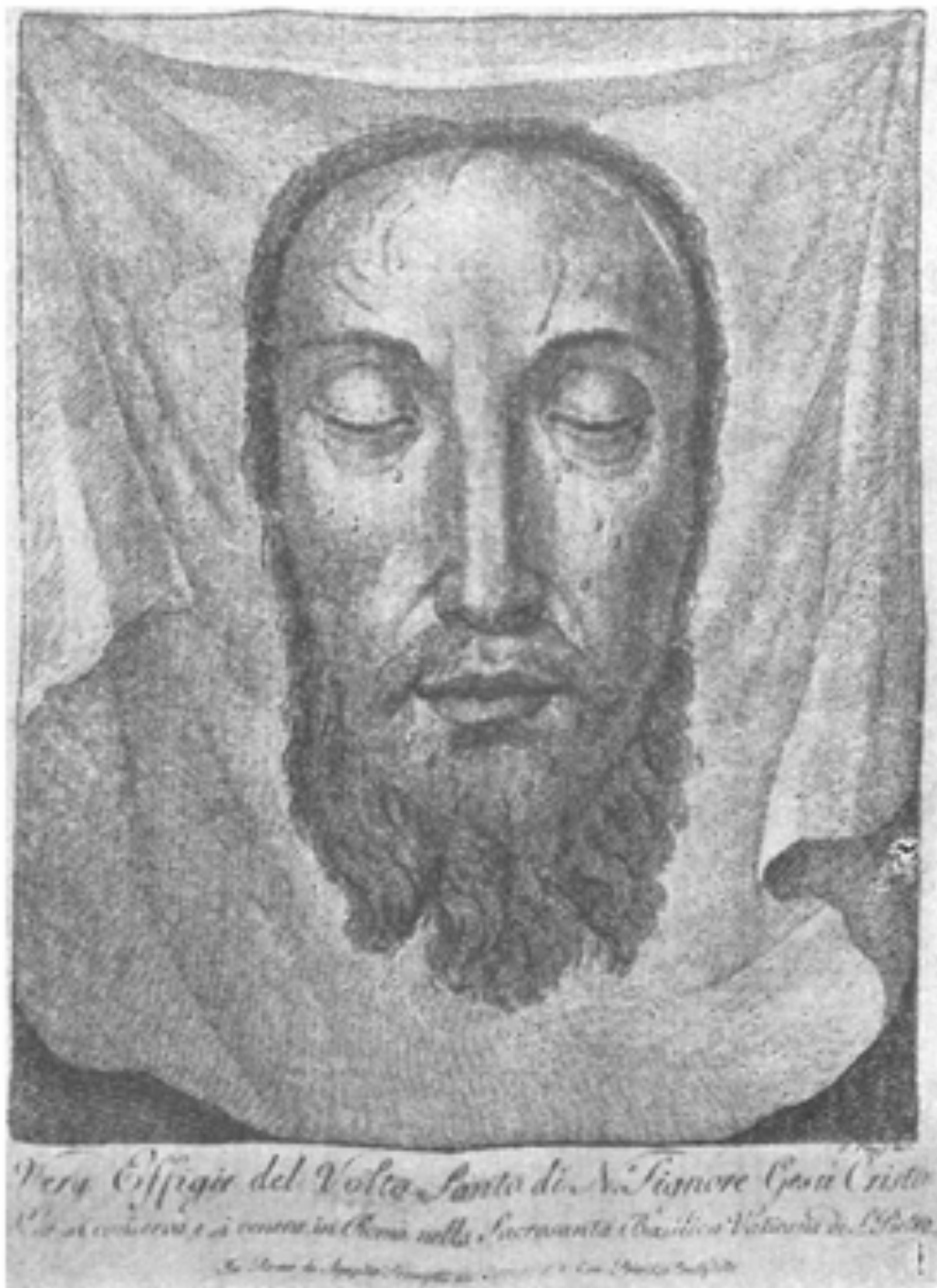
II. Kor. 3, 18.

Lidskou tváří obdaření tvorové stýkáme se denně mezi sebou. Protože právě tato část těla našeho jest nejosobitějším jeho útvarem, odlišným a zvláštním, hraje obličej náš ve společenském styku nejdůležitější úlohu. Octnouti se někomu tváří v tvář má význam bezprostředního, příp. i zcela důvěrného styku. Jest krajní důležitosti na př. v soudnictví. Jest nejvyšším vyznamenáním osob vysoce postavených, pakliže komu dovolí, by tváří v tvář s nimi mohl hovořiti, jim prosby, díky atd. přednášeti. Téhož slova užíváme i přeneseně, říkájíce, že octli jsme se tam a tam tváří v tvář smrti, či dokonce tajemstvím života či hodnotám věčným. Pročež tvář i osobnost mohou býti zcela zaměňovány. V denním životě namnoze tak se děje.

Než i v květnaté mluvě orientální, přehluboké svým smyslem a poetické formou, toto ztotožňování osoby a její tváře nacházíme napořád. Nesčíslné téměř jsou toho doklady v Písmě sv. Starého Zákona, zejména u žalmisty a proroků Páně.

Již hned po prvotním hříchu v ráji „skryl se Adam před tváří Hospodinovou“ (I. Mojž. 3, 8). O této záměně osobnosti Boží s tváří Boží svědčí spousta jiných poetických dokladů, zejména: „Hos-

Vera Effigie del Volto Santo di N. Signore Gesù Cristo
Che si venera e si venera in Roma nella Sacrosanta Basilica Vaticana di S. Pietro
Per il Re di Napoli, Stampato in Roma nel 1711. Con Licenza Superiore

Rouška sv. Veroniky.

podin Bůh náš učinil s námi smlouvu na Horebu. Tváří v tvář k nám mluvil na hoře z ohně.“ (V. Mojž. 5, 2.) Boží tvář byla vždy jakousi kvintesencí jeho osobnosti, neboť nejvyšší požehnání lidu israelskému bylo následovně udíleno. „Hospodin mluvil Mojžíšovi: Rci Aronovi a synům jeho: Takto budete žehnati synům Israele: Hospodin ti žehnej a opatruj tě. Hospodin tvář svou ti ukaž a budiž ti milostiv. Hospodin obrať obličej svůj k tobě a uděl ti pokoje. Tak ať vzývají jméno mé Israelité a já jim budu žehnati.“ (II. Mojž. 6, 22—27).

Hříšník naopak s třesením zapřisáhá Hospodina: „Odvrať obličej svůj od hříchů mých a vymaž všechny mé nepravosti!“ (Ž. 50, 11.) Odvrácení tváře Hospodinovy stává se mu neštěstím, příčinou zoufalých nářků: „Proč tvář svou skrýváš?!“ (Job, 13, 24), „Odvrať tvář svou přísnou!“ (Ž. 50, 11), „Nezamítej mne od tváře své!“ (Ž. 50, 13), „Proč odvracuješ tvář svou a zapomínáš na bídu naši a soužení naše?!“ (Ž. 43, 35).

Opačně tvář Hospodinovu spatřit jest horoucím snem a touhou duší zbožných, mystických: „*K tobě mluví srdce mé, hledá tě tvář má, — po tváři tvé, Pane, toužím*“ (Ž. 26, 7—8). Dokonce vyslovována domněnka, že žádný ze smrtelníků nepřežije okamžik, kdy by tuto tvář Boží spatřil (II. Mojž. 33, 13—19), ačkoliv jinde (I. Mojž. 32, 30) Jakob zápasivší s andělem: „I nazval Jakob místo to Famel řka: Viděl jsem Boha tváří v tvář a spasena učiněna jest duše má.“

A vskutku Písmo sv. líčí podivuhodnou proměnu osob, hlavně prozáření jejich tváří spirituálním jasnem, pakliže vskutku obcovali se svým Bohem. Tak „Mojžíš, sláva obličejje jeho,“ citována

sv. Pavlem v I. Kor. 3, 7. Mojžíš sám zevrubně podává zprávu v II. Mojž. 33, 11: „Mluvil pak Hospodin k Mojžíšovi *tváří v tvář*, jako obyčejně mluvívá člověk k svému příteli“. II. Mojž. 34, 28—30 a 35 zjevuje nám o tom další podrobnosti, že když Mojžíš po 40 denním obcování s Bohem sestupoval s hory Sinai, „nevěděl, že mu září obličej z rozmluvy s Bohem. Aron pak a synové israelští vidouce, že Mojžíšovi září tvář, báli se přistoupiti blíže.“ Ovšem, ovšem, nejvyšší Dobro, Pravda a Krása vtiskuje sama svůj jas obličejí osoby, která se jimi déle důvěrněji obírá. Dává jim i v tomto jakousi předchuť oslavy v ráji.

Žalmista-mystik výslovně takto úpí: „Bože, smiluj se nad námi a požehnej nám. Zsvět obličej tvůj nad námi!“ (Ž. 66, 2), „Bože, obratiž nás, ukaž tvář svou a spaseni budeme!“ (Ž. 79, 4, 8, 20). Kráčeti před obličejem Božím mu značí totéž jako mystikovi žítí stále u přítomnosti Boží. Nejenom „Enoch chodil stále s Bohem“ (I. Mojž. 5, 22), ale i duše věřících, duše Bohu zcela oddaná pokládá za svoji výsostnou milost: „Spatřoval jsem Hospodina před obličejem svým vždycky, . . . protož rozveselilo se srdce mé a zplesal jazyk můj“ (Ž. 15, 8). Ale totéž v podstatě činí i lid Boží, lid Bohu zcela zasvěcený: „Blahoslavený lid, který zná plesání tvé, Pane. Ve světle obličejí tvého choditi budou“ (Ž. 88, 16). Nejen v ohledu mravním budou se stávatí dokonalejšími, nýbrž pokračovati budou stále v poznávání i v radostném okoušení téhož Pána.

Vrcholná zaslíbení víry znějí nejinak. Dle Zjevení sv. Jana, kap. 22, 1—4 „služebníci Boží a Beránkovi, stojící u trůnu jeho, budou mu sloužiti a budou patřiti v jeho tvář. A jméno jeho bude

na čelích jejich“. Neb „tehďáž spravedliví oslavovati budou jméno tvé a upřímní přebývati budou před obličejem tvým“ (Ž. 139, 14). A což jiného slibuje nám sv. Pavel jako nejvyšší odměnu a nebeskou slast? „Nyní patříme skrze zrcadlo, ale tehdy *tváří v tvář* . . .“ I. Kor. 13, 12, či II. Kor. 3, 18: „My pak všichni patříme s tváří odkrytou jako v zrcadle na slávu Páně . . . *přetvořujeme se v týž obraz od slávy ke slávě jako od Ducha Páně . . .*“

Vskutku jest vrcholem našeho oslavení připodobnutí se zářícímu obličejí Páně, jenž jest klaněním andělů a nevýslovnou slastí všech nebešťanů. Něčím pro náš smrtelný zrak nepředstavitelným. Již pozemský paprsek této slávy při Kristově slavném zmrtvýchvstání: „Byl obličej jeho jako blesk“ (Mat. 28, 3), kdežto při proměně na hoře Tábor „zaskvěla se tvář jeho jako *slunce*“ (Mat. 17, 2).

Tutéž slávu Božího majestátu, třebaš i značně ztlumenou, ale přece pronikající, zří i náš duševní zrak v Božské Tváři turinské, ovšem přistupujeme-li k ní v nejhlubší pokoře, úctě a s planoucí láskou. Hlavně však s nejoddanější prosbou na rtech:

„*Nalezl-li jsem tedy v očích tvých milost, ukaž mi svou tvář, abych tě poznal a milost našel v očích tvých.*“ (II. Mojž. 33, 13.)

CESTA

ZRCADLO DOKONALOSTI.

„Pane, ať otevrou se oči naše.“ Mat. 20, 33.

„Přiblížte se Bohu a přiblíží se vám.“ Jak. 4, 8.

„Mým pak štěstím jest býti Bohu blízko.“

Ž. 72, 28.

Úžasná Tvář Páně stojí před námi. Tvář nás mocně si podmaňující. Tvář nevýslovně sladká, mírná a něžná. Majestátně klidná po nezměrném utrpení právě přestálém. Tvář odrážející nejvyšší metafysické hodnoty a jimi zkrášlená. Tvář člověka zcela proniknutého Bohem. Tvář toho, jenž jediný o sobě říci mohl: „*Já jsem cesta a pravda a život.* Nikdo nepřichází k Otci, leč jen skrze mne.“ (Jan 14, 6.)

A muž bolesti, zde zobrazený, použil o sobě ještě poetičtějšího přirovnání, mluvě o sobě co pastýři dobrém, řka: „*Já jsem dveře.* Vejde-li kdo skrze mne, bude zachován. — A vejde i vyjde a pastvu nalezne.“ (Jan 10, 9.)

Nuž, Pane, chceme vejíti v tajemství Tvá. „Neodvracuj ode mne tváře své, budiž mým spomocníkem... Ukazuj mi, Hospodine, svou cestu.“ (Ž. 26, 9, 11.) Cestu dokonalosti v Tobě. V Tobě „vykoupeni jsme skrze krev Tvoji“ (Ef. 1, 7) a „požehnání všelikým požehnáním duchovním v nebesích“ (Ef. 1, 3). Cestu Tvoji, jenž jsi „obrazem Boha neviditelného, prvorozcem nade všechno tvorstvo, skrze něhož všechno stvořeno jest a pro něho. A Ty jsi přede vším a všechno v Tobě stojí“ (Kolos. 15, 17). „Tys hlavou těla Církve“ (Kolos. 1, 18), „počátkem a koncem“ (Zj. 1, 8). To jest základem, příčinou i mocí jakož i vrcholem, cílem, dokonalostí i posvěcením.

My lidé moderní, zmatení, uštvaní, zbídačelí, přesycení tím vším hmotným pokrokem, uboze nešťastní bez náplně hodnot věčných, Tvých, toužíme všichni po Bohu. Toužíme všichni nesmírně po Tobě. Po Tobě, kterýž tak laskavě nás k sobě zveš: „Žízni-li kdo, pojd' ke mně a pij. Kdo věří ve mne — proudy vody živé poplynou z útrob jeho.“ (Jan 7, 37, 38.) A duše naše tak jsou vyprahlé, tak spálené . . . daleko hůře a více než letošní pole, louky, lesy!

Ano, chceme k Tobě, k té studnici, jež stane se nám „pramenem vody, vytryskující do života věčného“ (Jan 4, 14). Víme dobře, že „nelze položití základu jiného než v Tobě“ (I. Kor. 3, 11), neboť „v Tobě veškerá plnost božství tělesně přebývá“ (Kolos. 2, 9), Ty, „blesku slávy a výraze podstaty Boží“ (Žid. 1, 3), zde v Tobě cítíme, zde v Tobě zmučeném a ukřižovaném vidíme i uznáváme „Boží moc i Boží moudrost“ (I. Kor. 1, 24). Proto, Pane, napojiž a nasytiž nás, kteří bez Tebe zbloudili jsme a *hyneme* . . .

Víme, že vrcholem křesťanského života, křesťanů, christianů, t. j. Kristových lidí a Kristova lidu, jest skutečné následování Tvoje. „*Když budeme štípeni na Kristův nejsvětější život, následující jej, jak třeba, v pravdě staneme se účastnými jeho tajemství,*“ napsal zakladatel křesťanské mystiky Dionysius Areopagita. Správně napsáno bylo v knize o sluhovi Tvém Jacoponu da Todi: „Ale byl tu Kristus, Slovo Boží tělem učiněné . . . Bůh přijal lidskou přirozenost, svět to v malém, který prahnul po spojení s přirozeností božskou, a vedl jej cestou hořkého utrpení ku vítěznému oslavení. Kristus, Bůh-člověk, stojí na rozhraní věků a tvoří most, který překleňuje hlubokou propast mezi časem a věčností, mezi

tvorem a Bohem. A po tomto mostě, jejíž postavila věřícím láska Boží, vedla křesťanská mystika duše rozžhavené tajemnou láskou nebeskou a očištěné ohněm utrpení od poruch tělesnosti tam, odkud vyšly: do náruče Boží, kam směřují a kde zanikají všechny touhy lidské.“ (Lang 9.)

Chceme se znáti k Tobě za nás Ukřižovanému, který jsi byl hlavním jádrem apoštolátu sv. Pavla, Tvoji nádoby zcela vyvolené, duše Tebou zcela planoucí, „který pro Tebe mrskán, kamenován byl, na moři tonul, žalařován byl i všemi nebezpečími procházel, aby Tebe hlásal všem národům okrsku země“ (II. Kor. 11, 23—27). Téhož naprosto nic na světě nedovedlo „odloučiti od lásky Boží, kteráž jest v Tobě, Kristu Ježíši“ (Řím 8, 39), aby Slovem Tvým naplnil svět celičký.

A všichni světci byli zaníceni, zapáleni láskou Tvoji, překypující chválami a díky za milosti, za duchovní vzrůst a osvětlení i rozplamenění láskou, za vše, co se jim nesčetně dostávalo v meditacích o přehořkém umučení Tvém. Z nesmírného počtu jejich projevů, již celé knihovny zabírajících, vyjímám několik:

„Smrt dává život, rány působí uzdravení, krev vyluzuje čisté slzy a bolest rodí radost.“ Sv. Bonaventura. „Mezi všemi pokrmy duše jest beze vší pochyby rozjímání přehořkého utrpení a přebolestné smrti Páně pokrmem nejlepším, nejryzejším, jenž dává a udržuje život, ale i veškeru svou sílu má uvnitř.“ Sv. Bernard z Clairveaux. Týž zdůrazňuje dokonce, že „*denně o dobrodiních z utrpení Páně plynoucích uvažovati znamená duchovním způsobem tělo Páně jísti a krev jeho píti.*“ Posléze: „Kdo chce se v pravdě státi člověkem duchovním, nechť láskyplný život a přehořké utrpení Ježíše Krista chová

ve skřínce srdce svého jako drahocennou perlu, stále uzavřenou . . . Také pouhý pohled na Ukřižovaného naprosto nemůže zůstat bezúčinný.“ Ludv. Blosius.

Pročež Božská Tvář, přesvědčivě zachycující přenesmírnou lásku Tvoji v okamžiku vyvrcholení Tvého vykupitelského díla, může nám všem býti základem, stavbou i vrcholem našeho duchovního života. Především nechť se stane zrcadlem naší duši, v němž by si mohla stále uvědomovati přenesmírné ponížení a utrpení Tvoje, Pane, z lásky k nám podstoupené. Dále nechť nám připomíná stále, jak my k Tobě jsme se zachovali i co činiti máme, abychom vše napravili — a ctností Tvých plně následující Tobě se ve všem připodobňovali.

Ba tento jediný obraz, obsahující v sobě nejen dokonání naší spásy, ale též i veškera Tvoje přenesmírná tajemství, může se nám státi nejmocnějším impulsem našeho nitrného života. Slabikářem jeho, abychom „v lásce rostli ve všem k Tobě, ke Kristu, jenž jsi hlavou naší“ (Ef. 4, 15). Vskutku pak jest úžasným kursem vší dokonalosti křesťanské, gruntovním a naprosto spolehlivým i osvědčeným, v němž bychom se stále mohli vzhlížeti, „*až by Kristus utvářil se v nás.*“ (Gal. 4, 19).

Jen třeba za těmito vnějšími rysy Tebe stále si zpřítomňovati. „Myslete na Krista jako na někoho skutečně živého, přítomného, kdo je mezi námi ve světě a který z milionů lidí vyvolil právě vás. Neboť poznat jej znamená býti jeho vyvoleným! Myslete na Krista jako na jediného přítele, jehož zrak proniká i váš nejtajnější život, i onen, který žádnému tvorů není přístupný, ba i vám nedosti známý. Nebojte se, Kristus vás nenechá dřímat. Způsobí u vás, že se duchovně probudíte, posilní

vás. — Láska nikdy neodpočívá. .“ Spisovatel François Mauriac mládeži.

Jest potřebí to vše jen zkusit. Zkušenost jest nade vše. Má průbojnost života skutečně prožitého, pravdy pracně vydobyté . Přesvědčme se, že i o této Božské Tváři, na turinském hrobním plátně zachycené, platí to, co bylo řečeno o Božské Moudrosti, že „jest nevyčerpatelným pokladem lidem, a kdož jí užívají, přátelství Božího získávají“ (Moudr. 7, 17).

„Vždyť ten Bůh, který řekl, aby ze tmy světlo zasvítlo, jest to, jenž zasvitl v srdcích našich, aby se rozsvítlo poznání velebnosti Boží ve tváři Krista Ježíše.“
II. Kor. 4, 6.

STUDNICE POKORY.

„Pokořte se před Pánem a povýší vás.“

Jakob. 4, 10.

„Za to, že jsi byl opuštěný, v nenávisti a nebylo, kdo by ti přispěl, učiním tě chloubou věků a radostí od pokolení do pokolení.“ Isaiáš 60, 15.

„Pokornému Pán zjevuje svá tajemství a jej k sobě sladce přitahuje a zve.“ Kempenský 11, 2.

Krásně vybízí Kempenského „Zlatá kniha o následování Krista“: „U Nejvyššího buď mysl tvá a modlitba tvá bez ustání směřuj ke Kristu. Nedovedeš-li rozjímati o věcech vznešených a nebeských, zůstávej u Kristova umučení a ve svatých jeho ranách rád prodlévej.“ II, 1.

A kde se nám snáze rozjíhá, než před nejnovějším obrazem — nejdokonalejším a věru nej působivějším — před v jediný pohled zhuštěným životem a umučením Páně, jak se nám obrazí v jeho turinské Tváři přesvaté? Před její uchvacující krásou

vchází člověk jaksi do sebe a pociťuje snáze svoji nicotnost, takže chápe a spolu se sv. Augustinem povzdychá slovy: „Pane, malý je příbytek duše mé, rozšiř jej, abys mohl přijíti. Je pobořen, oprav jej. Vím, že se ledacos nelíbí Tvým očím, kdo však může jej vyčistiti? Koho jiného mám o to prositi než Tebe, říká: „Očisť, Pane, mé skryté skvrny!“

Cítíme se jistě sklíčenými před touto ztýranou Tváří Bohočlověka. Co potupy, ponížení a útrap tělesných i duševních snesl pro nás — — — a co my jsme udělali pro Něho? Jistě pramálo, skorem nic . . . Než snad jej dokonce ještě urážíme, poličkujeme či trním korunujeme? Hříchy a nepravostmi svými? Za to za vše, co pro nás protrpěl! Nebo jsme lásku jeho necha-li kolem sebe přejít netečně, lhostejně? Snad jen nepatrně odpovídáme na jeho volání mátožně se životem potácejíce, místo aby-chom svůj život pořádně vzali do rukou a duchovně jej k Spasiteli usměrnili, soustředili?

Vždyť přece tato Božská Tvář jest ke všemu tomu osvědčeným prostředkem! Chopme se ho celou duší! Byla řečena o ní nesmírně krásná slova a ještě nádhernější duchovní život byl jí uskutečněn. „Do té doby neznala jsem vzácných pokladů milosti, jež obsahuje pobožnost k nejsvětější Tváři. Teprve má matinka (Matka Anežka Ježíšova, pozn. spis.) mě o nich poučila. Jako kdysi předešla své tři sestry na Karmel, tak rovněž první pronikla do hlubokého tajemství lásky, o němž mluví nejsvětější obličej našeho Snoubence. Sdělila mi je a já jsem pochopila . . .“ Dějiny duše 141.

Když za měsíc po její oblačce postižen byl předrahy otec sv. Terezičky z Lisieux mozkovou mrtvicí, jež porušila rysy jeho obličej, přirovnávala tato světice v duchu jeho nemocí zkřivenou tvář

ke Kristově božské podobě, která rovněž nesmírně utrpěla lidskou zlobou. „Patřením na Nejsvětější Tvář vyučila se sestra Terezie Ježíšková *pokoře*“, cituje doslovně z aktů blahořečení Mut i Petitot.

Zamilovala si tedy celou silou duše tento znetvořený obličej Páně, dýšící však pokorou a nesmírnou láskou, a zvolila si jej za vzor svého duchovního života. Ponořila se do písem a v Isaiáši v kap. 60., mnou výše citované, i v 53. kap. našla proroctví o Spasiteli do poslední písmenky se vyplnivší: „Povržen byl a nejposlednějším z lidí, mužem bolesti, zkrušeným v utrpení . . . tupen byl, že nic jsme si ho nevážili . . . My pak měli jsme ho za malomocného, zbitého od Boha a sklíčeného. Roztlučen byl pro nepravosti naše . . . a zsinalostí jeho uzdravení jsme“ (Is. 53, 3—5).

Děsivé toto vylíčení jedině pochopil, prožil a svým štětcem zachytil teprve nedávno objevený německý malíř Math. Grünewald, který svoje inspirace zvěčnil před 400 lety na trojdílném oltáři Isenheimském, což za života světice z Lisieux ještě nebylo známo. Než naprosto věrně a dle skutečnosti pravdivě zachytil ve svých otiscích příšerné ztrýznění Spasitelovo sv. rubáš turinský — jak o tom obšírněji pojednává moje „Umučení Páně“ — takže teprve ze zdařilých fotografií Enrieových nabýváme plného přesvědčení o pravdivosti dalších slov prorockých (Is. 1, 5): „Hlava všecka bolavá, srdce všecko choré. Od paty do temene nic není zdravého na tobě, samá rána, modřina a oteklina . . .“ Co se týče popravního prostředku na kříži, potvrdil plnou pravdivost slov žalmistových: „Já pak červ jsem a ne člověk . . .“ (Ž. 21, 7).

Této Božské, klanění hodné Tváře dotýká se zvláště další citát z téhož Isaiáše (50, 6): „Tělo

své vydávám katům a líce své rváčům. Obličje svého neodvracím od těch, kdož mi lají a plijí na mne.“ Tak tato Tvář Páně milování nejhodnější, Tvář od nejsvětější Panny zděděná, jež všechna byla krásná a jest . . . , Tvář rozkoš andělů, opojení vyvolených Beránkových, byla zle zřízena jak od těch, jimž byla pohoršením, tak od těch druhých, jimž se stala bláznovstvím. Přeražený nos, natržené pravé víčko, rozštěpená levá nozdra, zduřelá pravá tvář, rána do brady zleva a pod levou očnicí, to pocházelo převážně od prvých, kdežto ti druzí jako vrchol všeho pohrdání ověnčili ji korunou trnovou, z níž podnes na památku věnčí skráně Zmučeného diadém krve přesvaté. Luza, spodina závodila s elitou národa v tupení, posměchu, v surovosti, sprostotě a pohaně muže bolesti, vůči čemuž hrubá soldateska římská v ničem nezůstávala pozadu.

„Nechal slinou zneuctít, ranami pěstí, holí, třtinou, klacky atd. častovat, políčkovat tuto *nejsvětější Tvář*, které se klanějí andělé, v níž tito na věky nalézají svého nasycení. Neb jest to *všemi poklady milosti i dokonalosti přetéající dobro*.“ J. B. de St. Jure S. J.

Než duševní muka Ukřižovaného překonávala i ona tělesná. Pouze silou nadpřirozenou bylo způsobeno, že člověk Ježíš, klesající v agonii a krvavém potu na hoře Olivetské, nezhroutil se vůbec pod nimi, když skutečně naň dolehly.

Především byla to nejstrašnější justiční vražda všech věků i národů, která postihla Syna Božího, nejspravedlivějšího z lidí. Pak dílo jeho — hlásání království Božího — bylo rozšlapáno, smeteno s povrchu zemského. Hlasatel a tvůrce byl zničen, vyřízen nejpotupnější, nejbolestnější smrtí! Dobrodinec národa největší . . . stal se vyvrhelem jeho

horším než bývali lidé malomocní. Při tom však „neotevřel úst svých“ (Is. 53, 7), ačkoliv s prorokem zvolati mohl: „Zabořen jsem ve hlubokém bahně, jež nemá dna. Dostal jsem se do prohlubně mořské, takže příval mne zaplavuje... Utrhají mi, až mi srdce puká, nemocen jsem... Místo pokrmů dávají mi žluč, v žízni mé napájejí mne octem.“ (Ž. 68, 3, 21, 22.) Pravdou stala se další slova: „Jako moře veliká jest pohroma tvá, kdož tě zhojí“ (Pláč Jer. 2, 13), neboť k tomu ke všemu dostavila se naprostá opuštěnost od Boha a od lidí...

Bůh a člověk sám vzal na sebe nejhorší pokoření a potupení, aby nám ukázal, odhalil a zjevil první a základní pramen veškerého niterného života, t. j. *pokoru*. Tu přeblahoslavenou chudobu ducha, jíž náleží království nebes (Mat. 5, 3), pokoru, která, zaplašujíc všechnu nadutost a pýchu padlých andělů, jediná a prvá otevírá duši božským vlivům a působením...

Dále, když Bohočlověk pro nás tolik snesl, vytrpěl, Kristus, jehož osobnost s naší vůbec nijak se nedá přirovnávat či měřit... co my nepatrní si stěžujeme, co lkáme a naříkáme nad našimi maličkostmi! Co jsou ty prachmalinké nicotky, utrpenička, příkoříčka, strastičky a bolestky proti oněm jeho nevýslovným, ba ani nepředstavitelným *utrpením!*

Což nedává nám tu prvou a nejzásadnější lekci: „Učte se ode mne, neb jsem tichý a pokorný srdcem.“ (Mat. 11, 29.) A proč naše světice, učitelka duchovního života nadmíru vzácná a schopná, proč nedlouho před smrtí v těžkých utrpeních svých si libuje slovy: „Pochopila jsem pokoru srdce“ (Děj. d. 271)? Protože v ní je skryto něco přímo ohromného! Kéž i my s ní poznáme a objevíme pro sebe úžasné mysterium pokory!

„Pokorným dostává se milostí.“ Jakob 4, 6.
„Pokorou spojuje se duše s Bohem. Co jest dokonalost? — Hloubka pokory.“ Isák syrský. Ve Zlaté pak knize Následování Krista, která podle slov sv. Františka Saleského obrátila více duší než co čítá písmen, čteme nad jiné významná místa: „Vlévá Bůh tam své požehnání, kde nalézá nádoby prázdné. A čím kdo dokonaleji se zřekne věcí pozemských a čím více v pohrdání sebou odumře své bytosti, tím dříve zavítá k němu milost, tím hojněji se mu vlévá a tím výše povznese srdce osvobozené.“ (Kemp. IV. 15.) Pokračuje pak dále: „*A tím výše se k Bohu povznášíš, čím hlouběji se ponoříš v sebe sama a čím více sám sobě se stáváš bezvýznamnějším.*“ (K. III, 42.) Posléze tento výtečný učitel duchovního života vyvrcholuje: „Nevymyslím nic lepšího aniž spasitelnějšího, než že se před Tebou úplně a zcela pokořím a velebiti budu Tvou nekonečnou dobrotu ke mně. Pohrdám sebou a skláním se před Tebou do propasti své nicoty.“ (IV, 2.)

Příliš dobře vyznal se Kempenský v tomto základním postoji duchovního člověka, v pokoře, pro niž Římané neměli zprvu ani slova, ani pojmu. Znal předobře z vlastní zkušenosti její dalekosáhlé osvědčené účinky. Tytéž, o nichž moderní mystik Chautard řekl nádherná slova: „Čím více ničiti budeš sama sebe v hlubinách pokory, tím dříve pocítíš svůj vzlet k výšinám lásky. Tím vroucnější lásku budeš pocítovat k Ježíši Kristu, který jediný může z tebe něco udělat.“ Přirozeně, čím více budeme upíratí svůj zrak na Krista, nádherně nám zpřítomněného v turinské Božské Tváři, tím úplněji nás ovládne myšlenka na něho, zvláště bude-li se toto díti v duchu naprosté pokory. Překrásná slova povzbuzení sdělil Pán v mystické rozmluvě s Benignou

Consolatou Ferrerovou: „Skláním se k duši, která se pokořuje, a vyhledávám ji v její nicotě, abych se s ní spojil.“ A dokonce dal jí tato přislíbení: „Nejkrásnější mistrovská díla vytvářím z duší, které jsem vysvobodil z nejhlubší bídy a bahna. Jejich odpuštěné hříchy jsou jim stálými pobídkami k pokoře.“

Světice pak, jíž se naše Božská Tvář stala nevyčerpatelnou studnicí pokory a pokořování sebe před Tváří Páně, dospěla až k nádherným slovům niterného života z Boha: „Všemohoucí vykonal ve mně veliké věci. A největší z nich jest, že mi ukázal moji nepatrnost a neschopnost k dobrému.“ (Děj. d. 175.) Kdo pochopil, zná, co znamenají.

* * *

Nelze mi skončiti lépe než slovy Kempenského: „Budu mluvití Pánu svému, jakkoliv jsem prach a popel.“ (Gen. 18, 17.) „Budu-li se pak považovati za zcela nepatrného, ba přímo za nic, a v prach se ponížím . . . slituje se nade mnou milost Tvá a vzejde v srdci mém *světlo Tvé*.“ (Kemp. III. 8.)

ZÁKON OBĚTI.

„Obětoval se, protože sám chtěl.“ Is. 53, 7.
„Pravá láska živí se obětmi. Čím více se duše zříká všeho přirozeného uspokojení, tím se stává její něžnost větší a nezištnější.“ Děj. d. 200.
„Věřte, že nejmenší sebezapření má větší cenu, než psát zbožné knihy a skládat vznešené básně.“
Děj. d. 304.

Na Golgotě Kristova oběť kosmická přinesla nám jednak spásu — byl to nesmírný akt smíření Boha a člověka, nebes a země —, jednak zjevilž nám i druhý duchovní zákon: zákon oběti, kteroua

stejně nám na sv. rubáši turinském ztělesňuje především Božská Tvář Páně. Skrze Krista vskutku Bůh „smířil všechno se sebou, uveda v pokoj skrze krev kříže jeho i co jest na zemi i co jest na nebi“ (Kolos. 1, 19).

Po pádu v hřích stala se oběť zákonem lidstva, pokoušejícího se vymaniti s ostatním tvorstvem z područí knížete temnot a zla. „Ano, větší lásky nemá nikdo nad tu, aby kdo položil život za své přátele“ (Jan 15, 14). Tak „v něm máme vykoupení skrze krev jeho, odpuštění hříchů podle přebohaté milosti jeho“ (Ef. 1, 7).

Tuto nesmírnou oběť krve a života zrcadlí i Tvář Kristova, tvář askety. Asketa, toť člověk postupující nejrozmanitější sebezápor, aby docílil plného rozvíjení duchovnosti v sobě. Obětuje vše, aby dosáhl tohoto cíle. Nejenom posty, různým nepohodlím a odříkáním, ale leckdy i tělesným trýzněním pokoušel se podobný zanícenec (zvl. v Indii) podrobiti nadvládě své vůle svoje tělo, učiniti hmotu čistým nástrojem ducha.

V náboženském smyslu jest pak oběť uznáním závislosti na Bohu. Jest stěžejním aktem náboženského žití a v sebeobětování jest pak vrchol téhož. Sebeobětování je nejlépe projádřeno úplnou odevzdaností sebe Bohu. „*Proto člověk odevzdává se absolutnímu životu, co zdroji všeho života, Bohu, aby z něho se obrozoval a znova oživoval.*“ (Drikweller OSB.) Jest obětí sebe, t. j. naprostým vzdáním se svých rozmarů, přání, choutek a vášní a úplným podřízením vlastní subjektivní osobnosti objektivním zákonům Božím a Boží vůli. Projevuje se nejlépe aktem naprosté odevzdanosti Bohu. Jest výkřikem modlitby nebesa prorážejícím, zpětně pak jest morální silou a dynamem duchovního žití.

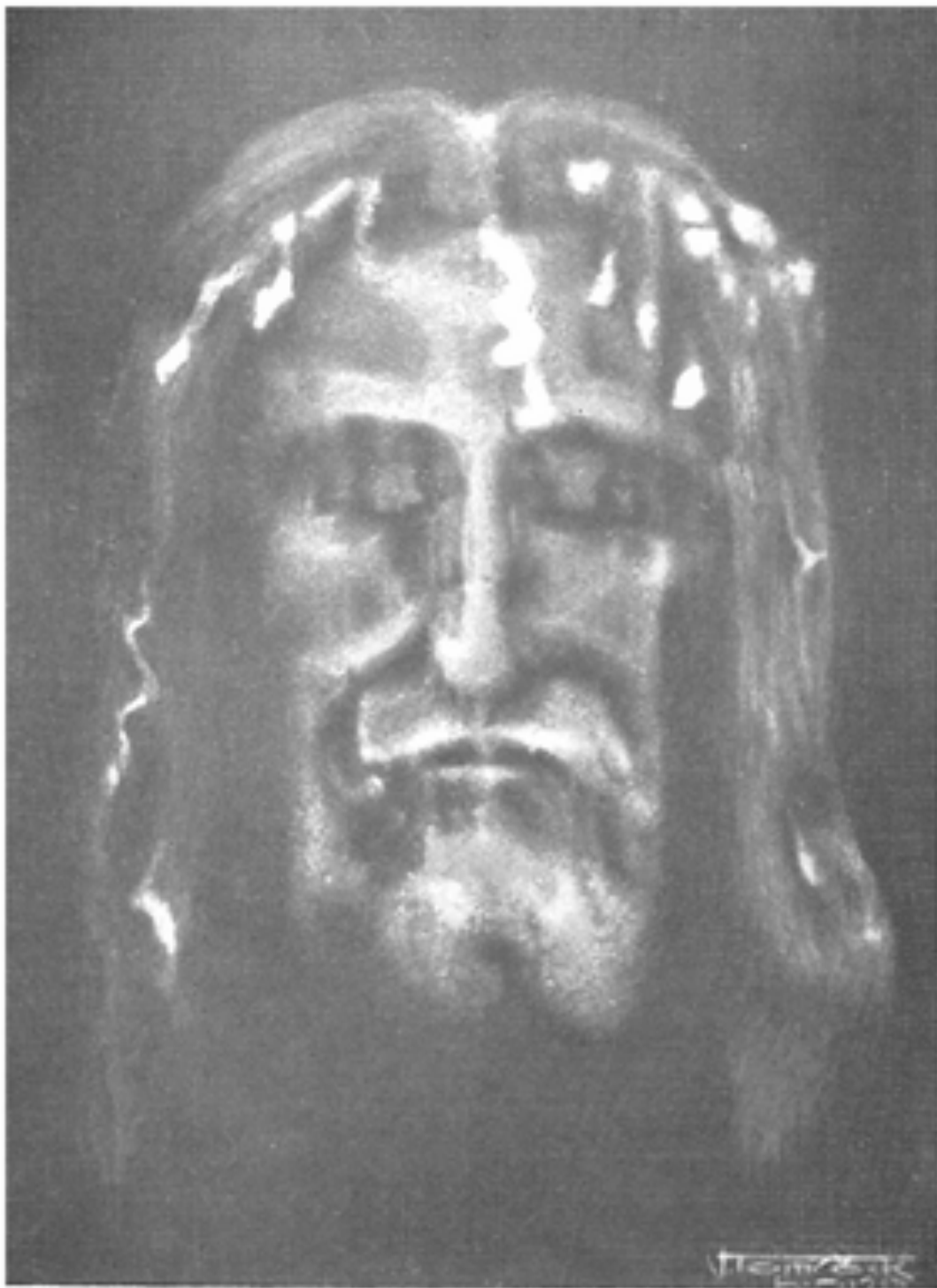

Tudíž sebeobětování, t. j. naprosté vnitřní odevzdávání sebe Bohu, je takovou obětí, kterou projevuje se nejmocněji náboženské životní spojení s Bohem, čehož zářný příklad máme právě na sv. Terezičce Ježíškově.

Život Kristův byl takým životem stálé oběti nebeskému Otci. „*Adsum, ut faciam voluntatem tuam, mi Deus!*“ (Ž. 10, 9 či 40, 8, 9.) „Můj pokrm jest činiti vůli toho, kterýž mne poslal, a dokonati dílo jeho.“ (Jan 4, 34.) „Přijav způsob služebníka poslušným učiněn jest až ke smrti kříže.“ Na Kalvarii Kristus vykonal oběť sama sebe, jsa obětníkem i žertvou zároveň. Kristus, velekněz podle řádu Melchisedechova, vykonal předtím svoji modlitbu velekněžskou. (Jan 17, 1—17.)

Jak již řečeno, oběť jest základem mravnosti a dynamikou duchovního života, jež jest nám přivlastňována askesí čili sebezáporem či sebemrtvením. Jsou pak zevní způsoby její: zíněné roucho, mučidla, posty atd. Nad tyto daleko vyniká askese vnitřní, kterou krásně určil již prorok I saiaš v 58. kapitole 10—12. „Vymýtíš-li ze sebe ujařmování, prst-li vztahovat přestaneš, křivě mluvit, budeš-li se rozplývat štědrostí lačnému a duši ztrápenou upokojíš . . . vzejde v temnotě světlo tvoje . . . a dá ti Hospodin klid ustavičný. Jasným světlem bude plnit duši tvoji. Budeš jako zahrada hojně svlažovaná a jako zřídlo, jehož vody nikdy nevyschnou.“

Takovéto „očistění duše, toť dokonalost“, volá Makarius. A této stálé oběti, této ustavičné askesi vnitřní vyučuje nás Božskou Tváří v tyto všechny úžasné věci zasvěcená učitelka vnitřního života z Lisieux svojí cestičkou dětství. Táž učí v naprosté důvěře a oddanosti Bohu sypati Ježíši neustálé drobné oběti sebezáporu a tak ho získávati

*Tomíčková kopie Božské Tváře
z turinského rubáše.*

láskou. Sv. Ignác z Loyoly ukončuje pak první oddíl svých podivuhodných duchovních cvičení takto: „Každý ať pomyslí, že natolik pokročí ve věcech duchovních, nakolik vyjde ze své sebelásky, svého vlastního chtění a svého vlastního zájmu.“

„Jen krví oběti může láska býti zpečetěna a oběť stává se plodnou. Nejlepším způsobem, kterak cvičíme se v oběti, jest ke všemu, co se nám přihází, říkati *fiat. Pane, jak Ty chceš!*“ P. Mateo Crawley-Bowey.

Překrásně totéž vyjádřil Spasitel v mystické rozmluvě se sv. Marií Martou Alacocque: „Chci ti darovati své srdce, ale předem ty musíš se jemu dáti co oběť zápalná. Já budu svatyní na tvých nezdarech, na troskách tvé sebelásky — ano, pevnou svatyní mé lásky. Největším a nejkrásnějším dílem jest tvoje posvěcení, když mne miluješ. Ponechej mně péči o tebe. *Ját jsem cestou!*“

A sv. Terezička od Jezulátka a Božské Tváře odevzdala se Spasiteli plně a naprosto překrásným svým zasvěcením co žertva zápalná dne 9/6 1895. V Dějinách duše pak na dvou místech čteme, jaké úžasné milosti mystické se jí zpětně za to dostalo v odpověď (str. 243. a 169.). Svoji prostou duchovní cestičku lásky krásně vyjádřila slovy: „Chci použít každé příležitosti k obětem. I nejnepatrnějších skutků chci využít a konat je z lásky. Z lásky chci trpět i se radovat. Tak Ti budu sypati květy.“ (Děj. d. 236.) A jinde: „Obětuji se Ti, můj miláčku, aby se Tvá nejsvětější vůle na mně vyplnila.“ (Děj. d. 153.) Jinde opět: „*Chce-li Ježíš, abychom trpěli, nutno se podrobiti.*“ (Děj. d. 247.)

Než nejlépe význam těchto stálých, třebaš malých obětí vystihuje citát: „Na světě není plodnosti bez tělesného i duševního utrpení, bez ta-

jemných úzkostí, bez zkoušek patrných někdy i lidem, někdy pouze Bohu . . . Jestliže dnes ‚malá‘ světice působí v srdcích podivuhodné proměny a dobro, jež na zemi koná . . . získala to vše za tutéž cenu, jakou dal Ježíš za vykoupení našich duší: za *kříž* totiž a za *utrpení*.“ (Děj. d. 244.)

* * *

Kéž tedy pochopíme přehluboký mystický význam slov Sirachových:

„*Sniž srdce své a trp, bys vzrostl ke konci života.*“
(Sir. 2.)

MYSTIKA KŘÍŽE.

„S Kristem ukřižován jsem, žiji pak již nikoliv já, ale žije ve mně Kristus.“ Gal. 2, 20.

„Chceš-li žíti s Kristem a v Kristu, musíš býti účasten jeho utrpení. Chápeš-li jeho utrpení, vnikáš v jeho vnitřní podstatu, trpíš a miluješ s Kristem.“ Dr. Kratochvíl.

„Děkuji Ti, Bože, za všechny milosti, zejména že jsi mi dal projíti výhnní utrpení.“

Sv. Terezie z Lisieux.

Přesvatá Tvář Páně z posvátného hrobního plátna turinského odpovídá přesně momentu dovršení díla vykupitelského naším Spasitelem, kde zvolal Schálem kulóchi! Tetélestai — Dokonáno jest!
(Jan 19, 30.)

Crucifixus est pro nobis.

Pročež bude velmi užitečným povšimnouti si blíže této zmučené Tváře, jakož i všeho, co s ní souvisí. Zde vidíme přímo potvrzení všech proctví o Mesiáši, a tyto útrapy jeho máme přesně doloženy, daleko hrůzněji, než si je mohla vůbec představit naše fantasie.

Byla to nejen v předminulé kapitole zmíněná duševní muka, nýbrž i strašlivá utrpení tělesná, v nichž Božský Spasitel se stal naším vzorem a vůdcem, naší cestou i životem. Nejenom celé tělo, ale především přesvatá Tvář zakusila do krajnosti krutých muk, jimž Pán náš byl vydán všanc při bičování a křižování, jakož i při posmívání a týrání před veleradou i v nádvoří paláce Pilátova. Vskutku: „Co my trpět jsme měli, on snášel: raněn byl pro hříchy naše, roztlučen byl pro nepravosti naše . . . a jeho zsinlostí byli jsme uzdraveni.“ (Is. 53, 5.) Ztrátou krve, bolestmi, křečemi na kříži „vyprahla jako střepina jeho síla a jazyk k podnebí přilnul“ (Ž. 21, 16), takže na onom dřevě, dříve zlořečeném, nyní pro nás požehnaném, svíjel se jednorozený Syn Boží Bůh a člověk zároveň v příšerných bolestech. Mohl právem zvolati: „Já spíše pak červ jsem nežli člověk, pohanění lidí a povrhel chátry. Všichni, kteří mne vidí, smějí se mi, šklebí ústa a potřásají hlavou . . . Rota lidí zločinných obléhá mne. Zbodli ruce mé i nohy moje. Mohou sčítat všechny kosti moje“ (Ž. 21, 8, 9, 17, 18).

V minulém svém spisku o Umučení Páně podal jsem lékařský výklad o příčině smrti popravou na kříži co udušením v nejkřutějších křečích celého těla při plném vědomí odsouzencově. Tento můj názor nalézám mezi odborníky stále většího ohlasu i potvrzení. Nalezl jsem dále nový směrodatný citát ze sv. Augustina, který ještě žil v generaci, jejíž otcové vídali těla mučedníků na křížích visící. Týž praví: „Žádný způsob násilné smrti nebyl hrůznější, nežli smrt na kříži. Na dřevě visící umírali pozvolnou smrtí. Ukřižovati někoho neznamenalo tudíž jen tolik, jako ho zabít, poněvadž

při ukřižování nechali odsouzence ještě déle žítí a to jen proto, aby prodloužili jeho muky.“

Tedy nebylo to okamžité zabití, nýbrž poprava utýráním k smrti v nejhroznějších bolestech, nejpotupnějším způsobem .

Crucifixus est pro nobis.

„Tajemství utrpení Páně je mocí i základem křesťanského náboženství,“ praví sv. Bonaventura. Sv. papež Lev: „Kříž jest pramenem všeho požehnání a příčinou všech milostí.“ Právem tudíž píše v prefaci sv. Církev: „jenž jsi vykoupení pokolení lidského ve dřevě kříže ustanovil, aby tam, odkud vzala svůj počátek smrt, také život povstal, aby ten, jenž na stromu zvítězil, také na stromě přemožen byl.“

Pročez tradégií golgatskou neodehrála se jenom kosmická událost našeho vykoupení a znovuuvedení v řád spásy, ale byla nám právě mysteriem kříže ukázána cesta, jak vypořádati se vnitřně s křížem a utrpením na světě, jež nikdo z tohoto údolí slz nevymýtí, ať by o tom sebe sladčeji či unyleji snil, nebo sebe směleji tlachal . . .

Tam na dřevě kříže Kristus přemohl i toto utrpení a posvětil je ukazav nám, jak je vnitřně zmocí a zařaditi v božský plán spásy celého světa prvotním hříchem zkaženého a z rovnováhy vybočeného. Naučil nás dalšímu základnímu duchovnímu zákonu. Utrpení, které vskutku ve světě ve zlo postavené jest, bylo a bude, zlo, které v důsledcích pádu lidstva stále v sobě, zejména čím dále tím zřejměji v sociálních t. zv. rádech a institucích, ba i v přírodě vůkol vidíme, cítíme a prožíváme, nelze se světa odstranit nižádným receptem kromě cesty kříže. Lze mu utíkat a vyhýbat se, t. j. odhypnotisovat si jej, jak to činí budhisté svojí na-

ukou o nirváně, t. j. zániku. Lze jej v jakési ztrnulé bezduchosti i ignorovat, jak to činívali antičtí stoikové. Než jediným přemožením utrpení jest kříž, t. j. proměnit, *přetvořit* jeho ničivou *negativní sílu v dobro*, v onu tvořivou, *kladnou moc, to N a i*, což jest hlubokým *mysteriem kříže* (II. Kor. 1, 19).

Nepřemáhá se zlo ani protiútokem, deptáním jeho zlem novým. Děje se tak pouze neodpíráním jemu, ale ne oním slabošsky pasivním, jak tomu ve svém nedostatečném chápání křesťanství učil jasnopoljanský filosof L. N. Tolstoj, nešťastník, nýbrž jediné Pavlovou směrnicí: „Nedej se přemoci zlému, ale přemáhej zlo dobrem“ (Řím. 12, 21). Tudíž ne oplácením: oko za oko, zub za zub, ale obětí, t. j. jeho dobrovolným nasebevzetím a zasvěcením Věčnému . . . tím dospíváme k přetvoření zla v dobro, což jest *tajemnou silou kříže*. Pak teprve dosahujeme: „toto jest vítězství“ — nad světem, utrpením i všemi démonickými vlivy — „víra naše“ (I. Jan 5, 4).

O tomto utrpení sice nádherná slova řekl Milton, slepý básník Ztraceného ráje: „Kdo dovede nejvíce trpěti, svede nejlepší věci“, aneb mystik mistr Eckhart: „nejrychlejší tvor, jenž vás donese k dokonalosti, jest utrpení,“ ale duchovně podal nám skvostný výklad jeho náš Kempenský II, 12 *v královské cestě svatého kříže*. „Vezmi tedy kříž svůj a jdi za Ježíšem a vejdeš do života věčného. Hle, v kříži všechno spočívá a na odumření vše záleží. A není jiné cesty k životu a k pravému vnitřnímu klidu, leč cesta svatého kříže a denního sebeumrtvování. Kříž svůj nalezněš všude . . . dlužno trpěti, jak dlouho bude Bůh chtíti. Chceť Bůh, abys se naučil snášeti bezútešně útrapy a tak se mu zcela podrobil a stával se trýzní pokornějším.

Kříž čeká na tebe všude, neunikneš mu. Svrhneš-li kříž jeden, jistě najdeš jiný a snad ještě těžší. Snášíš-li kříž s nelibostí, činíš si jej břemenem a sobě jen více přitěžuješ. *Snášíš-li však kříž oddaně, ponese tě, a dovede k žádoucímu cíli . . .* Ať se octneš kdekoliv, nelze nijak uniknouti trampotě, nesnázi a bolesti, leč bys je trpělivě podstoupil. „Zdaliž nemusel Kristus těchto věcí trpěti a tak vejíti do své slávy?“ (Luk. 24, 26.) A kterak ty hledáš jiné cesty než jest tato cesta královská, cesta svatého kříže? Čím kdo více sobě odumírá, tím více počíná žíti Bohu . . .

Když až tam dospěješ, že i utrpení bude ti milým a libým pro Krista, pak jsi našel ráj na zemi . . .“

Kříž dále obsahuje mocný impuls nehřešit. Jsou to hříchy naše, které Spasitele znovu mučí, znovu políčkují, „sobě Syna Božího znovu křížují a v posměch vydávají“ (Žid. 6, 6), ale jsou v něm přímo nepřeborné poklady moudrosti a návody k dosažení duchovní dokonalosti, „neboť k tomu jste povoláni, ježto i Kristus trpěl za vás, zůstává vám příklad, abyste následovali šlépějí jeho“ (I. Petr 2, 21). Nejnověji překrásné myšlenky o kříži nadhodil Joh. Sebest. Huber ve své knize: „Die Weisheit des Kreuzes“:

Ve výtahu je zde zachycuji:

„Kříž jest nejhlubší, nejvíc imponující, geniální, přímo božskou věcí v křesťanství. Centrem vší křesťanské moudrosti. Jest znamením spásy láskou sebe samu obětující. *Crucifixus est pro nobis. Kristus byl prvním, kdo umřel pro lásku, pro zjevení se lásky.* Na kříži spojil nebesa i zemi, Boha i člověka dohromady. A dokonal velké dílo smíru a spojení.

In cruce salus. Kříž jest pozitivní tvořivou mocí oproti negativní síle zla. Jest zdrojem všeho dobra a spásy. Vyjadřuje vše, co je mimo či nad světem. Jest radikálním přitakáním i popřením světa zároveň. Křesťanské, absolutní, nadpřirozené v něm kříží pozemské, relativní a tak s ním vytváří kříž, jenž s pozemským spojuje duchovní a pořádá poměr Boha a člověka.“ Jsou to krásné refrény na ohromující verš z epištoly Pavlovy Koloským 1, 19: „Zalíbilo se (otci), aby v něm všechna plnost přebývala a aby skrze něho smířil se sebou a všecko v pokoj uvedl skrze krev kříže jeho i co na zemi i co jest v nebi.“

Nesmírně mnoho jest sentencí světců i jich příkladů, které nás uvádějí v tyto poklady sv. kříže i ve šlépěje Spasitelovy. Tak na př. sv. Jan Zlatoušlý pravil: „Slávou naší, příčinou všech milostí i statků, bezpečností naší, korunou naší jest kříž Pána našeho Jesukrista.“ A dále: „Kříž jest vůlí Otce věčného, sláva Boha-Syna, a radostí Ducha svatého. Kříž jest ozdobou andělů, bezpečností Církve, hradební zdí světců, nad slunce jasnějším světlem celého světa. Kříž jest důvěra křesťanů.“ Leč týž světec dovedl i tuto myšlenku kříže do krajnosti uskutečniti ve svém bezpříkladném životě. Tak uštván jsa přímo k smrti císařovnou Eudosií a dokonáváje v pustinách arménských, zemřel, když ze rtů vyklouzla mu poslední slova: „Sláva Bohu a díky za to za všecko!“ Jaký úžasný vzor duchovní síly a krásy poskytl nám tím! Aneb sv. František Serafínský, posílaje bratry do Maroka vstříc mučednické smrti, napomínal je slovy: „Prosím vás, milí bratři, abyste nikdy nezapomínali vzhlížeti svým zrakem duchovním na utrpení Syna Božího! Neboť při této práci své budete hojně

potřebovati odvahy a síly, jíž ale budete naplnění vzpomínkou na kříž Páně.“ Věděl to předobře z vlastních zkušeností. Velikými bolestmi tělesnými stížen jsa, nereptal, naopak se radoval: „s dostatek nacházím občerstvení a ulehčení v rozjímání o utrpení přemilého Spasitele, jež pilně konám.“

K sv. Kateřině sienské v mystické rozmluvě pravil Spasitel: „Kateřino, milá dcero, pozoruj, co jsem vytrpěl z lásky k tobě. Zdaž není slušno a spravedливо, abys i ty z lásky ke mně trpěla?“ A sv. Bonaventura si připomínal: „Co se ti může ještě zdáti těžkým a tvrdým, uvážíš-li, že Ježíš Kristus, pravý Bůh, odlesk a dokonalý obraz podstaty Boží, vstoupil do žaláře tvého, do bídy tvé, že v ní zapadl do bahna až po krk? . . . Jaká to nepřemožitelná mírnost. Král vši slávy ukřižován je jako otrok, jako nejbídnější červ!“

Ano, ano, Kristus, na nějž v této Tváři přesvaté stále patříme a jež takto nejmnocněji si připomínáme, vskutku prozářil jasem nebes každé *utrpení naše. Posvětil nám je!* A týž dokonce třikrát v evangeliích (Mat. 16, 24, Mar. 8, 34, Luk. 9, 23) vyzývá nás: „chce-li kdo za mnou přijíti, zapři sebe sám a vezma kříž svůj, *následuj* mne!“ Anebo proč rovněž třikrát zdůrazňuje (Mat. 16, 25, Mar. 8, 35, Luk. 9, 24), že kdo ztratí duši svou pro něj, *nalezne* ji, stokrát více obdrží i život věčný dostane?! Proč toto vše spojuje s tajemstvím kříže? Pročpak chce, abychom zapřeli sebe, t. j. vymýtili radikálně všechny svoje hříšné, nižší sklony, žádosti za každou cenu. Přibili je na kříž naprostým vzdáním se jich i všech svých přání, tužeb, nadějí. Pak bez reptání přijali všechny strasti, utrpení i bědy života na nás.

sesílané? . . . Protože jen tehdy stáváme se schopnými následovati jej, t. j. *stáváme se pozitivní silou Dobra*, jímž On jest sám. Toho docílujeme jediné *transmutací zla zevně i uvnitř* a požehnáním z toho plynoucím. Co ztracení duší a jich znovunalezení v Kristu? Kříž právě učí nás, že za okolností musíme se sami sobě ztratiti, abychom vše našli! Kříž jest prostě stezkou naší křesťanské dokonalosti a trosky naší domýšlivé ctnosti jsou právě základem, na němž Bůh staví dál . . .

Ohnivý apoštol Božského Srdce Páně vyjádřil to krásnými slovy: „Když Bůh vyvolí si duši, posílá jí ve svém milosrdenství kříže, úzkosti, i utrpení. Pokořme se před ním ve všem míru duše.“ A sv. Martu Marii Alacoque v mystické rozmluvě vyzval Pán: „Vezmi kříž svůj bez reptání, ano s velkou láskou na sebe. *Vezmi kříž svůj*, který ti dávám, *a zasad' jej ve své srdce*. Kříž nésti značí s láskou jej obejmouti. Tak stane se ti drahocennou zástavou mé lásky.“

Kdo to pochopil, tomu se otvírá *mysterium crucis et rosarum*, čili porozumí kříži sv. Terezičky v záplavě růží, neboť *kříž utrpením zasvěcuje v Boží tajemství . . .*

Adoramus et benedicimus tibi, quia per erucem tuam mundum redemisti! Totéž jinými slovy, ale opět nádherně vyjádřil horlivý ctitel mariánský, autor proslulého „Dokonalého zasvěcení se Panně Marii“ ve svém neméně slavném „Listě přátelům kříže“, o němž těžce po 6 a půl roku beznadějně nemocná Terezie Neumannová z Konnersreuthu se vyslovila, že by jej měl čísti každý nemocný, neb nešťěstím postižený či trpící, aby znovu vzpřímil se k Pánu a své břímě lehce snášel.

V této skvostné knížečce Grignonově jest správ-

ně a duchovně zachycen *účel kříže k nastrádání pokladů věčnosti*. „Pravý přítel kříže jest skutečným nositelem Krista — Christoforos — neb jde jeho cestou, v jeho šlépějích a miluje Pána v nejlepším prostředí: v křížích a v utrpení. Tyto jsou darem Božím, vyznamenáním pro jeho vyvolené, aby správně s ním svůj kříž nesouce, učinili srdce svá ohnivým keřem mystickým a stávali se přáteli Božími . . . *Tak kříž zjeví nám svá tajemství i Tajemství Kristovo*. Zanítí duše požárem božské lásky k heroickému vzepětí téže, by utrpení svá snášejíce bez reptání, obětovaly je takto svému Bohu. Povzbudí je k oné lásce, o níž kdysi svatý Chudáček z Assisi v rozmluvě s bratrem Lvem pronesl nádherná slova: „Nade všechny milosti a dary, které Kristus dopřává svým přátelům, jest umění sebe sama přemáhati a dobrovolně pro lásku Boží snášeti námahy, příkoří, potupy, utrpení . . . protiventství všeliká.“

V tomtéž listě dále obsažen jest návod ke stálému vnitřnímu sebemrtvení a tím k shromažďování pokladů v nebesích. Pokladů věčných, nehynoucích, ryžovaných s radostí i plesáním ze všech tíživých a bolestných okolností života . . .

Ostatně v naší katolické mystice jest vyhraněn zcela přesný úsek, který vším právem nese název mystiky kříže aneb utrpení . . . Stigmatisace nazývá se oddíl tento a jest údělem duší zvláště rozžhavených láskou ke strašlivě Umučenému Pánu, které s ním tak intensivně spolutrpi, že zvláštní milostí obdrží i zevně spoluúčast téhož utrpení viditelnými pěti ranami ukřižování. Platí o nich slova Görresova: „Stigmatisovaní jsou právě ti, kdož podle starého slova ‚Beránka následují na

všech cestách jeho, neb v pokrevní svazek s ním byli vstoupili. Oběť kříže, která se oslavuje na oltáři cestou nekrvavou, pokračuje v nich cestou krvavou v stálou vzpomínku na onen velký akt . . . Ukřižovaný . . . tak stále zpřítomněn, trvá časům všem.“ Tak tomu bylo a jest počínaje sv. Františkem s Assisi až po naše časy, kde dokonce v Konnersreuthu jsme svědky „živého obrazu Ukřižovaného“, jak stigmatizovanou Terezii Neumannovou nazval sám mnichovský kardinál Faulhaber.

Toto ovšem týká se duší nesmírně vzácných, zvláště omilostněných. Leč pro nás všechny, zvláště pro ctitele Božské Tváře Páně platí nádherná slova sv. Bernarda z Clairveaux: „Čehokoliv si žádáme, nalézáme v Ježíši. Jsme-li nemocní, jest nám lékařem, když jsme zbloudili, jest nám vůdcem. Jsme-li opuštěni, je naším ochráncem. Jsme-li napadeni, je naším druhem v boji. Když žízníme, jest studnicí. V utrpení jest naší radostí, v temnotě naším světlem. Když jsme osiřeli, je nám otcem, přítelem, bratrem. Žádejte a hledejte ho, neb jest onou jedinou, drahocennou perlou, pro kterou můžete obětovat vše, co máte. A máte-li tento drahý poklad, nic vám nechybí . . .“

Než Kempenský, který proslovil vzácná slova: „Snášíš-li pak kříž oddaně, ponese tě a dovede k žádoucímu cíli“, jistě ve své přehluboké znalosti duchovních věcí dobře věděl, proč se tak vyslovil. Protože účinky kříže jsou přímo zázračné, neboť další tajemství kříže: *mysterion tu stauru*, odhalí v mystickém zážitku duši *velké zjevení duchovního znovuzrození* čili *mystické smrti*, jejíž Kříž jest branou i prostředkem zároveň.“ „Abych živ byl Bohu, s Kristem ukřižován jsem. Živ pak jsem již ne já, ale živ jest ve mně Kristus“ (Gal. 2, 19, 20).

Mystická smrt, naprosté to odumření všemu světu vnějších hodnot a věcí, jest jedinou branou duchovního znovuzrození, což překrásně vyjadřují i obřady slibů řeholních u jistých řádů duchovních. Tedy *skrze utrpení . . . transposice ve věčný domov.*

V posledním pak rozmachu *Kříž*, utrpení stane se nejen spojením pozemského s nebeským: Bůh je nám blízko, potkáváme se s ním na každém kroku, ale stane se jak na př. u sv. Chudáčka z Assisi, *mystickým posvěcením života a světa silou Věčné Lásky.* Utrpení ztratí svůj bolestný osten a nedotýká se duše vůbec víc. Jeho démonická tvář proměnila se v božskou, jeho hořkost v nevýslovnou slast — pakliže jest stále přinášeno co zápalná oběť Bohu, onomu za nás Ukřižovanému. „O nermuťte se pro mne,“ pravila sv. Terezička nedlouho před smrtí svým spolusestrám, „dospěla jsem tam, kde vlastně už nelze trpět, protože každé utrpení je mi slastí. Dovedla jsem veškerou jeho hořkost učiniti si sladkou radostí“ (Děj. d. 252). „Neboť jako utrpení Kristova plynou hojně na nás, tak hojná jest i skrze Krista útěcha naše“ (II. Kor. 1, 5). V tomto osvětlení učí nás Božská Tvář Páně snášeti vše v jiném světle a duchu. „Neboť vám bylo dáno pro Krista nejen věřiti v něho, nýbrž i trpěti pro něho“ (Fil. 1, 29).

Praktickým pak výsledkem těchto všech úvah před nejsvětější Tváří budiž radostné přijetí na sebe — *i apoštolátu utrpení.* „Pakliže Ježíš chce, abychom trpěli, nutno se podrobiti.“ (Děj. d. 247.) Toť značí, odhodlati se i bez reptání se podvoliti, abychom z lásky k Ukřižovanému radostně nesli svoje kříže a křížky, proměňující je v duchovní zlato tím, že je obětujeme Pánu na jeho nejsvětější

úmysly: obrácení hříšníků, *missie*, milosti duším bloudícím atd. Když takto patříme na Kristův kříž, nebo jeho zmučenou Tvář a trpíme, stává se duše naše krásnější, šlechetnější a silnější, neboť „utrpení jest největší ze svátostí“, pravil známý oratorián anglický P. Faber.

Božská Tvář, která i sv. Terezičku sílila v její dlouhotrvající chorobě i v jejím posledním zápasu smrti, jest věru přemocnou učitelkou apoštolátu utrpení. „*Poddejte se mocné ruce Páně*. Tak stává se pokoj nemocného chrámem a lože jeho oltářem, s něhož naše bolesti přinášíme Pánu jako oběť smírnou.“ Tihamer Toth. „Můj duchovní život v nemoci spočívá v tom, že trpím, to je všechno,“ nedlouho před svým skonem prohlásil náš jasný vzor z Lisieux, a dodal „a přece na nebe dívám se s láskou. Protože se jí má duše úplně oddala, mají všechny moje činy tuto *božskou pečeť*.“

* * *

Kéž nás ctitele Umučení Páně v jeho Božské Tváři obšťastní týž za nás Ukřižovaný aspoň sebe-nepatrnějším zlomkem toho, co ušetřil sv. Bonaventurovi, jenž mohl zvolati: „Ó, vy přeblahoslavené rány Pána našeho Ježíše Krista! Když jsem jednou našel k vám přístup, pocítil jsem, že se oči mé naplňují krví, takže pak jen hmatáním rukou svých veden jsem byl, až jsem dospěl k *nejvnitřnějším tajemstvím lásky Páně*. Zde nyní se zdržuji, zde nalézám tolik blaženosti, že ji naprosto nejsem s to popsati . . . Pán můj nyní nosí mne sám ve svém lůnu . . .“

Pak po všech strastech a utrpeních našich radostně zaplesá duše naše se žalmistou Páně: „Kéž nás již záhy naplní tvoje milost, abychom radostí

jásali všecek svůj život: podle počtu dní bychom plesali, v nichž jsi nás snižoval, podle počtu let, v nichž okoušeli jsme zlého . . .“ (Ž. 89, 14, 15).

Tudíž „Miláčkové nedivte se tomu soužení, které na vás přichází ke zkoušení, jako by se vám přiházelo něco nového, nýbrž majíce účast v utrpeních Kristových, radujte se, abyste také při zjevu slávy jeho se zaradovali s plesáním“ (I. Petr 4, 12, 13).

MODLITBA BEZ USTÁNÍ.

„U Nejvyššího buď mysl tvá a modlitba tvá bez ustání směřuj ke Kristu. Nedovedeš-li rozjímati o věcech vznešených a nebeských, zůstávej u Kristova Umučení a v jeho svatých ranách rád prodlévej.“
Kemp. II, 1.

„O Ježíši, odlesku věčné slávy! U Tebe ústa má neznají slov a mlčení moje samo rozmlouvá s Tebou.“

Kemp. III, 21.

„Život modlitby jest naším nejvyšším štěstím zde na zemi.“
Sv. farář Arský.

„Rozjímání je jen přátelská rozmluva, při níž duše s důvěrou mluví s Tím, o Němž ví, že ji miluje,“ pravila neobyčejná mystická žena, sv. Terezie z Avily. „Rozjímání jest usilovné hledání skryté pravdy.“ Sv. Augustin. „Rozjímání pak aby bylo modlitbou — musí směřovati k tomu, bychom se roznítli k lásce Boží a k svatému životu.“ F. Suarez T. J. Vroucí rozjímání naší Božské Tváře turinské jest i schopno povznášeti duše naše k svatosti Ježíše Krista, aby je mohl přetvářeti podle sebe. Neboť „Ty sám Pane Ježíši, Ty sám přetvořuješ a vzděláváš srdce moje svojí milostivou, ale pevnou rukou.“ Sv. Augustin.

Kristus, dokonavší svůj úkol, Dílo svoje, rozjasnil svou tvář. Jako vítěz, jako triumfátor nad smrtí, ďáblem i světem . . . Není oduchovnělejší, ušlechtilější a větší božskou krásou i láskou prodchnuté tváře, než jest tato turinská Spasitelova ve svých slabých, věky sotva znatelných otiscích. Jakým jasem nadzemským zářiti musila za svého života, když nás okouzluje ještě po tolika staletích!

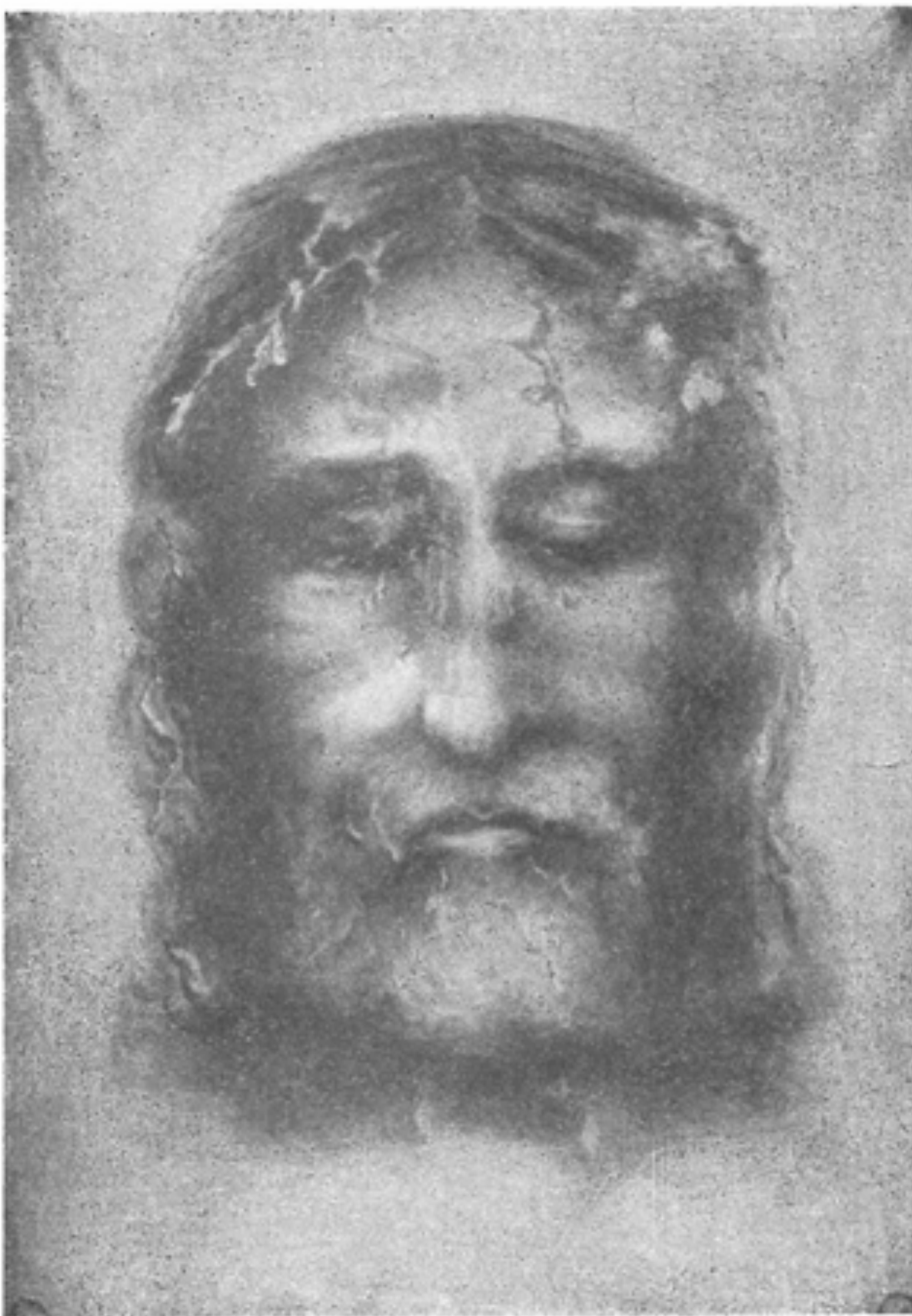
Majestátní klid její, něžnost i mírnost uvádí nás ve zmatek. Cože, tento člověk měl zemřít tak hrůzoplounou smrtí? Ani tomu nechceme uvěřit, neb tak nádherný a klidný jest její zjev! Toť přece jest tvář člověka zcela zakotveného v Bohu, Bohem zcela prostoupeného a ponořeného v něj nejvyšší měrou. Tvář mystikova, který daleko více a lépe říci by mohl než Jakob: „Viděl jsem Boha tváří v tvář a spasena učiněna je duše má“ (I. Mojž. 32, 30), protože veškerá plnost Boží v něm tělesně přebývala (Kolos. 2, 9).

Nejen myslí, činy a city, ale celou bytostí svou Ježíš člověk byl u Otce a Otec byl s ním, takže o sobě říci mohl: „Já a Otec jedno jsme“ (Jan 10, 30). Jelikož pak modlitba jest povznesením mysli k Bohu, ukázal nám zde ve svojí Tváři přesvaté vedle tří pasivních, bych tak řekl, t. j. pokory, sebezáporu a utrpení, ještě čtvrtý aktivní kořen a základ duchovního života: modlitbu, t. j. stálý vzlet duše k Bohu a přebývání u něho.

Tedy i v tom jest Božská Tvář Páně naší cestou. Kristův obličej září vnitřním klidem, vnitřnou duchovní krásou a vítězstvím — Tvář jeho jest tak usebrána, že vskutku máme dojem nejintensivnější modlitby. Nejen za ty, kdož ho právě ukřižovali, ale především za všechny duše, předrahou jeho krví vykoupené duše . . .

Vnitřní modlitba, usebrané obcování duše s Bohem . . . jakou duchovní krásou oblévá smrtelnou masku její, kdyžtě Mojžíšovi stalo se, jak o něm stojí psáno (II. Mojž. 33, 11): „Mluvil pak Hospodin Mojžíšovi tváří v tvář jako obyčejně mluvívá člověk k svému příteli“ . . . „Když pak Mojžíš sestupoval s hory, maje v rukou dvě desky zákona, nevěděl, že mu září tvář z rozmluvy s Hospodinem. Aron pak a synové Israele vidouce, že Mojžíšovi září tvář, báli se přistoupiti blíže“ (II. Mojž. 34, 29, 30). Natož sám Bohočlověk . . . jakým jasm zářiti musel ve své tváři — vždyť i v posmrtné masce ztýraná, zohavená Tvář vydechuje neodolatelnou sílu svého majestátu . . . Jest zcela v sebe ponořen a zahloubán, má oči přivřeny — řecky *myein* — od čehož odvozeno slovo mystik. A nerozpakoval bych se říci přímo, že zde na této Božské Tváři máme zachycenu nejúžasnější modlitbu vnitřní. Tak uchvacující, jako jest modlitba Páně (Mat. 6, 9—13), ovšem netlumočenou slovy, ale zobrazenou zjevem.

Kdo jest to mystik? Duše Bohem rozžhavená, v Boha zcela ponořená, která přivřenými víčky (*myein*) se usebírání, vlastně odlučuje od celého světa vůkol, aby přináležela svému Pánu, Tvůrci a Cíli co nejintensivnějším životem nitra. Hledá a nalézá jej ve hlubinách své duše, v nejskrytějším koutečku svého srdce. Tam jako v komůrce se s ním uzavírá, by patřila jemu zcela, rozmlouvajíc s ním „jako činívá přítel s přítelem, milý s milým“, požívajíc jej v nevýslovné oddanosti, důvěrnosti a slasti. Zde Kristovo přesvaté člověčenství bylo Bohem tak prostoupeno, přetvořeno, proniknuto, že bezprostředně i nejposlednější buňka jeho těla brala účast a podíl na jeho nekonečnosti a věč-

Kopie Božské Tváře od sestry Celiny z Lisieux.

ném žití, tudíž stále „obcovala a chodila s Bohem . . .“

Tudíž i v tomto jest Božská Tvář Páně naší cestou, která nám mocně ukazuje svým příkladem, jak možno uskutečniti to, k čemu sám vybízel: „bděte a modlete se“ (Mat. 26, 41), jakož i nás sv. Pavel povzbuzoval: „modlete se bez přestání“ (I. Tes. 5, 17). Nepřetržitá vnitřní modlitba jest něčím vskutku kouzelným. „Při ustavičné modlitbě otevírá se zrak duše a této dostává se velké radosti, již celý člověk bývá prodchnut,“ praví opat Filemon. Ruský mystik Arsenějev zaznamenává, kterak tímto nepřetržitým úsilím prodlévati stále u Boha, dostalo se spisovateli ruského duchovního spisku Filokalie v naprosté opuštěnosti v syrské poušti nejvyšší radosti vše převyšujícím jáсотem srdce z pravdy Kristovy, vnitřně jím poznané a prožité. — Pro tento skrytý poklad svého srdce náš Kempenský chce býti ve světě posledním, zneuznaným, pokořovaným, za nic považovaným, protože tím *nalézá Krista, poklad všech pokladů . . .*

Vždyť „*jak veliká jest moc modlitby!*“ volá sv. Terezička. „Pro mne je modlitba pozdvižením srdce, výkřikem lásky a vděčnosti v radosti i bolu. Jest něčím vznešeným, nadpřirozeným, co duši rozšiřuje a spojuje s Bohem“. (Děj. d. 206.) Nuže, tento vzácný dar nebes nepřetržité modlitby jest dostupným a možným i nám všedním, obyčejným lidem, uštváným vším pokrokem našeho nejmodernějšího století?

Ano! Již prostá cestička duchovního dětství sv. Terezičky z Lisieux jest nejsnazším návodem i osvědčeným prostředkem k uskutečňování téže modlitby tím, že v duchu naprosté důvěry či oddanosti Bohu přinášíme mu veškero své konání, myšlení

i utrpení i sebezapírání co stálou obětí. Sypeme tak Božskému Spasiteli kvítky na cestu a tím získáváme jej láskou. Jiný moderní mystik H. Jaegen vyslovil to podobně: „Modlitba bez ustání jest láskyplné usměrňování veškeré duševní činnosti na Boha modlitbou, prací i utrpením, takže svým srdcem stále žijeme u přítomnosti Boží.“ Jinde vyjádřil to takto: „Denní modlitby, přijímání svátostí, zaměstnání denního života, přijímání všech tělesných i duševních utrpení, starostí . . . to vše s díkyčiněním a radostí jsou právě neustálou nepřetržitou modlitbou, dílem pro Boha vroucně milovaného.“

Totéž nádherně vyjádřil již sv. Pavel: „k získání spásy skrze Pána našeho Ježíše Krista, jenž zemřel za nás, abychom ať bdíme, ať spíme, žili spolu s ním“ (I. Tes. 5, 9, 10). „Budže tedy jíte neb pijete, neb cokoliv činíte jiného, všechno činite ke slávě Boží“ (I. Kor. 10. 31). *Modlitba bývá láska k Bohu prosbou projevená.* Tato láska musí u nás býti stále, neb účinkem této lásky stává se každý náš úkon v pravdě nadpřirozeným . . . „*Vnitřní modlitba . . . především musí hořeti srdce roznícené a obrácené k Bohu*“, řekl Ludvík Granadský, a *na tom vše záleží.* Modliti se můžeme nejen rty, což namnoze značí nejnižší stupeň modlitby, ale každým činem sebemenším, všedním, každou myšlenkou či hnutím srdce, odnášejícím se k Bohu. Ba každým dechem či úderem srdce, pakliže k tomu všemu přistoupila nadpřirozená pohnutka. V pravdě takto každý všední, indiferentní čin nabývá své „*božské pečeti*“, jak nás vyučila bílá květinka z Lisieux. Ostatně konajíce vše „*ad majorem Dei gloriam*“, čili ke zvýšení slávy a nádhery Boží ve všem, jak to činíval sv. Ignác z Loyoly, pěstujeme tutéž modlitbu bez ustání. —

* * *

A táž světice zjevila nám přenesmírnou sílu podobné mystické modlitby bez ustání. „Čeho se nedostalo Archimedovi, toho plnou měrou dosáhli svatí Boží. Všemohoucí dal jim oporu: Sebe samého, Sebe jediného. Za páku dal jim vnitřní modlitbu, jež v duši rozněcuje plameny lásky. Takto pohnuli světem . . .“ (Děj. d. 223). Pročež směle přidružití se můžeme k jinému učiteli našemu, ke Kempenskému, když volá:

„Povzbuď mne, Bože milostí Ducha svatého. Dodej mi síly, bych zmohutněl v člověka duchovního. Dejž mi Pane, nebeskou moudrost, bych se naučil Tebe především hledati a nalézati, Tebe nade vše okoušeti a milovati“ (III. 27). „Ty sám jsi konečný cíl všeho dobra, vrcholem života a hlubinou moudrosti. Žehnej mé duši a posvět ji, aby se stala svatým stánkem Tvým a sídlem věčné slávy Tvé“ (III. 59).

Ano, Pane, za to Tě prosíme. Tys Boží moudrost sama, pročež platí o Tobě slova Přísloví (3, 22): „I bude životem tvé duši.“ Tak budiž a staň se . . .

PRAVDA

MYSTERIA BOŽSKÉ TVÁŘE.

„A život zjevil se a my jsme viděli a svědčíme a zvěstujeme vám *Život věčný*, kterýž byl u Otce a zjevil se nám.“
I. Jan, 1, 2.

„Z něho pak vy jste v Kristu Ježíši, který nám jest učiněn od Boha moudrostí a spravedlností a posvěcením i vykoupením.“ I. Kor. 1, 30.

„Ó kéž by ukřižovaný Ježíš vešel v srdce naše, jak rychle a s dostatek byli bychom vyučeni!“
Kemp. I, 24.

Jest přímo nepochopitelnou tato Tvář Spasitelova z turinského sv. rubáše. Jakoby kouzelným proutkem milovníkům svým otevírala neskonalá tajemství. A to vnitřním způsobem: rozjímáním, usebráním, ponořením se a ztotožněním láskou. Stále hlubším a pronikavějším se stává působení této zcela zvláštní Božské Tváře, která podmaňuje si a ovládá celého člověka. Prostupuje jej a nesmírně obohacuje zvláště meditací beze slov — kde působí a pracuje i duši vzdělává Božský Spasitel sám . . . Tak zázračně stupňuje se její působivost.

Nejenom to, v minulých rozjímáních stala se nám zrcadlem, cestou, vzpruhou, základem duchovního života našeho. Podala nám základ vší vnitřnosti: pokoru, sebezápor, odevzdanost do vůle Boží, jakož i pobídku k ustavičnému povznášení duše ke Stvořiteli a našemu Vykupiteli. Než vede nás stále dál a dál, výš a výš. Na těchto nezbytných duchovních základech *buduje*, staví ten dům Boží v nás, abychom „jsouce vzděláni na základě proroků i apoštolů — an kamenem úhelním jest sám Kristus Ježíš — v němž veškerá stavba se spojuje

a roste v *chrám svatý v Pánu*, v němž i vy spoluvzděláváte se v *příbytek Boží v Duchu*“ (Ef. 2, 20—22).

Jak nádherný a vnitřný jest tento list sv. apoštola Pavla, nádoby to Boží nad jiné vyvolené, který uvádí nás v něm přímo v tuto *závratná mysteria*, jež nám Božská Tvář v sobě odhaluje. Napřed teologicky chvalořečí dobrodiní Kristova na nás vylitá, pak se stává zcela duchovním, aby dle milosti mu dané zvěstoval všem národům „nevystihlé bohatství Kristovo, které od věků skryto bylo v Bohu, Stvořiteli všeho, aby nyní skrze Církve zjevena byla tato mnohotvará moudrost Boží,“ (Ef. 3, 8, 10) aby „nám dal v síle zmohutněti ve vnitřního člověka pochopiti . . . i poznati lásku Kristovu, převyšující veškeré poznání . . .“ (Ef. 3, 16—19).

Jaký úžasný vzlet ducha Pavlova, jemuž prostě nedostává se slov, aby jimi vyjádřil všechnu nádhery a majestát těchto „tajemství Kristových“, jichž se mu dostalo přímo zjevením od Pána samého! — Dále pak nastiňuje mystický organismus Církve, jejížto hlavou jest Ježíš Kristus sám, a vyzývá nás, „abychom vyznávající pravdu, v lásce rostli ve všem k němu, ke Kristu, jenž jest hlavou“ (Ef. 4, 15), „obnovili se na duchu mysli své a oblékli nového člověka, stvořeného podle Boha“ (Ef. 4, 23, 24). Posléze uděliv praktické rady pro projev tohoto znovuzrození v denním životě, doporučuje přiodíti se oděním k zápasu s viditelnými i neviditelnými nepřáteli Božími.

Vskutku tento list k Efeským jest stvořen, ba vybrán přímo pro nás adorátory Božské Tváře, která nadšeným svým ctitelům toto všechno odhaluje a sdílí. Vpravdě Kristus takto duchovně chápaný jest „nezbadatelný veletok milosti, naše nezměrné

bohatství duše“ (Pascal), „krása, převyšující veškeré krásy jiné“. Sv. Terezička.

Po Nejsvětější Svátosti Oltářní, kde přebývá skutečný Bůh a člověk Ježíš Kristus a nás činí přímo účastnými svého božského života, své Božské přirozenosti, jest Božská Tvář Páně vedle Božského Srdce Páně nejhlubší studnicí jeho milostí, jeho lásky, jeho poznání. Na Krista „patříme nyní skrze zrcadlo v záhadě, ale tehdy *tváří v tvář*“ (I. Kor. 13, 12). Tedy je ta nejvyšší odměna, jinak pouze vrcholným blahoslavenstvím pro čisté srdcem (Mat. 5, 8) přislíbená . . .

Uvědoměme si dále zde před Tváří Páně další přehluboké pravdy evangelií. „Nikdo nemůže přijíti ke mně, nepřitáhne-li ho Otec, který mne poslal. A já ho vzkřísím v den poslední“ (Jan 6, 44), a opět „Nikdo nepřichází k Otci leč skrze mne“ (Jan 14, 6). „Já jsem přišel, aby život měli a měli hojnost“ (Jan 10, 10) A k tomu všemu tak snadno a rychle kráčíme nadšenou úctou k Božské Tváři, v níž jak praveno, umučení Páně zkoncentrováno jest na jediný obraz, na jediný pohled hořícího srdce . . .

Pročež veškerá síla milostí získatelná meditacemi přesvatých ran Páně, jak oněch rukou či probitých nohou a tak i rány boční — rány Božského Srdce samotného — tudíž i oněch dosud zapomínaných ran obličejových i trnové koruny — může býti námi plně přivlastněna a využita k obmytí a znovuzrození duší našich a k nesmírnému našemu duchovnímu pokroku a vzrůstu. „V ranách jeho nacházíme plnost sladkosti, plnost milosti a dokonání všech ctností“. Sv. Bernard. Zde máme v jediném pohledu na rysy Tváře právě za nás dokonavší, zachycenu jak nekonečnou lásku a oběť

Spasitelovu, tak i jeho přehořkou smrt, abychom „z plnosti jeho vzali milost nad milost“ (Jan 1, 16). A jistě duši této úctě vroucně oddané, tryskati bude vstříc jako nejmocnější studnice artéská . .

„Vždyť nám dal preveliké a drahocenné dary zaslíbení, abyste se stali skrze ně účastni božské přirozenosti“ (II. Petr 1, 4). Nadpřirozený život jest život samotného Krista Ježíše v nás věrou, nadějí a láskou, neb „Kristus jest účinkující, přímo posvěcující milost v našich duších“, napsal Chautard. Leč zde ji máme takřka hmatatelnou, viditelnou v těch předrahyých, přesvatých rysech Páně.

Božská Tvář Páně tomu, kdož ji poznal — vskutku jest *perlou nekonečné ceny, pokladem skrytým na poli života*, k vůli němuž člověk jde a prodá všechno, jen aby získal klenot a poklad nezměrný, převzácný — — KRISTA.

Z ní nabýváme nitrně přesvědčení o zjevení se Života Věčného, Božského v Kristu Ježíši, Pánu našem, což jest nejvnitřnějším a nejpodstatnějším jádrem celého, duchem burácejícího poselství Pavlova i Janova evangelia lásky. —

V. této Božské Tváři jest vskutku nejen něco fascinujícího, ale i něco, co samo se zázračně stupňuje, co zmocňuje se člověka celého a *přetvořuje* jej v sebe!! Jest proto vyloučeno, aby byla výtvořem pouhé ruky lidské, vždyť tu člověk sám tváří v tvář tomuto — ať nedím zázraku Božské Lásky, — cítí, jak ubohá a nedostatečná jest lidská mluva vůči těmto tajemným dálavám. Ty se člověku rozšiřují, prohlubují, rostou do nekonečna, až smysly přecházejí — jakmile se jen poněkud vnoří v listy Pavlovy, v ten uragan ducha, oceán poznání a vulkán Boží lásky! A k tomu ať před Tváří Páně medituje beze slov!!!

Takto vlastně Božská Tvář stává se nám podnětem uchopiti a do sebe vssáti celé dílo spásy, zmocniti se celého *Spasitele, Bohočlověka* za nás ukřižovaného: *uchvátiti a býti uchvácenou, poznávati a býti poznávanu, rozpalovati a býti do běla rozžhavenu!!!* Jest branou světů nadpřirozených, jejich nedostihlých dálav, propastí i nebeských výšin, jejich světla, nádhery i záře. Branou otevřenou, která vede přímo až v samotné centrum Božství . . . Úžasný vzrůst duše, neskonalé možnosti její v Bohu jsou v této Božské Tváři pro nás ztajeny, obsaženy, skryty . . .

Nová přímo *exercitia Ignatiano-Paulana* dala by se z ní vytvořiti.

Před touto Božskou Tváří skutečně člověk niternými ústy okouší úžasnou, ohromující správnost pašijové legendy, kterak na Velký Pátek, když se předčítá v kostelích Umučení Páně — *otevírají se veškerý poklady země . . .* Ano, ano, otvírají se . . . ovšem ne ony hmotné, ale duchovní: nepřeborné, nevyslovitelné, božské . . . bez hranic a mezí . . . *Quod probatum est.* Sv. Terezička hovořovala o lásce k Spasiteli co o zdviži, nuže zde u Božské Tváře jest přímo již vichřice milosti, která unáší, uchvacuje duši za tím *zářícím sluncem naší spásy Kristem.*

* * *

Kéž by bylo i nám dopřáno jednou zde, či na věčnosti „očima prozářenými srdcem“ nazírati ono pleroma tu pepleromenu onu „dokonalost ve všem dokonanou“, vnořiti se „v nevyslovitelná bohatství Kristova“, až posléze utonouti přímo v tom oceánu „*bohatství slávy tajemství tohoto mezi národy, jímžto jest Kristus mezi vámi (a také ve vás!)*“, ta naděje slávy“ (Kolos. 1, 27).

Kéž by nám dáno bylo okoušeti toho všeho, abychom na věky jásati mohli, přioděni jsouce bílým rouchem Beránkovým: „*Svatý, svatý, svatý Pán Bůh všemohoucí, jenž byl, a jenž jest, a jenž přijde!!!*“ (Zj. 4, 8).

PLNOST POZNÁNÍ.

„*Kdo nalézá Ježíše, nalézá vzácný poklad, věru poklad všech pokladů.*“ Kemp. II, 8.

„V evangeliu odkrývám nová světla, smysl skrytý, tajemný. Ježíš nepotřebuje ani knih, ani učitelů, aby duše poučoval. Učí bez hluku slov. Vede mne a inspiruje v každém okamžiku. Právě, když toho nejvíce potřebuji, vnímám netušený jas.“ Děj. d. 167.

— „*jak bohatá jest sláva tohoto tajemství mezi pohany, jímžto jest Kristus mezi vámi, ta naděje slávy.*“ Kolos. 1, 27.

Opět vracíme se k úchvatnému portretu, který nám stále stojí před očima. Bezedná tajemství, nezměrné poklady, nevyslovitelná nádhera, velkolepost obsaženy jsou v osobě toho, jenž nám stále jest přiváděn na mysl. Když se jen trochu zahloubáme a vnoříme v něj, pocítíme hřejivou *slast srdce našedšího poklad svůj*. — Blažen, komu bylo dopřáno zážitkem přesvědčiti se o realitě těchto slov Kempenského!

Ovšem musí být splněno, co krásně naznačil Kempenský II, 8. „Neb tím, že jsem svou osobnost nezřízeně miloval, ztratil jsem své nitro. Tím však, když jsem jenom Tebe samého hledal a čistou láskou miloval, našel jsem Tebe a sebe zároveň. A z lásky pohroužil jsem se ještě hlouběji ve svou nicotu.“ (II, 8.)

V této Božské Tváři vidíme skutečnost našeho vykoupení, doklad smrti, umučení Páně. Jsme otřeseni v nitru hrůzným obrazem utrpení převyšujícího všechny naše představy, utrpení za nás . . . Měníme mysl i duši svou (toť metanoia, což starým výrazem pokání bývalo nedostatečně vyjadřováno). Zamilujeme si obraz zmučeného Pána a ze všech sil snažíme se mu co nejvíce přiblížiti pěstováním ctností i vnitřní modlitbou, meditacemi beze slov . . . abychom důvěrně okoušeli, „jak sladký jest Pán“ (Ž. 38, 9). Tak vnitřními ústy zachycujeme tyto pravdy a přenesmírná tajemství Boží, která se nám takto sama vyjasňují, odhalují . . .

Tehdy v naprosté poníženosti ducha v prach se pokořujícího vzhází nám smysl úžasných slov Pavlových: „Za tou příčinou skláním kolena svá před Otcem Pána našeho Ježíše Krista, . . . aby nám dal podle bohatství majestátu svého skrze Ducha svého zmohtnutí ve vnitřního člověka, by Kristus skrze víru přebýval v srdcích vašich . . ., abyste mohli pochopiti . . . i poznati lásku Kristovu, převyšující veškeré poznání a tak byli naplněni ve veškeru plnost Boží“ (Ef. 3, 14—19).

Počínáme pak i matně chápati, jaká nesmírnost ztajena jest v přesvatém jméně Ježíš. „Sám sebe zmařil, přijav způsob služebníka a podobným se stal lidem. — Ponížil sebe sama, stav se poslušným až k smrti, a to smrti kříže. Proto také Bůh povýšil ho a dal jemu jméno, které jest nade všechno jméno, aby ve jménu Ježíšově pokleklo veškeré koleno nebeských, pozemských i těch, kteří jsou v podsvětí a aby každý jazyk vyznal, že Pánem jest Ježíš Kristus ke slávě Boha Otce“ (Fil. 2, 7—11). Co to znamená, dáno jest jméno mocnější nade vše ostatní jména, proč jemu hold vzdávají všechny bytosti

vesmíru a jak to, že každý jazyk donucen je do-
svědčiti, že Kristus jest *Pánem* ke slávě Boha Otce“
. . . poznáváme taktéž v tichých meditacích, jak-
mile srdce našeho dotkne se sám Pán. —

Tak skrze tuto Božskou Tvář Kristova tajem-
ství, nyní ještě matně a nezřetelně se rýsující, se
nám vyjasňují víc a víc. — Dále vzchází nám
niterné pochopení toho, proč „všechno zmůžeme
v tom, který nás uvnitř posiluje“ (Fil. 4, 13), jak tu
Kristus za nás Ukřižovaný stává se naší vnitřní
silou, dynamem zmocňujícím, transponujícím,
přetvořujícím veškerý náš život živočišný v du-
chovní, přirozený v nadpřirozený život.

Ne nadarmo zní výsostné blahoslavenství: „Bla-
hoslavení čistého srdce, neboť oni Boha viděti bu-
dou“ (Mat. 5, 8). Nejzávratnější zaslíbení těm,
kdož jednou kochati se budou na věky bezpro-
středním patřením, t. j. nazíráním na Boha, čímž
vnikati budou v podstatu jeho vlastností i celé jeho
bytosti v bezprostředním styku s Ním . . .

Evidence, toť nejvyšší filosofický a noetický prů-
kaz! Jaká to rozkoš pro badatele, když posléze
dopídí se své pravdy vědecké. Pro filosofa, když
konečně intuitivně obsáhne to, po čem dlouho mar-
ně usiloval. Nebo pro umělce, když v inspiraci
musa se dotkne svými perutěmi jeho skrání a on
v několika minutách vytvoří, na čem před tím
pracoval bezvýsledně hodiny a dny. Jaká závrať
pojímá mystika, když po dlouhých letech pojed-
nou se mu otevrou nebesa a v jediném okamžení
nazírá na úchvatnou slávu a majestát Boží, jako
na př. sv. Benedikt a jiní. Zde uplatňuje se pozná-
vání jaksi jinaké, mnohem dokonalejší, než kterého
jest schopen náš diskursivní rozum. Vyšší jeho
druh, poznávání vnitřní, citem, poznávání srd-

cem. Ona božská syniesis, t. j. ztotožněním chápání či ono, jež sv. Pavel z úžasné své zkušenosti vnitřní nazývá osvětleným, zářícím zrakem duše (Ef. 1, 18). Doslovně: [pefotismenus tus oftalmus tes kardias hymon] „kéž by vám dal Pán oči ozářené srdce vašeho, (osvícení očí mysli vaší,“ překládá Dr. Sýkora), „*aby se rozsvítilo světlo poznání majestátu Božího, ve tváři Krista Ježíše.* (II. Kol. 4, 6).

Vrcholem této syniesy, t. j. chápání vcítěním jest mystické poznávání. „Mystik, toť člověk, jehož celý život uzavřen jest v božské lásce, který touto jest zcela proniknut a prozářen.“ — Joly, Psychologie světců. Tato stupňuje se v ekstatické nazírání. „Duše, která ponořena jest, až utopena v nekonečné bytosti Boží, bývá tak rozpálena láskou, že mimo sebe nazírá nevyslovitelné věci. Bývá pak ještě více rozžhavena nekonečnou láskou, kterou jí sděluje Bůh. To pak zove se kontemplací božských věcí.“ Fra Alfons Rodriguez T. J.

Než nedychtíme příliš po těchto výsostných stupních mystického života, jakých jen velkým světcům se dostávalo. Prosme raději Pána o subjektivní osvícení naší cesty v Kristu Ježíši, t. j. o vnuknutí a direktivy pro zápas našeho zdokonalování se a přibližování Spasiteli, čili dle sv. Pavla: „*abych poznal jej i moc jeho zmrtvýchvstání a účast v jeho utrpení, připodobňuje se k smrti jeho, jestli bych snad došel vzkříšení z mrtvých . . . nýbrž usiluji, abych uchvátil, ježto jsem také byl uchvácen od Ježíše Krista*“ (Fil. 3, 10—12). Vzpomeňme jen výše citovaných mystických slov sv. Bonaventury o přeblahoslavených ranách Ježíše Krista a usilujme, abychom i my snad jednou podobně spočinuli v nich.

Než jakkoliv srdce při tom všem plane, pokořme se, staňme se skromnými a pohružme se v naši nicotu s nejpokornější prosbou: „Sešli pravdu svou a světlo své“ (Ž. 43, 3). Ano, ano, kéž se tak stane „abychom došli pokoje . . .“ a „pokoj Boží, který převyšuje všechno pomyšlení, ochrání srdce vaše i myšlenky vaše v Kristu Ježíši“ (Fil. 4, 7). Dosti nám budiž, když by božský Spasitel, sám nejvyšší Učitel, nás poučoval bez hluku slov, t. j. vnitřně, jaká by byla jeho libá a svatá vůle. „Nikdy jsem neslyšela jeho hlas, ale vím, že ve mně bydlí, vede mne a inspiruje v každém okamžiku. A světlo jeho nezáří mým očím nejčastěji v hodinách modlitby, nýbrž uprostřed denních zaměstnání“ (Děj. d. 167). Nejen o tomto ujišťuje nás naše svatá učitelka vnitřního života, ale jest i přemnoho pravdy na dalším jejím tvrzení: „právě tak jistě poznávám, že Pán svými řečmi a svou viditelnou přítomností nepoučoval apoštoly více, než-li nás učí vnitřním vnukáním.“ Posl. slova.

Ano, ano, nyní věru zachytil jsem, jaký Spasitel vyučoval naši bělostnou květinu ráje bez hluku slov a obohacoval ji vnitřním vnukáním. Byla to jeho Božská Tvář, třebaš ještě ona z Toursu, s níž v komůrce svého srdce rozmlouvala sv. Terezička tak důvěrně a mile. Byl to ale tentýž veletok milostí a vod k životu věčnému, který proudí a buřící též oním turinským zobrazením Spasitelovým. Tentýž labyrint to byl skryté krásy, bohatství, nezměrné a nevyslovitelné nádhery Boží, jenž okouzloval a uchvacoval duši její jako i naši. Tentýž širošířý oceán poznání i lásky ji pohlcoval. Přetavovala táž výheň lásky Boží, jaká v tomto portretu i k nám sálá . . .

Žasnu, kterak tato Božská Tvář, rozevírající se

jako růže stolistá, vydává ze sebe stále další a další osvětlení záhad i svých tajemství, jakož i nejhlubších myšlenek listů Pavlových — jinak na sedme-rou pečeť zavřených rozumářským duším. Přec jen několik kratičkových meditací či úvah hodlal jsem napsati . . . Nevím ani jak, dílo samo mi roste pod rukama, takže nestačím ani zachycovat své myšlenky na papír a pro tiskařskou čerň.

Překrásné potvrzení správnosti pravé duchovní cesty obsaženo jest v nádherné legendě o svíci, drahokamu a mystické odpovědi Spasitelově, dané blahosl. Angele z Foligna, že totiž *rostoucí poznávání a láska Spasitelova jest naprosto jistou zárukou jeho působení v bytostech lidských* . . . Nuže, — nám před touto Božskou Tváří adorujícím netřeba se věru báti, že nějak zbloudíme .

* * *

Pročež připojme se k žhavé duši, k planoucímu srdci Tomáše Kempenského v jeho divukrásné modlitbě: „Osvět mne dobrý Ježíši, jsem duchovního světla. Sešli světlo své a pravdu svou. Pozvedni duši mou a k nebesům připoutej veškeru touhu mou, aby okusila slasti blaha nadzemského. Uchvať mne a vytrhni . . . *Spoj mne se Sebou nerozlučným poutem lásky!*“ Kemp. III. 23.

Tak budiž a staň se!

KNIHA LÁSKY VYVOLENÝCH.

„Kdož mi dá Pane, abych našel jedině Tebe a otevřel Ti celé srdce své a okoušel Tebe tak, abys Ty sám rozmlouval se mnou a já s Tebou, jak to činívá milý s milým.“ Kemp. IV. 13.

„Prosím Ježíše, aby mne pohroužil do plamenů své lásky a tak úzce se mnou spojil, aby ve mně žil a působil.“ Děj. d. 222.

„Milování Krista je rájem duše.“ Kemp.

„Zůstaňtež v lásce mé, aby radost moje byla ve vás a byla naplněna.“ Jan 15, 9, 11.

Jak mocně působila na žalmistu Páně pouhá duchovní představa Tváře Páně před jeho zraky: „Spatřoval jsem Hospodina před obličejem svým vždycky, protož rozveselilo se srdce mé a zplesal jazyk můj“ (Ž. 15, 8), aneb „Vznáší se nad námi jas Tváře Tvé, ó Pane. Dal jsi radost v srdce mé“ (Ž. 4, 7). Oč mocněji působiti musí skutečnost jeho předrahých a přesvatých rysů na hrobním plátně turinském!

Právem tedy spisovatel J. B. St. de Jure, S. J. nazval *Ježíše ukřižovaného knihou vyvolených napsanou zevně i uvnitř* dle slov Ezechielových 2, 9. Zajisté, kdo pilně rozjímá a rozumově i mravně nechá na sebe působiti toto přehořké umučení jeho, jest mocně přitahován k lásce Boží, k svému vyvolení... Než ještě jiný hluboký smysl tají se v tomto obraze: v Novém zákoně jest vedle historického obsažen i hluboký nitrný smysl. Vedle zevních projevů i úcta k Bohu v duchu a pravdě pocíťovaná a prožívaná. Vedle rozumového světla i mystické zanášení, chápání se Boha i jím uchvácení. „Budeš-li míti Krista, budeš bohat a dosti míti budeš“, zvěstuje nám drahý náš Tomáš Kempenský. II, 1.

Pročež duším toužícím po Bohu, po Ukřižování, nelze poskytnouti větší smyslové radosti než pohledem na skutečné jeho rysy přesvaté. Třeba si ovšem předem zvyknouti na zúžení jeho obličeje vaporigrafismem atd. vyvolané, na orientální jeho typ, na příčné záhyby plátna a jiné maličkosti, než nám tato Božská Tvář počne odhalovati svoje přehluboká a úžasná tajemství. Tvář Páně, posetá ranami od velerady židovské i od soldatesky římské, diadémem krvavých stop koruny trnové věnčená. — O této stejně jako o ostatních pěti ranách platí skvostná slova sv. Augustina: „*Ranami těla Páně nazíráme na tajemství srdce jeho.*“

A o toto srdce jeho jde především. O Božské Srdce Páně, hluboce, výstižně zrcadlené v jímavé kráse, půvabné něžnosti, zasněnosti tohoto obličeje jde především. Na toto Božské Srdce Páně patříme přímo skrze jeho přesvatý obličej jako zrcadlo, abychom jím byli proměněni a přetvořeni v ně . . .

V tom pak znamenáme bezedné propasti i nezměrnost oceánu milosrdenství Božího, že každý náš zbožný vzdech, střelná modlitbička, úkon sebezáporu či lásky a pod., bývá hojně odměňován sestupující milostí Boží. Mystický věru řebř Jakobův s anděly vzestupujícími a sestupujícími je skutečnou duchovní realitou. Tato skutečnost pak kromě Eucharistie neprojevuje se nikde zřejměji a očividněji i hojněji, než při neustálém patření na tento téměř až zázračný obličej Páně. Přímou tu okoušíme, jak „rozlita jest milost ve rtech Páně“ (Ž. 44, 3).

Milost značí zde zvláštní duchovní krásu, přitahující k sobě, okouzlující, podmaňující si, takže vskutku ocitáme se jakoby v silném magnetickém poli lásky Kristovy, sami jí jsouce zmagnetisováni.

Zmagnetisováni, zaktivováni, transformováni silou, vyzařující z těchto převzácných rysů Tváře Spasitelovy. Nepochybuji v nejmenším, že každý pravý ctitel její tytéž účinky v brzku sám na sobě pocítí, bude-li často meditovati před touto uchvacující podobiznou Páně. Pocítí vskutku: „Tvůj obličej královstvím je blaha, v němž zřím svou otčinu . . . A slastí nebes mne oblévá . . .“, jak zpívá sv. Terezička z Lisieux v písni na přesv. Tvář.

Ano, neodolatelné přímo jsou rysy něžné, milující, oddané lásky Spasitelovy na této turinské podobizně, z níž přímo vycitujeme slova: „Větší lásky nemá nikdo nad tu, aby kdo položil život svůj za přátele své“ (Jan 15, 13), aneb „život svůj dávám za ovce své“ (Jan 10, 15). Pročež: „*caritas Christi urget nos*“ takže z plna srdce pocítujeme touhu žalmistovu: „Bože obratiž nás, ukaž nám Tvář svou a spaseni budeme“ (Ž. 79, 4, 8, 20). Sám Spasitel ukazuje nám zde zcela něžně svoji nesmírnou touhu po naší lásce, již vyjádřil slovy: „Hle stojím u dveří a tluku. Pakliže kdo uslyší hlas můj a dveře mi otevře, vejdu k němu a večeřeti budu s ním a on se mnou“ (Zj. 3, 20). Lze si vůbec představití nádhernějšího příslibení nad toto: „*miluje-li kdo mne, slovo mé zachovávatí bude, a Otec můj bude ho milovati. I přijdeme k němu a příbytek u něho si učiníme*“ (Jan 14, 23)?

Nuže, jak na výzvu lásky Boží: „v tom ukázala se na nás láska Boží, že Bůh poslal Syna svého jednorozeného na svět, abychom živi byli skrze něho“ (I. Jan 4, 9), odpovídají srdce naše?

Především zevně: Překrásnou myšlenku o uctívání nejsvětější Tváře četl jsem u Tihamer Totha: „Po tisících hynou ve velkoměstech chudáci nouzí.

Mnoho tisíců, ach, krví zbrocený Ježíši! Kde jsou duše Veronice podobné, které by setřely s čela krvavý Tvůj pot? Tobě, ano Tobě. Vždyť sám jsi řekl: „Vpravdě pravím vám: cokoliv jste učinili nejmenšímu z bratří mých, *mně* jste učinili“ (Mat. 23, 40).

„Slyšíš, sestro? Každá slza, kterou setřeš s plačících očí, každá urážka, kterou nemstíš, nýbrž šlechetně odpustíš pro Krista, to vše značí úsměv, který dovedeš vykouzlit na čele spolubližního, zbrázděném starostmi. Každé vlídné slovo, co promluvíš, když stoupající zlost svoji ovládneš, podobá se měkké, jak hedvábí jemné roušce, kterou věrně a jemně dotkneš se zkrváceného obličeje Kristova.

Sestro, ty jsi Veronika. Neopomeň toho, kdykoliv se ti naskytne příležitost utírat zkrvácenou Tvář Páně, když tu on mezi miliony lidí svojí věčnou křížovou cestou kráčí sám. — Nechť nikdy nevybledne v srdcích našich Kristův požehnaný obličej — to slunce Lásky — ať jednou zazáří v nás, jak toto slunce samo!

Požehnaná Tváři Páně, vtiskni se žhavě do mé duše svojí nehyňoucí láskou!“

Toto SLUNCE LÁSKY září nám v obličejí tomto přesvatém, zahřívá, t. j. rozehřívá nás, přitahuje nás v Sebe! Slunce lásky k Bohu a k člověku, jež tu tak poeticky, tak hluboce mravně bylo použito na známá slova Miláčka: „Kdo nemiluje, nepoznal Boha, neboť Bůh jest láska“ (I. Jan 4, 8), což jinými slovy tlumočil sv. apoštol Pavel: „Žijte v lásce, jakož i Kristus miloval nás a vydal sebe sama za nás v oběť“ (Ef. 5, 2).

Leč to všechno se týče oné lásky, řekl bych, vnější, či spíše projevů jejích. Oč mocněji, hlouběji pracuje „Slunce lásky“ v nitru našem. V tom, co

jest veškeré vnější lásky základem i pohnutkou. V lásce Boží! „Nechť miluji Tě více nežli sebe a sebe jedině pro Tebe a v Tobě všechny, kdož opravdu milují Tebe, jak káže zákon lásky, vyzářující z Tebe.“ (Kemp. III. 5.) Oč nevyčerpatelnější jest tato *vnitřní* četba lásky z Tváře a ran Ukřižovaného, která vskutku stává se mystikou svého druhu a rázu. Mystikou tak zvláštní a mocnou, jakou na př. jest uctívání Božského Srdce Páně, jehož apoštolem jest mnou často citovaný P. Mateo Crawley-Bowey. Mystikou, kterou nabita jest každá věta, kterou přímo sálá každá téměř písmena skvostných „Dějin duše“ naší růže lásky z Lisieux.

„Nejsvětější obličej byl zrcadlem, v němž sestra Teresie patřila na duši a srdce Milovaného. Byl její duchovní četbou, z níž čerpala svoji *vědu lásky*,“ tuto výpověď ct. Matky Anežky Ježíšovy, rodné sestry naší světice čteme v beatifikačním procesu. „Ježíš mne vyučuje skrytě. Někdy však mne potěší některé slovo, jako na př. dnes v suchopárnosti: „Tu jest mistr, kterého ti dám, naučí tě všemu, co máš činiti. Chci ti dát čísti v knize života, která obsahuje vědu lásky. *Věda lásky!*“ (Děj. d. 225). „Ó máti má, jak sladká jest ta stezka lásky!“ (Děj. d. 166). „Jen láska může rozšiřovati mé srdce. Ó Ježíši, běžím s radostí po cestě tvého „nového přikázání“ (Děj. d. 194). „Ctihodná Matko, Pán Bůh mi udělil milost, že jsem vnikla do hlubin lásky k bližnímu. Kdybych mohla vyjádřiti, co chápu, znělo by vám to jako nebeské melodie“ (Děj. d. 195).

Což toto vše nevnímáme přímo? Což při pohledech na toto Slunce Lásky, přesvatou Tvář Páně, nevzplanulo srdce naše, bychom poznávali

nekonečnost lásky Boží v Kristu Ježíši, Pánu našem nám zjevovanou? Bychom ji vnitřně prožívali, jí se přetvořovali a z opojení touto jako sv. Terezička či Terezie Neumannová neustávali hlásati celému světu nezměrnost, nevyčerpatelnost jeho milosrdenství. Neb *Spasitel* jest nekonečně *milostivý a dobrý*, což jest jedno z hlavních poselství a dobrodiní Konnersreuthu.

Tedy v tomto opojení lásky vyrůstá žhavý apoštolát lásky Páně celému světu, kterým světu zcela uzavřená řeholnice v Lisieux stala se patronkou všech missií na světě. A to vším právem. Opět to byla Božská Tvář Páně, která rozžhavovala duši její k nekonečné, obětavé lásce. Vždyť v odpustkové modlitbičce k této Tváři přesvaté se modlí:

„Ó Ježíši, který v krutých mukách svých stal jsi se „pohrdáním lidí a mužem bolesti“ (Is. 53, 3), uctívám Tvůj Božský Obličej, v němž zrcadlí se mírnost a krása Tvého Božství . . . Pod těmito však znetvořenými rysy poznávám Tvoji nekonečnou lásku a hořím touhou Tebe milovati a k tomu přispívati, abys od všech lidí byl milován.“ A těsně před smrtí pravila: „Cítím, že moje missie brzy započne, ta totiž, že budu učit lidi Boha milovat, jako já ho miluji a že budu duším ukazovat svou prostičkou cestu . . .“ Nejen onu cestu duchovního dětství, stezku důvěry a úplné odevzdanosti, leč také i onu cestičku úcty a lásky k Tváři přesvaté, která jí samotné byla z hlavních pák a sil k dosažení výšin křesťanské dokonalosti.

Nuže, nechť tato světice jest nám i v tomto zářném vzorem a přináležejíc již sboru vyvolených Páně i s ním oslavených v nebesích, těch, kteří „naplnění jsouce pravdou věčnou, planou ohněm neuhasitelného milování“ (Kemp. III. 58) — kéž pomáhá

nám v následování její lásky k Pánu ze všech sil. Kéž takto nás zahrnuje deštěm růží svých milostí . . .

„Proto jest láska vyšší než víra a naděje, protože nás dokonale spojuje s Bohem. Proto láska je první ctností a jich královnou“, učí andělský učitel sv. Tomáš Aquinský. „Nuž krácejme ve svém životě za Kristem šlépějemi lásky, s věrou, kterou rozohnila láska, abychom hodni byli spatřiti jej jednou *tváří v tvář*“ (Kemp. Růž. zahrádka).

Ano, ano, klíčem k zázračným účinkům lásky, osvěcujícím mysl naši, proměňujícím duši a přetvořujícím srdce naše jest právě přislíbení Tvé o Pane: „Kdož mne miluje a přikázání má zachovávat . . . tomu *zjevím sebe samého*“ (Jan 14, 21):

* * *

Končím tyto své velmi nedostatečné řádky hymnou Kempenského o divuplném působení lásky Boží: „Veliký dar jest láska a vznešený statek . . . Nad lásku není nic silnějšího, nic vznešenějšího, nic dokonalejšího, nic lepšího ani na nebi, ani na zemi. Neboť láska zrodila se z Boha a nemůže jinde spočinouti než v Bohu.

Kdo miluje, letí, běží, raduje se. Jest svoboden a ničím se zadržeti nedá. Dává vše za všechno a má všechno ve všem, protože spočívá v jediném svrchovaném Dobru.

Láska neustále bdí, neumdlévá, není sklíčená, ale jako živý plamen a pochodeň vzhůru planoucí, vyšlehne a jistě pronikne. Rozmnož ve mně lásku, Pane, abych se naučil niternými ústy srdce okoušeti, jak sladko je milovati Tebe a v lásce tonouti a plouti. Ať zapějí píseň lásky, nechť povznesu se do výšin za Tebou, miláčkem svým. Ať ve chvále Tvé ztravuje se duše má, jásajíc láskou.“ Amen. (Kemp. III. 5).

JISKÉRKA POŽÁRU.

„Kéž bys jen jednou dokonale vnikl do nejsvětějšího Srdce Ježíšova a jen poněkud okusil horoucí jeho lásky.“ Kemp. II. 1.

„Láska jest duší a životem všech cností, jest kořenem stromu života.“ Sv. Tomáš Aquinský.

„Kéž bych celý od Tebe se vznal a hořel, Pane můj!“ Kemp. IV. 16.

Kde nashromážděno jest plno hořlavin, stačí pouhá jiskérka proměnití je v požár, v moře plamenů. Tak v bídě naší a touze po Bohu živém, — jak mezi námi rok od roku mocněji se projevu-
jí — je třeba podobného impulsu, jiskérky k zanícení Bohem, Pánem nebes a země.

Což k tomu vhodnějšího, nad Božskou Tvář, na niž patřiti můžeme dle libosti, bez ustání, bez umdlení! Možno ji míti stále před sebou, či nositi při sobě. Což podobně — ovšem daleko nedokonalější zobrazení této zmučené Tváře Obětníka lásky — nerozplamenilo naši světici, sv. Terezičku z Lisieux, dnes tolik uctívanou po celé zemi, k jejímu výsostnému vzletu duše k mystickým výšinám až na samotné vrcholky křesťanské dokonalosti?! — —

Tedy tento prostředek jest zkušeností plně osvědčený jak pro život nadpřirozený, tak i všední. Podobizna či obrázek v psychologickém svém významu jest krystalisačním středem, kol něhož se mohou naše myšlenky, city, příp. i modlitby soustřeďovati, svoji sílu shromažďovati a docilovati žádoucích účinků . . . Proto zachycujeme své milé na obrázek fotografický, proto zobrazujeme si národní či církevní velikány, proto stavíme sochy a památníky zvláště zasloužilým lidem o stát.

Meditovat tedy před krucifixem jest od nepaměti nejosvědčenější pomůckou křesťanské zbožnosti, která tím namnoze slavila pravé své triumfy. Naším představám i rozhodování vůle dostává se tím nejmocnějších a nejlepších citových zabarvení a vznětů. Také naše Božská Tvář jest výtečným prostředkem: Jí uvádíme se nejlépe do dojmu patření tváří v tvář Spasiteli zmučenému pro nás z neskonalé lásky. V jediném obrázku vidíme celé jeho umučení i smrt bezprostředně zachycenu. Nad to nade vše rozpalujeme se přímo k němu láskou — —

Podobnou fotografii můžeme nosit všude s sebou: třebaš založenou v knize, v zápisníku či modlitbách. Nikomu nestává se nápadnou, takže všude mezi lidmi můžeme nerušeně s ní se obírat s největším ziskem pro duši. Můžeme stále hroužiti se v Kristovo umučení, v tajemství Ukřižovaného. Můžeme tedy stále míti před sebou portret Tváře, právě dokonavší smíření nebes a země, Boha i člověka. — Tato vyzařující svěží, ohromující sílu své kosmické oběti, jakoby nám chtěla přímo sdělovati svá nevystihlá bohatství. Jakoby nás chtěla půvabem lásky z rysů Kristových se řinoucí přitáhnouti k sobě, okouzlit, podmaniti. Pro lidi náboženské zjev této Tváře jest přímo zjevením . . . Nemohou odtrhnoutj zraků svých od ní. Nemohou nasytiti se duchovní síly Božské pronikající jí . . .

Ostatně na svém místě zmiňuji se o neskonalých zaslíbeních Spasitelových pro zvláštní ctitele jeho Tváře přesvaté, učiněné svého času svaté Gertrudě Veliké. Podoba této fotografie Enrieovy ze sv. rubáše turinského se Spasitelem visí stigmatizované Terezie Neumannové z Konnersreuthu je tak

dokonalá, že tato, ačkoliv stále odmítala jakákoliv zobrazení Kristova jako naprosto nedostatečná, před 3 lety, když jí byl ukázán inženýrem Cordonierem z Paříže tento zdařilý fotoportret, počala ronit krvavé slzy v doznání, že v takovéto podobě spatřuje našeho Vykupitele, jenže poněkud mladšího. Zestárlejší rysy obličejové lehce se vysvětlí krutým umučením osoby, jíž patří a velkou ztrátou tekutin, krve a potu i vyčerpáním nerstva.

Rovněž svatá Tvář, již do roku 1898 jsme si mohli jen představovat, hrála velkou úlohu v životě světců a zbožných osob. Abych nezapomněl, Tvář sv. rubáše turinského není stejně jako tento žádným dogmatem Církve. Každému jest volno i možno pronést svůj kladný či záporný soud o tom, to či ono stanovisko zaujmouti na podkladě dostatečných znalostí. Sedmnáct papežů vyslovalo se osobně pro tuto po sv. Kříži Páně nejdrahocennější památku křesťanstva a dokonce obdařilo její úctu odpustky. Mezi nimi byl i papež Pius X., svaté pověsti, a náš nynější sv. Otec Pius XI. Papež Kliment IV. složil k ní modlitbu stejně jako i Pius IX., Jan XXII. dokonce v básni ji opěval. Autor vzácného spisu o mši svaté P. Kochem, vzýval ji nadšenou modlitbou stejně jakož i malíř Tváře Tourské Dupont. Kardinál turinský Fossati její kopii obdařil stodenními odpustky, ale nejkrásnějších květů svatosti docílila u sv. Gertrudy Veliké a sv. Terezičky z Lisieux.

Ostatně ani otázka pravosti či možného omylu pro tuto Tvář přesvatou není v celku ožehavá. Dosud žádný malíř na světě nenamaloval nejen nic dokonalejšího, ale ani daleko něco takovou božskou krásu a sílu vyzařujícího, než jakou působí *tato turinská Tvář Páně*. A my ostatně neuctíváme

tento obraz jako obraz, nýbrž za ním vidíme, koho vlastně představuje, koho uctíváme, koho adorujeme: *Spasitele za nás ukřižovaného*. Tudíž věrná, aneb autentická podoba jeho jest k tomu všemu nejzpůsobilejší pomůckou.

Než, nač tolik slov! *Zkuste a vizte!* Zkuste jen na chvíli meditací beze slov hovořiti s *tímto* Spasitelem. Zkuste jen na chvílenku uvésti se v jeho přítomnost . . . a navždy budete mít otázku autenticity této podoby Kristovy pro sebe rozřešenu. Otevrou se vám oči srdce, abyste s učedníky jdoucími do Emaus zvolati mohli: „Což nehořelo tu srdce naše?!“ (Luk. 24, 32).

Každý pohled, každý vzdech či střelná modlitbička před touto Božskou Tváří jsou jiskérkou, malinkým plaménkem, který se sčítá, násobí — který vystupuje vzhůru k Spasiteli, aby tatáž láska jeho sestupovala v milující jej duši a rozdmýchovala v ní plamen lásky. Tato roste, šíří se a rozmáhá až posléze může se státi požárem, vše přetavujícím. Taká žárala ve všech velikých světcích, zejména v onom vulkánu jejím ve sv. Pavlu z Tarsu či naveskrz pronikala poeticky něžnou duši Božího Chudáčka z Assisi. Ostatně: „Hospodin, Bůh tvůj jest oheň šírající“ (V. Mojž. 4, 24). „Oheň přišel jsem pustit na zem, což chci, než aby se vznítíl?“ (Luk. 12, 49) . . .

Pozor však: „ante micet, quam ignem iacet“, napřed zakřeše, než oheň vznítí, četl jsem kdysi v mystických nápisech a průpovědích našeho Bohuslava Hasišteinského z Lobkovic. Týž má svatou pravdu. Zakřeše utrpením, aby našel v duši připravenu zápalnou hubku, schopnou býti vznícenu mocným žářem lásky k sobě. „Láska však je životem, který dva spojuje, či spojití hledá.“ Sv.

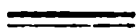
Augustin. Láska hledí se co nejvíce přiblížiti milovanému, s ním býti stále, co nejdůvěrněji s ním obcovati. Jelikož pak každá naše myšlenka má v sobě dynamiku příslušného pohybu, nelze toužiti, či mluvíti o lásce, po ní vzdychati, aniž bychom pojednou touto láskou nebyli skutečně zachvázeni, zapálení a rozžhaveni. — —

A láska k Bohu, nejvnitřněji pociťovaná jest skryté dynamo duchovního života, jest základem vši křesťanské mystiky, neboť vede přímo k zánícení Bohem.

* * *

Láska vzbuzuje opět lásku. Propast lásky Boží volá k propasti lidské duše. Správně středověký mystik Jacopone da Todi nazýval Ježíše *Výhni lásky*. Správně sv. Pavel řekl o sobě: „Ženu se po cíli k odměně výsostného povolání Božího v Kristu Ježíši, Pánu našem“ (Fil. 3, 11).

O dejž to: „*Můj Bože, mé všechno!*“ Sv. František z Assisi.

ŽIVOT

ČLOVĚČENSTVÍM K BOŽSTVÍ.

„Bude jako obraz zavěšený před tebou.“

Mojžíš 28, 66

„Kristus stal se člověkem, aby člověk se stal bohem.“

Sv. Augustin.

„Protož jak jsme nesli obraz pozemského, nesme též i obraz nebeského.“

I. Kor. 15, 49.

Božská Tvář je vskutku životná. Je to úžasná symfonie duchovnosti: cesty, pravdy a života. Jen ponechme volně na se působit „majestát Kristův, jenž jest obrazem Božím“ (II. Kor. 4, 4), v jediném pohledu zaníceném, soustředěném na duši... užasneme, jakou proměnu v krátkosti dovede táž Božská Tvář způsobiti v ní. Snadno, rychle a trvale.

„V Synu jest uskutečněno spojení konečného s nekonečným. Lidská přirozenost jest nadpřirozeně povznesena k účasti na Božství. Čím kdo plněji prožívá život Kristův, tím plněji bere účast na jeho Božství. Kdo dostoupil té výše dokonalosti, že v něm nežije již člověk, ale sám Kristus, stává se plně účastným Boha. Božský Logos naplní ducha lidského božskými silami.“ Kratochvíl. Mystická intuice.

V pravdě v Kristu celé stvoření bylo pozvednuto, aby mělo účast na Boží přirozenosti. „Já jsem přišel, aby život měli a měli hojnost,“ prohlašuje sám Spasitel o sobě (Jan 10, 10). „Miláčkové, nyní jsme *dítětkami Božími*“ (I. Jan 31, 2), ujišťuje nás týž miláček Páně. Apoštol pak, který „před Bohem v Kristu mluvil“ (II. Kor. 12, 19), postavil nám co ideál: „státi se dokonalými v Kristu Ježíši“

(Kolos. 1, 27). Týž apoštol o sobě samém říci mohl nádherná mystická slova: „*Kristus je mým životem*“ (Fil. 1, 21). Miláček Páně zdůrazňuje dále: „V tom ukázala se na nás láska Boží, že Bůh poslal Syna svého jednorozeného na svět, abychom byli živi skrze něho“ (I. Jan 4, 9), neboť „kdo má Syna, má život“ (I. Jan 5, 11) . . .

„Kde však najdeme bohatšího zdroje světla, ohnivější výhně lásky, úplnějšího vzoru každé ctnosti nežli v Kristu Ježíši? Ježíš Kristus je zdroj světla, lásky a svatosti, o němž nelze dosti rozjímati. Sv. Pavel byl nádobou vyvolenou a největší nazíravá duše Církve a přece nechce znáti leč Ježíše Krista a to Ukřižovaného. Neb Spasitel jest cesta, kterou přichází se k Božství a vniká se do hlubin jeho. Ježíš Kristus dostačí všem. Řekl: „Já jsem dvéře. Vejde-li kdo skrze mne, bude spasen. A vejde i vyjde a pastvu nalezne“ (Jan 10, 9). Chautard.

„V Ježíši Kristu a ve všech tajemstvích jeho života zbožné duše naleznou vše, co třeba k dosažení velmi vysoké svatosti“. Sv. Augustin. „Nejznamenitější milostí, jakou nám Bůh může dáti zde na zemi, jest učiniti náš život podobným pozemskému životu svého Syna“, sv. Terezie z Avily.

Zvláště „duše vržená do zkoušek musí býti úzce spojena s Ježíšem Kristem a ranami jeho svatého člověčenství vnikati do jeho Božství.“ Bernadot. Nebo jak naznačeno bylo mystické duši Susově: „*Musíš proniknouti mým trpícím člověčenstvím, chceš-li se opravdu dostat k čirému božství.*“

Jelikož pak Kristus jest naším prostředníkem, a nikdo nepřichází k Otci, leč skrze Syna, k čemu jinému použito bylo (mimo nástroj vykupitelský) Kristovo svaté člověčenství, než aby nám právě

usnadnilo cestu: *skrze člověka Krista dostatí se ke Kristu Bohu*. Vedle Origena pochopil to nejlépe sv. Augustin.

Tedy lze Kristovým sv. člověčenstvím postoupiti až k jeho Božství, čili jinými slovy: *dle jeho vzoru realizovati BOHA v člověčenství našem*.

Tak zapojeni v Kristovu kosmickou oběť, přicházíme k Bohu. „V Kristu zakotvený člověk účasten je jeho mysterií Boha člověka, neb milost z Boha skrze Krista do lidstva vyzařující v Kristu se shromažďuje a jako oběť Bohu zpět se přináší. Tak Kristus jest hlavou všech milostí a králem obětním“. Drinkweller O. S. B. Jak nádherné jsou o tomtéž citáty z Nové Smlouvy naší: „Veleben budiž Bůh a Otec Pána našeho Ježíše Krista, který nás požehnal v Kristu všelikým požehnáním duchovním v nebesích, . . . abychom byli před ním svati a neposkvrněni v lásce, nás předurčiv ku přijetí za syny své skrze Ježíše Krista, podle zalíbení vůle své“ (Ef. 1, 3—5). „Bůh však bohat jsa v milosrdenství, pro velkou lásku svou, kterou nás miloval . . . spolu oživil nás v Kristu . . . a spolu vzkřísil a posadil na nebesích v Kristu Ježíši, aby ukázal v časích budoucích přenesmírné bohatství milosti své v dobrotivosti k nám v Kristu Ježíši . . . Jeho jsme dílem . . . milostí spasení jste . . .“ (Ef. 2, 4—10). Dokonce ono závratné: „Neb ty, které předzvěděl, také předurčil, *aby byli připodobněni obrazu Syna jeho*, aby on byl prvorozeným mezi mnoha bratry (Řím, 8, 29).

Je to milost Boží, která nás přivádí k tomuto Božství Kristově, ba dokonce v milosti posvěcující již jest spoluúčast na jeho životě nadpřirozeném, božském, věčném. Milost toť tedy rozmnožování, vzrůst Božího života v nás . . . „až by Kristus

zformován byl v nás“ (Gal. 4, 19), „v muže dospělého, v míru věku plnosti Kristovy“ (Ef. 4, 13). . . . Pročež vši silou musíme se snažiti, abychom zůstávali věrnými této nekonečné lásce Boží. Bychom milost Boží si stále uchovávali. Ji rozmnožovali a uplatňovali v sobě, ve všem vukol a stále . . .

Nikdy důstojnost, původ i cíl člověka a lidstva nebyl vyjádřen čistěji, výše a vznešeněji než v Synu člověka, Kristu Ježíši, Pánu našem. Proto stal se nám nejvyšší pohnutkou dokonalosti a nejvyšší metou zároveň. A nic lépe, důrazněji i láskyplněji nepřipomíná toto stále a stále, než úžasná „pozornost“ Ježíšova, který v turinském rubáši dal nám vlastně svůj portret k nejúspěšnějšímu svému *následování* . . .

* * *

„Božskou pečeť rysů Svých vtiskni v srdce mé, pak svatou budu a k nebesům tak mnohé duše Ti přivedu . . . pročež *rozpal mne láskou Svoji!* Sv. Terezička z Lisieux.

Končím nejžhavějšími slovy lásky středověkého mystika Jacopone da Todi, bratra řádu Menších Bratří:

„O lásko, lásko, jak mne poranilas,
Lásko, lásko v prudkém vytržení mne uneslas.
Srdce mé stále se šíří k Milovanému —
v Tobě chci zaniknout, bych stá le s Tebou byl.“

ZAKOTVENÍ VE VĚČNÉM.

„Otevři srdce své a uzavři v něm *Věčného*.“

Sv. Bernard z Clairveaux.

„V jeho Synu, Ježíši Kristu. To jest pravý Bůh a život věčný.“

I. Jan 5, 20.

„Jen Ty věčná Moudrosti budeš mou krásou, mým světlem, mým pokladem.“ Bl. Jindřich Suso.

Ač vlastně Tvář Páně zobrazuje člověka umrlého, před tím hrůzně zmučeného, přes to jest prozářena výsostnými nadpřirozenými, metafysickými hodnotami, takže se nám stává spolehlivým návodem, kterak v nás samých realizovati Boha zde na zemi. Toť přece značí založiti *zde* království Boží, totéž jest přece naše „another genesis,“ zrození z výšin, znovuzrození, o němž v památné rozmluvě s Nikodemem, pravil sám Pán: „Nenarodí-li se kdo znovu . . . neuzří království Božího . . . nevejde v ně“ (Jan 3, 3, 5).

Nuže v čem záleží toto *znovuzrození*? Prostě a neučeně řečeno v transposici, t. j. v přeložení těžiště života ze světa vnějšího a pomíjejícího do vnitra a do věčnosti, t. j. v samotného Boha. Toť jest všeho základní podmínka. Jest to *odumření světu*, svým žádostem, své vůli. Vrcholného výrazu nabývá toto v řeholních slibech chudoby, čistoty a poslušnosti, u duší pak Bohem zanícených v tak zvané mystické smrti, která jest skutečným zážitkem mystikovým . . .

Jen takto pochopíme nejhlubší mystický výkřik sv. knížete apoštolského, Pavla: „S Kristem ukřižován jsem, žiji pak již nikoli já, nýbrž živ je ve mně Kristus“ (Gal. 2, 20). Ale doslovně *ukřižován* musí býti starý člověk v nás, aby „kdo v Kristu

jest, byl novým stvořením. Staré věci pominuly, a novým všecko stalo se“ (II. Kor. 5, 7).

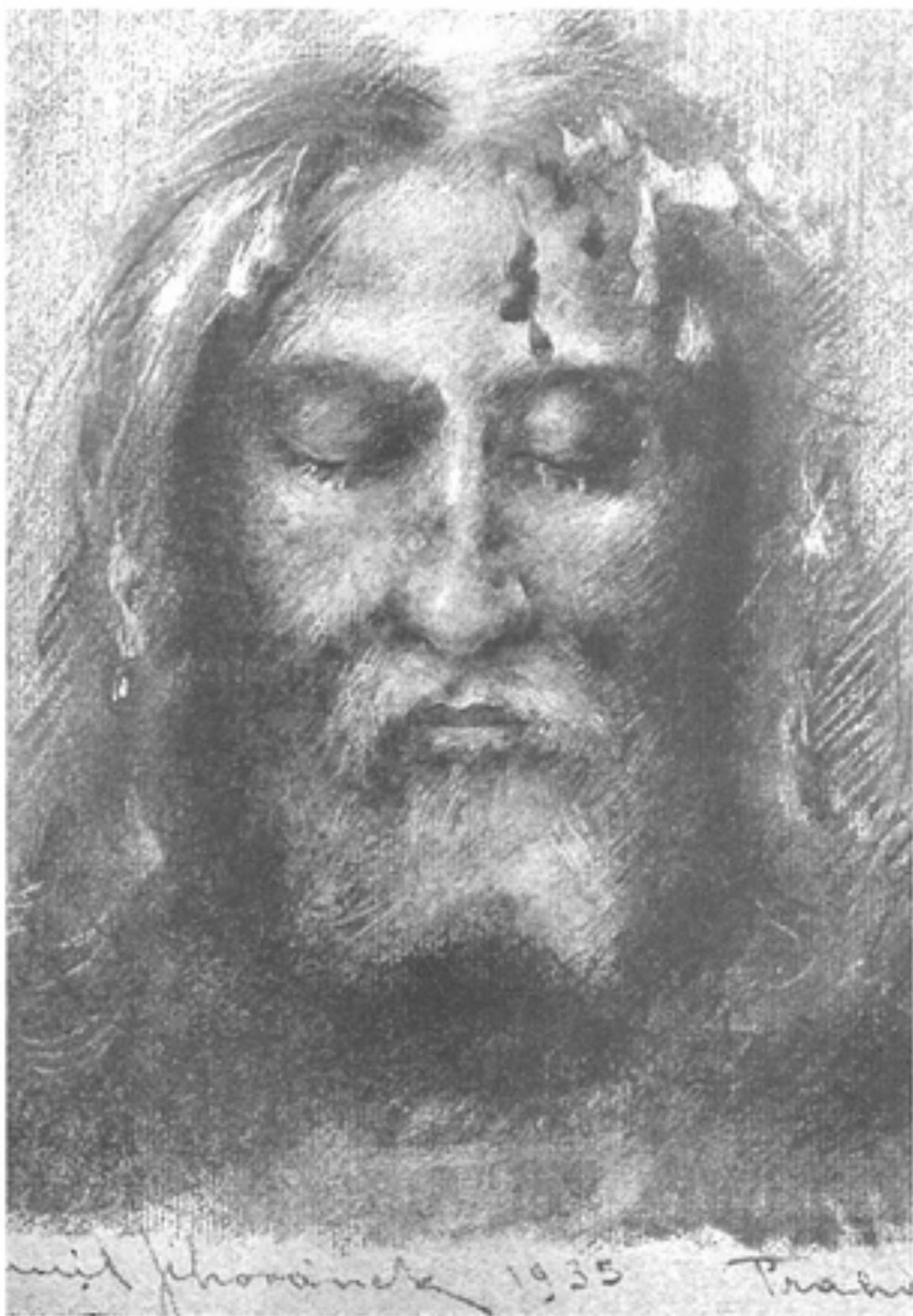
Než jak prakticky uskutečniti tento nejvyšší akt, jímž duše přebrodivší dravý a zrádný proud klamavých zdání, illusí a porušitelnosti, ocitá se zachráněna na dějství *břehu druhém*? *Jak realizovati tuto transposici života ve věčnost a zapojiti se v Krista, ve „vzkříšení a život“ „věčný?“* (Jan 11, 25).

Opět Božská Tvář, obraz to Pána, jenž jest cestou naší, odpovídá nám: „Ponížel sebe sama, stav se poslušným až k smrti a to smrti kříže. Proto také Bůh povýšil ho a dal jemu jméno nade všechno jméno . . .“ (Fil. 2, 8, 9). Jinak vyjadřují to slavná slova: ADSUM UT FACIAM VOLUNTATEM TUAM MI DEUS. To znamená plnit vůli Boží. Tím projevuje se nejvyšší láska naše k Bohu . . .

Jest to ono: STAŇ SE, FIAT Mariino, které umožňuje znovu a opět zrození se Boha v člověku, v duši jeho . . . Jak přehluboké to mysterium.

Kolébku této lásky Boží jest: „*Čistá láska zrodí se darováním sebe z lásky a neodvolatelně nejsvětější lásce Boží ve všem všudy* opakováním stálým onoho *fiat*. Když duše pokročila, tato láska dá jí s velkým uklidněním říkat toto *fiat* v každé příhodě života . . . Těm pak, kdo vstoupili mezi dokonalé, čistá láska je zapomenutím na sebe co nejúplnějším, v nejvroucnějším myšlení na Boha. Dokonalí vidí pouze Boha a jeho vůli. Tak na zemi počínají konati, co na věky budou činiti v nebi . . .“ P. Pina.

„Člověk musí jediné směřovati k tomu, aby se odhodlaně a všemi prostředky uzpůsobil k souladu své vůle s vůlí Boží. V tom záleží nejvyšší dokonalost na duchovní cestě . . . Čím více se pěstuje tento soulad, tím více se dostává od Boha.“ Sv. Terezie

Schovánkovo pojetí Božské Tváře.

z Avily. „Odevzdanost dává přednost vůli Boží před všemi věcmi. Je lhostejno, zjevuje-li se mi vůle Boží v protivenství nebo v útěše, protože v obojím chci a hledám jen vůli Boží, která jest mi nejvzácnější poklad.“ Sv. Frant. Saleský. „Vemte dobrovolně žíněnou košili svého života na se“, t. j. přijměte svůj život se všemi jeho kříži, obtížení utrpením i zklamáním i ponížením na se. „A noste ji v nezměrné lásce. *Jen obětní krví srdce může láska býti zpečetěna, a státi se plodnou.*“ P. Mateo C. B.

Tím vším dosahujeme nejintimnějšího spojení s Bohem, což jest tajemstvím života věčného a mystikova vzrůstu, závratného vzletu k nebesům. Kterak se pak projevuje výsostná láska k Spasiteli, o němž platí slova žalmistova: „Jsem tu, abych činil vůli Tvoji, můj Bože!“ (Ž. 39, 8, 9), „jehož pokrmem, t. j. udržováním života jest konání vůle Otcovy“ (Jan 4, 39)? Zachováním vůle jeho, jeho přikázání především, za což již učinil vrcholná příslibení, výše citovaná. Týž Spasitel, jenž nás vyučil modliti se „Buď vůle Tvá jako v nebi, tak i na zemi,“ (Mat. 6, 10), ústy apoštola Pavla praví: „Ta jest vůle Boží posvěcení vaše“ (I. Tes. 4, 3). „Naše spojení s Bohem záleží v tom, že se naše vůle spojuje s vůlí Boží a zcela se jí řídí,“ praví opět sv. Jan z Kříže.

Tudíž toto oddání se, lépe řečeno *darování se Bohu*, které *rázem přenáší nás na života břeh druhý* . . . Neboť „odevzdávající se dosahuje ihned spoluúčasti, spolupodílu na hodnotách Toho, Jemuž se odevzdává,“ napsal ve své proslulé křesťanské mystice J. Görres. Jeho slova jsou pouze jinakou obměnou nádhery ujištění Pavlova: „*Kdo pak přilnul k Pánu, jeden duch jest s ním*“ (I. Kor. 6, 17).

„Proto člověk odevzdává se absolutnímu životu,

co zdroji všeho života vůbec, aby z něho se oživoval, ba obrozoval znova.“ Drinkweller O. S. B. Protože pak život duchovní má tolik analogií v životě pozemském, pohledme napřed na tento a shledáme, že naprostá důvěra a oddanost jest základem i vší lásky profánní, zemské. Láska se uskutečňuje naprostou důvěrou, t. j. věrou, že osoba milovaná to s námi ve všem nejlépe myslí atd., čehož důsledkem jest bezvýhradná oddanost na př. milenky milému co projev její nejvyšší lásky. Opačně jakýkoliv projev nedůvěry ničí a trhá jemná pouta lásky a naprosto se s ní nesnáší.

Je-li v životě všedním důvěra projevem lásky a podmínkou opětování téže, v životě náboženském platí totéž tím více. Tu: „Ježíš mi ráčil ukázati jedinou cestu k této výhni Boží. Stezkou tou jest oddanost malého dítěte, které bezstarostně usíná v náručí otcově“ (Děj. d. 226). Tato oddanost stupňuje se a roste, až posléze duše může říci se sv. Terezičkou: „Chci jen, co On chce, miluji, co On činí. Spoléhám na Něho“ (Děj. d. 254).

Krásně tuto důvěru a oddanost Bohu vyjádřil starozákonní žalmista Páně v žalmu 36, 5: „Poruč Hospodinovi svůj osud, doufej v něho, a on všecko spraví“ . . . Důrazněji to vyjádřil Kempenský: „Pane, Ty víš, co jest lépe. Staň se to či ono, jak chceš. Dej mi, co chceš, kolik chceš a kdy chceš. Nalož se mnou jak chceš, . . . postav mne, kam chceš, nalož se mnou ve všem svobodně. Jsem v ruce Tvé! Toč se mnou a obracej mne kolkolem . . . Nechci žíti sobě, ale Tobě!“ (Kemp. III. 15.) Leč nevyrovnatelnou jest jeho zcela prostá modlitba: „Pane, učiň se mnou, jak Ti libo. Vždyť jistě nenaložíš se mnou jinak, než dobře. Chceš-li mne míti ve tmách, budiž pochválen. Chceš-li,

bych byl ve světle, budiž rovněž pochválen. Ráčíš-li mne potěšiti, budiž veleben, chceš-li, abych trpěl, budiž rovněž vezdy veleben.

Pane, cokoliv na mne sešleš, milerád budu trpěti pro Tebe. Stejně odevzdaně chci z ruky Tvé přijímati dobro i zlo, slast i strast, veselí i žal a děkovati Tobě za vše, co se mi přihodí . . .“ (Kemp. III. 17.)

Pro nás uštvané a rozptýlené lidi dneška shrnuje toto všecko naše „malá světice a velká učitelka duchovního života“ svojí cestičkou duchovního dětství, stezkou důvěry a úplné odevzdanosti Bohu. Zde na zemi třeba činiti jen jedno: „sypati Ježíši květy malých obětí a získati jej láskou. Tak jsem já ho získala . . .“ (Děj. d. 263.) Protože však na všecko pohlížela s láskou, dostala každá myšlenka, cit i nejmenší čin její Božskou pečeť lásky. Jinými slovy: „neboť žijeme-li, Pánu žijeme, umíráme-li, Pánu umíráme. Ať tedy žijeme nebo umíráme, Páně jsme“ (Řím. 14, 8).

Tudíž podle vzoru ctitelky Božské Tváře můžeme i nejmenší naši věc či docela i indiferentní činnost posvětit věčnosti, pakliže ji konáme se zřetelem k této, že ji konáme co oběť Bohu. *Tím celý život klademe ve věčnost.* Shromažďujeme nepřeběrné poklady v nebesích a tak jej žijeme a tím posvěcujeme a proměňujeme v hodnoty nezničitelné.

Tímto vším zjevuje se nám i skrytý smysl toho, co třikrát v evangeliích nalézáme, že „kdo život svůj ztratí pro Krista, že stokrát více vezme, ba život věčný obdrží“ (Mat. 16, 25, Mar. 8, 35, Luk. 9, 24), neboť za jakoukoliv oběť svoji obdrží nekonečně více darů božských. „Čím více člověk k Bohu přilne, a čím se projevuje vůči němu štědřejším, tím více pocítí na sobě Boží velkomysl-

nou štědrost a den ze dne se stává způsobilejším přijímati vždy větší milosti i duchovní dary.“ Sv. Ignác z Loyoly.

V nejnovější době nejvýstižnější techniku tohoto naprostého odevzdávání se Bohu podal Schryvers C.Ss.R., P. Mateo C.B, apoštol Božského Srdce Páně a mystik Jaegen.

Mnohem snáze lze dáti všeobecný návod k podobným aktům odevzdanosti, než je podrobně zpracovat. Protož jsme nesmírně vděčni belgickému redemptoristovi P. J. Schryversovi za jeho zpracovanou techniku, abych tak řekl, tohoto stálého cvičení v odevzdanosti Bohu v knize „Die Hingabe an Gott“.

„Odevzdanost, toť velkodušné rozhodnutí *srdce*, jež se zcela darovalo Ježíši. Jest to vrcholný akt důvěry a lásky“. Odevzdanost je činem lásky, který zároveň dává pevný podklad a základ našemu duchovnímu životu z Boha. Hned „ráno zasvěcuje duše sebe, celé svoje bytí Bohu a dává je mu naprosto k dispozici. To vydá více než mnohé modlitby. Jest to zároveň láskyplným přijetím všeho, co jí ten který den přinese trpkého či sladkého, k radosti či k žalosti, či ve strasti.“ Večer pak po skončení denního díla děkuje duše za všechny tyto pozornosti Spasitelovy v dobrém i ve zlém, děkuje, vzdává oběť díků i chvály, aby po znovuvzbuzeném aktu naprostého darování se Spasiteli v nejintimnějším spojení s ním klidně usínala.

Tyto neustálé akty lásky jsou skutečnými a velmi plodnými duchovními cvičeními. *Exercitia vitae internae*. Toť pravá modlitba bez ustání. Každým aktem této odevzdanosti Bohu učiní duše Boha milující vždy krůček vpřed ke své dokonalosti. Ponenáhlu a neznatelně promění se a všechno v ní

se připodobní k božskému obrazu. Tato odevzdanost jest vskutku zapojením se v kladný proud nesmírného, věčného žití . . .

Ostatně tento návod Schryversův jest zcela identickým s cestičkou sv. Terezičky z Lisieux, třebaže sypání kvítků oběti našemu Spasiteli opisuje: „Miluj jej pouze, přijímej, co ti sesílá, nes kříže, jímž tě navštěvuje . . . a pak ponech mu volnost, by s tebou a v tobě konal, co se mu líbí“ (str. 74). „Budeš-li Bohu takto stále přináležeti ve všech příhodách životních: v úspěchu, porážce, v útěse a beznaději, v nadbytku i nedostatku hmotném i duchovním, v jasu i ve tmách, *srosteš zcela s Boží sv. Vůli*. Budeš vždy spokojen a stále vnitřně bohat, tak *pocítíš v sobě náplň Boha svého*“ (str. 90).

Toť skutečná možnost i vhodnost stálého „*transmutatio in Deum, in voluntatem eius*“, cíl, nad nějž není vyššího . . . protože oheň Božské lásky stal se duši již vše pronikajícím a přetvořujícím *žářem*.

Tu pak pojednou počíná Bůh sám zasvěcovati duši do svých tajemství, neboť tou měrou, *jak duše se darovala svému Spasiteli*, tou měrou *v oplátku daruje a sděluje se jí sám Pán*.“ To pak jest vstupní branou vši mystiky, t. j. života vnitřního, v Bohu skrytého . . . V tomto stálém cvičení: *darování se Bohu* ve všech maličkostech a okolnostech i všedního života nacházíme i veškerou vůni nebeskou i geniálnost prosté duchovní „cestičky“ sv. Terezičky z Lisieux.

Nacházíme však daleko ještě víc: „Duše, která se zcela a ve všem i stále Kristu darovala, která tím na sebe samu zapomněla, či sebe *ztratila*, . . . žije pouze již jen Bohu. Postavila vše ve služby milovaného *Mistra*. *Žije v hlubinách Božích. Utonula v BOHU*.“ Deogratias.

Nezbývá, leč stále volati: „Pane, *ujmi se vlády* nad duší mojí *sám!* Ovládni ji zcela a ve všem! O plodnost pak mého žití v Sobě postarej se také sám!“ (str. 147, 162, 173).

Ano, *darovat* se stále Ježíši Kristu, onomu za nás *Ukřižovanému*, toť kouzelný *klíč k jeho lásce i k tajemstvím* jeho všem. —

Přijetím pak jeho sv. Vůle za svou i v nejnepatrnější maličkosti, zakotvujeme zcela v Kristu, ve Věčném, což naplňuje duši naši nadzemským pokojem, klidem a mírem. „Kdož tedy Tebe miluje . . . stejně rád si zvolí býti nejmenším, jako druhý si přeje státi se největším . . . Stejně milo jest mu býti neuznalým (odbytým), neznámým a neslavným, jako kdyby nad všechny ostatní vynikal ctí, slávou a velikostí“. Kemp. III. 22. Vždyť podobná duše má pouze jeden jediný poklad, poklad v nebesích: „Co jest mi na nebi. A bez Tebe, co jsem chtěl na zemi? Bůh srdce mého a díl můj je Bůh na věky“ (Ž. 72, 26).

„Onť jest pokoj náš“ (Ef. 2. 14). „Kníže Pokoje“ (Js. 9, 6). „Pokoj svůj dávám, ne jaký svět dává, ale já dávám vám“ (Jan 14, 27), „abyste došli pokoje všechny představy převyšujícího“ (Fil. 4, 6). „To mluvil jsem vám, abyste radost měli a radost vaše byla naplněna“ (Jan 15, 11). Vskutku duch pravého nitrného křesťanství jest samá radost, jediné magnificat: „*Zplesal duch můj v Bohu Spasiteli mém*“ (Lukáš 1, 47). Je duchem radosti, náboženstvím radosti par excellence, radosti vnitřní: „Radujte se a veselte se, opět pravím, vždycky se radujte“ (I. Tes. 5, 16), „Radujte se v Pánu vždycky“ (Fil. 4, 4).

* * *

Je to radost opojnější nad nejstarší, vzácné víno, radost až šílená, která naplňuje srdce mystikovo, protože v jakési předtuše, předchuti ráje, již nyní zdá se pociťovati, co praví Zjevení 22, 1—4: „I ukázal mi proud vody života skvoucí jako křišťál, tekoucí z trůnu Božího i Beránkova, z obou stran potoka byl strom života . . . a služebníci jeho budou mu sloužiti a budou patřiti na jeho tvář a jméno jeho bude na jejich čelích.“ Pročež: „Světlo věčné, jež převyšuješ všeliká světla stvořená, sešli paprsek svůj shůry jako blesk zářivý, aby pronikl nejhlubší hlubiny mého srdce! *Očist', potěš', ozař a oživ mého ducha . . . abych pln jásave radosti přilnul k Tobě!* Kemp. III. 34.

PŘED TVÁŘÍ PÁNĚ.

„Vznáší se nad námi jas Tváře Tvé, ó Pane! Dal jsi radost v srdce mé.“ Ž. 4, 7, 8.

„Blahoslavený lid, který zná plesání Tvé, ó Pane, ve světle obličeje Tvého choditi budou.“ Ž. 88, 16.

„Když se duše vpraví do přítomnosti Boží, dospěje v držení onoho velkého pokoje a míru, kde plnými doušky napájí se vodou moudrosti a lásky.“ Sv. Jan z Kříže.

Patříme stále na zdařilou podobenku Kristovu z turinského posvátného hrobního plátna, odborníkem Enriem zachycenou. Uvědomujeme si čím dál jasněji rysy Tváře Bohočlověka, jimiž poněnáhle přenášíme se v jeho Božství i v jeho úžasná tajemství, jak se v ně hroužil zejména veleduch sv. Pavla. Ocitáme se mimoděk tváří v tvář předrahemu Spasiteli. Ba dokonce jsme uváděni v stálou přítomnost jeho Božství. Totéž důsledně pro-

váděno učinilo sv. Terezii z Avily výsostně mystickou ženou . . .

Pociťujeme při tom celou stupnici citů: pokory; oddanosti, vděčnosti, úcty, díkučinění, chvály, přichylnosti až lásky. Při tom zvykáme i myšlence, jako by Bůh sám v druhé Božské osobě na nás patřil, před námi se nalézaje, touto svojí přítomností nás povznášel, posvěcoval, proměňoval.

Nejenom v soudnictví konfrontace, t. j. uvedení svědků tváří v tvář jest nejlepším prostředkem k získávání správných výpovědí, ale i v životě jest nejosvědčenějším prostředkem: vlastní přítomností přiměti někoho, zvláště podřízené k nejvyšší výkonnosti. Podobného, ovšem již slabšího účinku dosahuje obraz nadřízených, proto ještě dnes dávají se do státních kanceláří obrazy vladařů či emblému státu. Obraz působí stále v podvědomí, t. j. v hlubinách naší duše a ponenáhle, nepozorovaně, ale jistě vykonává svůj rozhodující vliv.

Ostatně postavme se na chvíli před věrný obraz osoby milované, neb oné, k níž zavázání jsme hlubokou vděčností. Jak bychom mohli před touto symbolickou osobností dopouštěti se hrubých urážek či nevděku, když jako by ze svého obrazu samotná na nás zírala. Což dovedeme odolati lásce její, pakliže by nás k tomu svým pohledem vyzývala? Tato úžasná spojitost myšlenková mezi osobou a jejím obrazným, náhradným znázorněním jest podkladem a smyslem veškerých soch, obrazů, památek atd. Jak teprve „musíme se vzítí dohromady“ před obrazem nejvyšší, nejvzácnější a nejdražší bytosti, t. j. Ježíše Krista za nás ukřižovaného?

Kterak dále měli bychom se kdysi octnouti před Tváří jeho jako soudce, ať již po smrti, či při skonání věků, kdyžtě lépe bude pro nás, abychom

z obličeje jeho získali si přítele. Důvěrného přítele srdcí našich, který přec sám tolik touží, ba žízni po lásce naší! Zvykejme si tedy nyní získávati v něm tvář nejvš Milovaného, jemuž snažme se státi co nejpodobnějšími. Vynasnažme se tedy ze všech sil odstraňovati z našich duší vše, co nás od něho odlučuje, či odvracuje od nás jeho přesvatou Tvář a pěstovati tím usilovněji, čím se k němu přibližujeme, či s ním dokonce spojujeme. Tedy tato Božská Tvář sama na nás působí co nejmocněji, abychom svůj život řídili a utvářeli podle vzoru Kristova nejdokonalejšího života. —

Za druhé jest nám stálou připomínkou jeho Božství, což opět vyvolává v nitru našem nejmocnější city pokory, úcty, chvály a vnitřní modlitby. Nadto docilujeme mimoděk i transposice svých běd, utrpení, ponížení, ubohosti atd. ve věčnost, obětující je zde na obraze stále zpřítomňovanému Spasiteli. A to opět naplňuje nás nekonečným klidem a mírem . . .

Obraz soustřeďuje vzpomínku, myšlenku a cit a zpětně vyzařuje tuto psychickou sílu. Proto též napomáháme si obrazem Božské Tváře k lehčímu uvědomování si stálé přítomnosti Boží. Táž jest po Eucharistii snad nejvhodnějším povzbuzením k usilovné snaze po křesťanské dokonalosti. Ovšem v Eucharistii Pán jest sám se svým Božstvím i člověčenstvím skutečně přítomen: „Tímto způsobem jsi oslaven a dlíš mezi námi lidmi, abys nás osvěcoval,“ volá sv. Jan Zlatoústý. „Abys jim byl pokrmem, který duše jejich přetvořuje v sebe, chlebem, nebeským, předpodstatným.“ Naproti tomu v Božské Tváři jest přítomen jen obrazně. Jen si jej tam nejsnáze uvědomujeme a smyslem zraku co nejživěji představujeme.

Kráčeti před obličejem Páně, což to jiného, než na cestě dokonalosti si uvědomovati Boha jako bezprostředně přítomného, jako vzor, korektiv a dynamo všeho úsilí. Býti mu stále na blízku, býti v důvěrném styku s ním, býti mu víc než pouhým sluhou — přítelem, dítkem Božím. Co znamená kráčet před obličejem Božím — než choditi s Bohem. „Chodil pak Enoch s Bohem“ (I. Mojž. 5, 22), a byl jím vzat na nebesa! Chápejme tuto úžasnou symboliku! Chápejme i ono radostné zaslíbení žalmu 88, že totiž cele uvnitřněné duši a láskou Božskou zanícené duši sám Pán v jistém okamžiku vlévá neskonalou radost, aby v přítomnosti Boží, v plesání a jásotu srdce prožívala dny života svého.

Ostatně, jak skvostně se osvědčuje tato představa stálé přítomnosti Páně v rodinách zasvěcených Božskému Srdci Páně, čehož P. Mateo Crawley-Bowey jest neúnavným apoštolem. Obraz Božského Srdce jest jim symbolem úzkého, stálého spoluzití se Spasitelem, připomínajíc jim: „*Pane, bydlí u nás, zde v domě! Buď naším přítelem, důvěrníkem, rádcem v celém našem životě! Buď skutečností, živým Bohem, králem, středem života naší rodiny!*“

Podobně i Božská Tvář stává se nám knihou života: Před obličejem Páně lze téhož „Pána a Boha našeho co nejpokorněji a nejúpěnlivěji prositi, aby k nám z čistého milosrdenství svého sestoupil a dal se poznati.“ Lama. Před obličejem Páně pak choditi, což jiného než: „Viděti Ježíše v sobě, v bližních, v každé příhodě, zkoušce, radosti i zármutku, který nám posílá. *Vidět a děkovati mu, to značí nový přívál milosti.* Nechme, ať se tak nás zmocní naprosto a bezvýhradně, jako bezvýhradně obětoval se za nás.“ „Věčnou láskou

jsem vás miloval“ (Jerem. 31, 3). „Ano Bůh jest láska.“ (Jan 4, 8) P. Mateo.

Působením téže Božské Tváře: „mezi nesčetnými milostmi zvláště si cením tu, že jsem pochopila zákon lásky přikázání v celém jeho rozsahu.“ Sv. Terezička (Děj. d. 184). „Ano cítím, když jsem laskava, Ježíš ve mně sám působí. Čím vroucněji jsem s ním spojena, tím více miluji též všechny spolusestry.“ „Žila jsem s Kristem,“ vyznává sv. Kateřina Sienská. „Vždycky byla jsem s ním v modlení, v zaměstnání, v přijímání svátostí . . . Člověk z lásky stvořený nedá se ničím tak mocně přitáhnouti jako láskou . . . Bylo to snad *nejhlubším tajemstvím mého pozemského života*, že jsem se snažila všechny své úkoly prováděti v křesťanské lásce . . . *Kristus byl ve mně*, mluvil skrze mne, mým jazykem, mým perem. Jak jinak měl působiti než *láskou?*“ Nuže, lze si skvostnějších plodů ustavičné přítomnosti Boží lépe představit, aneb něco vyššího v pozemském životě docílit, než jest toto?

Tak Pán zpřítomněný ať Eucharistií, ať jiným vhodným prostředkem — z čehož obraz jeho Božské Tváře nad jiné vyniká — proměňuje, usměrňuje celý život náš. A působí nejen ony vrcholné stavy světců zvláště pokročilých, nýbrž každému podle jeho stupně duchovního vývoje přináší velké dary a milosti. „Když duše naše si uvědomí nejen čest Boží přítomnosti, nýbrž i štěstí, míti Boha v sobě samé, pronikne ji tato myšlenka a přivede ji do hluboké usebranosti.“ Massoulie. „V živé víře postavíme se do přítomnosti Boží, bychom měli k němu hlubokou úctu, velkou usebranost a vážnou pozornost. Prosíme ho o sílu a světlo.“ Meynard. „*Málo mluvit, silně milovat, nechat vůli celou silou vznášeti se k Bohu.* To je pravý pro-

středek.“ Bl. Ludvík Granadský. „*Láska přenáší nás rychle v přítomnost našeho Boha, abychom přišli do styku se svým přítelem živým, nejmilejším a nejsvětějším . . . abychom byli uchváćeni skutečnou jeho přítomností.*“ Chautard. Než nejlepším způsobem, jak nejsnáze docílíme pocitu žití v přítomnosti Boží, jest tento: „Vžijme se v tuto přítomnost, nemajíce jiné myšlenky ani citu, než cit úcty a lásky k Bohu, který nám vlévá jeho přítomnost. Tak *mlčky* a pokojně *udržujeme* se v této přítomnosti Boží, ustalujeme se ve vnitřní soustředěnost.“ Týž. Posléze dosahuje se vrcholu a cíle: „*Když se duše vpraví do přítomnosti Boží, dospěje v držení velkého pokoje a míru, kde plnými doušky napájí se vodou moudrosti a lásky . . .*“ Sv. Jan z Kříže.

* * *

A pocit života věčného ji přemáhá a opájí .

„Zvěstujte smrt Páně, dokud nepřijde“ (I. Kor. 11, 26). Jeho smrt, oběť na kříži prožívá se před obrazem jeho Božské Tváře znova a znova jako naším nitrem otrásající skutečnost. Skutečnost stále zpřítomněná, stále živoucí . . . „*O Ježíši, odlesku věčné slávy! U Tebe ústa má neznají slov a mlčení moje samo rozmlouvá s Tebou.*“ Kemp. III. 21.

Duše vnitřní, uchváćené podmanivou silou pocitu stálé přítomnosti Boží v sobě a ve všem vůkol docházejí skutečně *posvěcení života a světa*, jak přeblažený sv. František z Assisi, jenž byl takto zcela a ve všem ponořen v nekonečnou lásku Boží . .

Ano, „jsi mi zcela blízký! Jsi Emanuel, Bůh s námi a se Svou Církví, proto i se mnou!“ P. Mateo.

„Co jiného chtěl bych na nebi

a co na zemi kromě Tebe?

Byť i zhynulo tělo a srdce mé,

Bůh bude skalou mou, mým dílem na věky!“

Ž. 72, 25, 26.

LÁSKOU NOVĚ STVOŘENI.

„O zářivý majáku lásky, Ježíši Kriste — poznala jsem tajemství, jak přiblížiti se k Tvým plamenům!“
Děj. d. 234.

„Kdo miluje, *přetvořuje se v Milovaného.*“
Bl. Angela z Foligno.

„Jest nesmírně důležitó, aby se duše cvičila v lásce. Tak ztravuje se rychleji, nezdržuje se zde na zemi a brzy dochází patření na Boha *tváří v tvář.*“
Sv. Jan z Kříže.

„Ó Máti má, jak sladká je ta stezka lásky! Láska dovede ze všeho čerpati užitek, rychle ztravuje vše, co Ježíši se nelíbí, zanechávajíc v hlubinách duše jen tichý, pokorný mír.“ (Děj. d. 166.) I k tomuto přivádí nás přímo rozjímání ztrýzněné Tváře Páně jako knihy, v níž zvláště hluboko se vrylo Umučení Páně. Povznáší duši k svatosti Kristově, aby týž ji mohl v nás přetvářeti, t. j. nově formovati, tvořiti podle Sebe. „*Ty Pane Ježíši, Ty sám přetvořuješ a vzděláváš mé srdce svou jemnou, milosrdnou, ale pevnou rukou.*“ Sv. Augustin. Vskutku tak činíš, aby vše nedokonalé, smrtelné na nás bylo prozářeno, pohlceno Tvojí láskou . . .

A to jest nejvyšším cílem vší adorace i koncentrace i meditace před Božskou Tváří. Týž obdivuhodný světec, který prohlásil: „měřítkem lásky k Bohu jest jej nezměrně milovati,“ překrásně touží a povznáší se k témuž Bohu svým proslulým citátem: „Pozdě zamiloval jsem si Tě, Pane, krásó tak dávná a opět nová. Pozdě jsem Tě miloval! Aj hle, *Tys byl v nitru mém a já zevně hledal jsem Tebe. Tys ale volal a hlasitěji volal a hluchotu moji rozptýlils. Svítil jsi mi, zářil jsi a zaplašils moji slepotu. Tvá vůně voněla a já vdechls jsem ji*

a nyní vzdychám po Tobě. *Okusil jsem Tebe* a nyní lačním a žízním po Tobě. *Dotekl jsi se mne* a nyní hořím v touze po pokoji Tvém.“ Augustin. Confess, X. 27.

„Láska dá duši nepřekonatelnou sílu. Jedině láska tvoří jednotu srdce a vyprošuje si všech darů Božích.“ Massoulie. A nyní v souvislosti s toutéž Boží Tváří, připomeňme si ohromující dosah epistol apoštola v mysterion Krista zvláště zasvěceného, jenž touží v II. listě Korintským: „aby se rozsvítilo světlo poznání velebnosti Boží ve tváři Krista Ježíše“ (4, 6), „světlo evangelia o velebnosti Kristově, jenž jest obrazem Božím“ (4, 4). Apoštola, jenž přeje si usilovně v listě Galatským (4, 19): „až by Kristus tvářnosti své nabyt, či vytvořil se v nás“, a k Efeským (4, 13), „až by týž dosáhl v muže dospělého, v míru plnosti věku Kristova, aby předurčení byli připodobněni obrazu Syna Božího“ (Řím. 8, 29) k tomu konečnému cíli: „My pak všichni patříme jako v zrcadle s tváří odkrytou na slávu Páně, přetvořujeme se v týž obraz od slávy k slávě jako od *Ducha Páně*“ (II. Kor. 3, 18). Může mít pro nás něco ještě vyšší význam, než tento obraz Tváře Syna Božího?!

Závrať duchovní nás jímá a nevypověditelné plesání prochvívá srdcem nad nevyslovitelným tímto štěstím, plynoucím z těchto přehlubokých pravd v zaslíbení Písma sv.! Nás vroucí ctitele Božské Tváře Páně především. Jsme jimi drceni, ohromeni, leč hned uneseni, ba uchvázeni v pláň věčnosti, přímo tváří v tvář výsostným tajemstvím Bohočlověka, toho za nás *Ukřižovaného!!!*

Díky Bohu za nevýslovný dar Jeho!!! (II. Kor. 9, 15.)

Tedy podobně ohromný, ba nedostižitelný význam má nejvroucnější uctívání této Božské Tváře, mystické zanícení a naprosté oddání se tomuto „pokladu všech pokladů“ Ježíši Kristu, zde tak výstižně zobrazenému. Jedině snad úcta k Božskému Srdci Páně může s touto úctou soupeřiti . . . než kdežto tato jest pouze serafínskou, zasvěcování se Božské Tváři jest cherubínskou i serafínskou cestou zároveň. Pročež nerozpakuji se této oddati se zcela a hlásati ji ze všech svých nepatrných možností a sil . . . Quod probatum est.

„Hledejte Pána, ať síly nabudete, hledejte tváře jeho ustavičně“ (Ž. 104, 4). „Blahoslavený člověk, který zná plesání tvé a před tváří tvojí stále přebývá“ (Ž. 88, 16).

Než *láska jest klíčem všech tajemství*. „Láska dá duši nepřekonatelnou sílu. Jedině láska tvoří jednotu srdcí a vyprošuje si všech darů Božích.“ Massoulie. „Láska má byla ukřižovaná. A tuto lásku, tohoto Ježíše Krista, jenž se pro mne k smrti kříže vydal, věztež, milí bratří, že miluji.“ Sv. Ignác Antiochijský v listě k Římanům. „Ó milosti, ó moci lásky! Tak tedy Nejvyšší stal se nejnepatrnějším ze všech! Kdo to způsobil? Co pohulo Pána k tak neobyčejnému zázraku? Ó jediné láska to byla, kterou chová k nám!“ Sv. Bernard.

„Kéž bychom mohli pochopiti a poznati lásku Kristovu převyšující veškero poznání, abychom byli naplněni ve veškero náplň Boha“ (Ef. 3, 18, 19). Ano, zde na této Božské Tváři umučeného Spasitele vnímáme všechny představy naše přesahující lásku Kristovu, který „měv v lásce svoje ve světě, projevil jim svou lásku měrou nejvyšší“ (Jan 13, 1). Skutečně, „až do konce je miloval“, neb „větší lásky nikdo neměl nad tu, aby položil

život za přátele své“ (Jan 15, 14). Týž nejpopovola-
nější svědek nekonečné lásky Kristovy nepřestává
nás ujišťovati: „A my jsme poznali a uvěřili v lásku,
kterou Bůh má k nám. *Bůh jest láska* a kdo v lásce
zůstává, v Bohu zůstává a Bůh v něm“ (I. Jan
4, 16). „V tom ukázala se na nás láska Boží, že
Bůh poslal Syna svého jednorozeného na svět,
abychom živi byli skrze něho. V tom jest láska,
... že Bůh prve miloval nás a poslal Syna svého
jako oběť smírnou za hříchy naše“ (I. Jan, 4, 9, 10).

„*My tedy milujme Boha, neboť On první miloval
nás!*“ (I. Jan 4, 19.) „Plat svůj dluh, miluj lásku,
která milovala tě od věčnosti.“ Ruysbroek Podivu-
hodný. „Ke všemu tomu mějte lásku, která jest
svazkem dokonalosti“ (Kolos 3, 14). „*Nuže osla-
vujte a noste Boha v těle svém*“ (I. Kor. 6, 20).

Ano, připomeňme si znovu: „Kdo zůstává v lás-
ce, v Bohu zůstává a Bůh v něm“ (I. Jan 4, 16).
Diligentes me diligo (Přisl. 8, 17). Milující mne
zahrnují láskou, a kdo mne pilně hledá, nalézá
mne... Milovati značí zcela se odevzdati. „Ne-
mysli a neusiluj o nic jiného, než mne dokonale
milovati,“ pravil Božský Spasitel sv. Marii Mar-
kétě Alacoque. „Svatost nespočívá v mnohém vě-
dění, uvažování a myšlení. Velkým tajemstvím
svatosti jest *mnoho milovati*.“ Sv. Tomáš Aquinský.
„Velká touha jest již velkou láskou. Konečně se
duše s Bohem sjednocuje skrze lásku, jež je v pří-
mém styku s vůlí.“ Sv. Jan z Kříže. *Velká touha
je již velkou láskou*. „Já nekonečný Bůh vyžaduji
nekonečnou službu bez mezí. Nemáte však nic
nekonečného v sobě, leč touhu a vzlet duše vaší
k Bohu.“ Spasitel k sv. Kateřině Sienské. „Chci
Ježíše milovati, jak dosud ještě nebyl milován.“
„*Prosím Ježíše, aby mne pohrouzil do plamenů své lásky,*

*aby ve mně žil a působil“ (Děj. d. 222). „Chci jen, co On chce, miluji, co On činí. Spoléhám na něho!“ (Děj. d. 254). Toto pak jest již vrcholem lásky přetvořující, neboť „láska spočívá ve vzájemné odevzdání a vzniká tím, že se bezvýhradně Bohu svěrujeme.“ P. Mateo. Milovati značí tedy zcela odevzdati se Milovanému, abychom došli společenství jeho statků, vlastností i života . a tím vlastně realizujeme v sobě *Věčného*.*

Tak uskutečňujeme v lidském Božské, v pomíjejícím věčné, v proměnlivém neproměnné, v přirozeném nadpřirozené, ve světě — království Boha samého. „Vizte, jakou lásku Otec nám prokázal, abychom dítkami Božími sluli a my jsme jimi“ (I. Jan, 3, 1). Tak „z plnosti jeho my všichni obdrželi jsme a to milost nad milost“ (Jan 1, 16). Takto krok za krokem životem naším pozemským prokmitává, probleskuje „*Zoe aionios*“, *život věčný sám!*

Nezměrnou láskou k Bohu dosahujeme posléze, že již zde ve světě omývají nás vlny věčnosti a ovívají nás větry od pólů nesmrtelnosti. Nese se k nám dech života nepomíjejícího, jenž zjevil se nám v Kristu Ježíši, od něhož na obrázku nespouštíme očí svých. Až posléze „poznáváme to na všech dílech Božích, jak láska Boží rozlita jest všude a u všech věcí jest jejich nejvnitřnější i nejzevnější příčinou.“ Jakub Böhme. Oč lépe svým celým životem tuto úžasnou proměnu člověka zrealisoval sv. Chudáček z Assisi, jemuž Ukřižovaný se stal náplní všeho niterného žití. Tak celý svět mu byl zušlechtěn, všechno stvoření, ba i trpké zkoušky a útrapy života staly se mu Božstvím Páně prozářenými, posvěcenými. Proniknut, ba úplně ztravován svojí láskou ke Kristu, jedinému středu a

plností všeho dobra přetékaající, pochopil sv. František v něm svět, bratry, lidstvo, přírodu, ba veškeré stvoření v nevypsitelné radosti . . .

Kéž bychom i my byli podobně uchvázeni Kristem, aby jednou duše naše, opojeny jsouce závratnou nitrnou radostí intonovati mohly svoje: „Velebí duše má Hospodina a zplesal duch můj v Bohu v Spasiteli svém“ (Luk. 1, 46), neboť: „*Nalezla jsem toho, jejž srdce miluje, chopila jsem se něj a nepustím víc*“ (Velepíseň 3, 4). Konečně duše se octla přímo u pramenů vody, tryskající k životu věčnému. *Kristus, BŮH, stává se jí skutečnou realitou, zážitkem, nejunitivnějším obsahem, radostným posvěcením života a světa . . .*

Toť nejohromnější zisk, jediná kořist života již zcela zmrhaného, že před tímto předivným a obdivuhodným obrazem turinským Božské Tváře milosti Boží dospěli jsme tam, že jeho pomocí stal se nám samotný Kristus a jeho mysteria a to osobně naším nezcizitelným majetkem, veškerým statkem naším . . . *Deo gratias.*

Pak dovedem si aspoň přibližně představit tu výheň lásky, již jest Pán sám, což „blázen pro Krista“, středověký mystik Jacopone da Todi, opěvoval nejžhavějšími city a verši. Přenesmírným věru darem Božím jest hořící srdce mystikovo, zvláště když se mu počíná ve všem stvoření a v celém životě zjevovati krása a sladkost Boží přítomnosti, jeho bezprostřední blízkost, Bůh sám . . . Nelze se pak ani diviti mystickému autoru „*Scala divini amoris*“ (řebře božské lásky) volajícímu: „*Lásko, která jsi nás stvořila — jsme opojeni a unesení zářící krásou Tváře Kristovy, která nám svítí a na nás se usmívá krásou všeho stvoření . . .*“

* * *

Tak duše se ocitá ve víru a výhni lásky Boží. Dostává se jí nejhlavnějšího: Křtu Duchem svatým, *křtu ohněm lásky Boží*. „Požárem lásky Boží člověk je tak proniknut a skrz naskrz rozžhaven, že úplně sám sebe svléká a připodobněn jsa kráse Boží, vstupuje v jeho nádheru. Stává se prozářným, posvěceným, *proměněným v Boha*. *Transfiguration in DEUM*.“ Richard a St. Victore.

Podobné lásky máme doklad i u naší malé světky z Lisieux, když 9. června 1895 se odevzdala Bohu co zápalná žertva obětní překrásnou modlitbičkou zásvětnou. Jednají o tom jednak Dějiny duše str. 169, 243 a skvostně nám vše vyložil spisovatel Vandeur ve své knize: „In der Liebe leben.“ Neboť v „*konečném stupni lásky jest duše jen jeden plamen vzhůru šlehající*, bez ustání toužící po spojení se svým jediným Dobrem.“ Massoulie.

Ano, ano, duše Bohem zcela unesena, proměněna, uchvácená volá: „*Všecko a ve všem Kristus*“ (Kol. 3, 11). Amen.

V NICHŽ BYDLÍ KRISTUS.

„Krista v srdci nosím, jemu bez ustání se klaním.“
Sv. Pankratius.

„Duše, ve kterých bydlí Kristus, září a stávají se zdrojem ohně, který šíří kolem sebe milost a lásku.“
Chautard.

„Apoštol jest kalich naplněný až po okraj životem Ježíše Krista, jehož nadbytek přetéká na duše.“
P. Mateo.

Opakuji: Jest pro nás nesmírným, všechno bohatství světa převyšujícím ziskem, pakliže působením úcty k Nejsvětější Tváři Kristově dostane

se nám nevyslovitelné milosti: *pochopiti, prožiti Krista jako přenesmírnou duchovní realitu*, vše přemáhající, nepostižitelnou, nevyslovitelnou skutečnost. Nezměrnou, ničím neziskatelnou, k ničemu nepřipodobitelnou radostí přetéká srdce naše stále proměňované v — Dobro a Lásku nejvyšší. V Život věčný sám. — —

Takto tedy před obrazem Božské Tváře Páně ocitáme se na výšinách vnitřního života z Boha či mystiky. „Mystik, toť člověk, jehož celý život je Božskou láskou prozářen a proniknut a v sebe uzavřen.“ Joly, Psychologie světců. —

Ve výtečné knize Meynardově O. P.: „Duchovní život“, čteme co základní tesi: „Život křesťanský jest život obnovený v Kristu Ježíši.“ Tedy Boho-člověk jest jeho základem. A dále: „*Duchovní život je vytváření Ježíše Krista v nás* . Mystika žitá je milující, sladké poznávání, zcela nadpřirozené, Bohem darované, jako předehra blaženého patření na věčnosti.“ „Kdo milují Boha z celého srdce, dotýkají se, okoušejí, cítí Boha.“ Ctih. Bartoloměj a Martyr. O. P.

Mystiky pak jádro jest, jakož i známka její pravosti: prudký, podmaňující pocit neobsáhlé, nevyslovitelné, nevýstižné Boží skutečnosti, jakési to vskutku uchvácení Kristem, přemocí jsoucnosti tohoto vše převyšujícího bohatství i síly a moci. *Jest to skutečný průlom věčného žití v život jednotlivce*, tatáž skutečnost, o níž výmluvně svědčí apoštol Jan na počátcích svého evangelia i listů o projevení se Božského Slova v životě lidstva. Tatáž skutečnost, jež byla základem vší víry a statečnosti prvokřesťanů . . . Tytéž úžasné hlubiny jsou to a Božství Kristova výšiny nedozírné, jimiž přeplněny jsou a každým téměř písmenkem dýchají žhavé listy

Pavlovy, hlásajícího „nevyzpytatelná bohatství Kristova, bohatství tohoto majestátu Božího, jímž jest Kristus ve vás, v němž skryty jsou veškeré poklady moudrosti a poznání,“ atd. atd.

Jest to ustavičný hymnus radosti, plesání i díkyčinění v Pánu. Vítězstvím opojený zpěv člověka zakotveného na nerozborně věčném základu, jež nic na světě a v životě nedovede zlomit, ohnout či sklíčit. Podobně úžasný chvalozpěv pje apoštol Pavel k Římanům 8, 35, počínaje i konče: „kdož nás odloučí od lásky Kristovy, od lásky Boží, kteráž jest v Kristu Ježíši, Pánu našem?! (Řím. 8, 39).

„Ó sladkosti srdce mého, Ty nejmilovanější Pane Ježíši, buď vždy se mnou, ustavičně, bez přerušení a svým mocným ramenem udržuj mne stále v Sobě a u Sebe, neboť bez Tebe nesvedu nic. Ó kéž nežiji od té chvíle sám sobě, ale Tobě, můj Pane a Dobroditeli. Necht' ať veškery síly a schopnosti těla i duše neslouží mně samému, ale Tobě, Stvořiteli a Spasiteli.“ Dimitrij rostovský.
„Mystický, t. j. vnitřní život je život vznešenější, jistější, bohatší, utěšenější a stálejší . . . Stane-li se Ježíš mým světlem, mou silou, radostí, útěchou i láskou, zkrátka mým životem — nabývám všech ctností.“ Sv. Bonaventura.

Než není zde mým účelem před Božskou Tváří Páně adorující zdržovat líčením plesání srdce a nádhery života nitrného z Boha a těch, kdož toto vše prožívají. „Konečně duše s Bohem sjednocuje se skrze lásku, jež jest v přímém styku s vůlí.“ Tato láska stává se ohněm *sžirajícím*, vše pronikajícím, přetvořujícím, spalujícím. „Tato láska musí býti ukojena buď zde na zemi, nebo brzkým skonem na věčnosti,“ jak případně sděluje z nejmodernějších mystiků H. Jaegen. Pak jedna skupina

těchto skutečných *nositelů Krista* v nitru čili Christoforů, zde na zemi zůstávajících, zmocňuje se v Bohu k vnitřnímu nazírání a okoušení jeho tajemství, krásy a majestátu. Zmocňuje se Boha, jest jím uchvacována a plameny Božské lásky doslovně sežehována, spalována. Oddává se plně životu kontemplativnímu.

Naproti tomu druhá skupina spojuje život nazíravý s činností pro Krista aktivní jako na př. sv. Bernard z Clairveaux, neboť „ve spojení života vnitřního s činností záleží pravý apoštolát, hlavní dílo křesťanství,“ učí andělský učitel sv. Tomáš Aquinský. „Apoštolát světce, jest setba. Je to oheň lásky. Vlévati božské pravdy do srdcí lidských, toť úkol hodný andělů.“ Chautard. „Celý mystikův život a jeho modlitby směřují k apoštolskému životu, jako k svému vrcholu, kde se rozvinují, září i vábí pozornost duší, získávajíce je pro zájmy Kristovy. Tak napomáhají k jich spáse.“ Sv. Terezie z Avily. Jistě tato žena, jež došla nejvyšších vrcholů života vnitřního z Boha, z vlastní zkušenosti promluvila nejvyšší závazná slova.

Ostatně jsou celé legie apoštolů, velikých světců, jež právem použil Pán k splnění touhy žalmistovy: „Emitte spiritum tuum et creabuntur et renovabis faciem terrae!“ Apoštolů, jichž plamenná ústa, vydechující pouze oheň jejich hořících duší, změnily tvářnost země! Vzpomeňme jen vedle sv. Jana i sv. Pavla, sv. Františka z Assisi, sv. Ignáce z Loyoly, sv. Františka Xaverského, Vincence z Pauly, sv. Alfonsa z Liguori, sv. Františka Saleského, Dona Boska a posléze prostou, bosou karmelitku, leč patronku misií, sv. Terezičku z Lisieux, která stále při našich meditacích i adoracích byla nám pomocnicí i vzorem.

V officiu sv. Jana, miláčka Páně, čtou se překrásná slova, že „odpočívaje na prsou Páně, pil pravdy evangelia ze zdroje samého Božského Srdce Páně a vylil milost slova Božího po celém okrsku země.“ „Modlitba je zdrojem milostí. Kázáním i apoštolátem rozdávají se milosti, jež jsme přijali s nebe. Sluhové slova Božího jsou vyvolenci velkého Krále, aby nosili národům, co sami z jeho úst zvěděli a nasbírali u svatostánku.“ Chautard.

O samotné vznešenosti apoštolátu svědčí slova mystických povzbuzení Spasitelových sv. Marii Markétě, neúnavné apoštolce jeho Božského Srdce: „Zahrnuji tě vši milostí svého apoštolátu. Zůsta-neš-li věrnou této milosti, vnikneš ještě dále v tajemství mého přátelství. Sestoupím dolů k tobě a otevru ti nebe svého Srdce a učiním tě dokonalou v mé Lásce.“ Jsem přesvědčen, že totéž zaslíbení platí i pro horlivé ctitele Božské Tváře Páně, o níž právě čtu nadšený článek Paul Claudelův.

Ano, „*apoštolové jsou planoucí srdce*. Pouze tyto vulkány lásky skrývají tajemství pravého apoštolátu.“ P. Mateo, neboť „plameny srdce očišťují a zkrašlují daleko více a lépe než ony očišťovací,“ praví opět bílá květinka z Lisieux. Ostatně stejně líčí horlivý ctitel Mariánský blahoslavený Grignon z Montfortu, vojsko Mariino, apoštolé posledních dnů: „Budou žhoucím ohněm sluhů Páně, kteří založí oheň Božské lásky všude . . . Budou nositi zlato lásky v srdci, kadidlo modlitby v duchu a myrrhu umrtvování v těle . . . Budou všude libou vůní Ježíše Krista . . . Budou rozšiřovati déšť slova Božího a života věčného . . . Budou to apoštolové posledních dnů, jimž Pán sil udělí Své slovo a sílu.“

A dále: „Budou to praví učedníci Ježíše Krista, kráčejíci šlépějemi jeho chudoby, pokory a lásky a

vyučovati budou úzké cestě Boží dle evangelií... Jejich kázání musí být vlastní modlitbou, plamenem jejich ohně, který vyrazí navenek a šíří se vůkol.“
„Kdo chce být apoštolem, musí mít především lásku, nekonečnou lásku. *Láska proměňuje vše v život a není vítěznější moci nad lásku.* Jen je třeba v Ježíši ji zakořenit a všechnu životní sílu z něho čerpat,“ výstižně praví o svém apoštolátu Božského Srdce Páně P. Mateo C. B., sám planoucí apoštol . . .

„Takto tedy apoštol sám stává se akumulátorem nadpřirozeného života, který se sděluje pak jiným.“ Chautard. *Musí ovšem Krista nosit v sobě,* neboť „můj život s Ježíšem se rozvíjí takovou měrou, jakou Ježíš stává se Světlem, Láskou, Silou, Pokrmem nadpřirozeného života, jímž nabývám podílu na životě Božím,“ přesvědčivě zvěstuje též autor nedávno zemřelý ve své překrásné knize: „Duše veškerého apoštolátu.“

„Před letnicemi kázali apoštolové téměř bez úspěchu. Když však byli deset dnů shromážděni v ústraní a věnovali se zcela vnitřní modlitbě, uchvátil je Duch Boží a přetvořil je . . . Podobně u těch, kdo rozsívají símě evangelia. *Vnitřním životem jsou pravými nositeli Krista (Christóforoi)!!*“ Přirozeně, neb věci nadpřirozené musejí mít také nadpřirozený základ i nadpřirozené prostředky. Vnější přirozenost jest téměř bezcenná . . .

„Tajemství plodného apoštolátu čerpá se mnohem více u paty kříže než rozvojem výtečných vlastností.“ Sv. Bonaventura.

A jasný náš vzor, sv. Terezička?

„Na světě není plodnosti bez tělesného i duševního utrpení, bez tajemných úzkostí, bez zkoušek, patrných někdy i lidem, někdy pouze Bohu . . . Jestliže tedy dnes „malá světice“ působí v lidských

srdcích podivuhodné změny, — dobro, jež koná na zemi — smíme právem tvrdit, že to vše získala za touž cenu, jakou dal Ježíš za našich duší vykoupení — za kříž totiž a za utrpení.“ Děj. d. 244.

Jak podivuhodná jest tato Božská Tvář! V jaká úžasná tajemství čili mysteria jak lásky Kristovy, tak i osoby jeho, či duchovního života nás uvedla. Stala se nám skutečně *cestou, pravdou i životem!* Před ní prožili jsme vskutku plnost poznání, jak správná jsou slova Spasitelova: „*Jáť jsem Vzkříšení a Život.*“ Naplnila nás nesmírnou radostí a plesáním v Bohu, *Spasiteli* našem, takže se stáváme přímo v srdcích svých *nositeli Kristovými*, abychom se jeho obrazu co nejvíce připodobňovali. Jakými nehynoucími díky povinni jsme za to této Nejsvětější Tváři, jež zachycuje nám pozemské rysy samotného *Slova života, Života věčného*, kterýž byl u Otce a zjevil se nám .

* * *

Uchvatitelka pak srdcí, Nejsvětější Panna, Jeho Matička pozemská, bude nám ve všem pomáhati tím více, čím lépe a bez výhrady se odevzdáme do jejích přelaskavých rukou, aby nás vedla, učila žítí životem svého Syna. Aby nám vlévala sílu, vnitřní modlitbu a milost: *hlásati Krista Ukřižovaného* všem duším a celému světu vůkol nás!

„Hlásati Krista Ukřižovaného! V tom sv. Pavel, nádoba nad jiné vyvolená, vidí celý svůj apoštolát. Protože žije z Krista a to Ukřižovaného, jest schopen získávati duše pro tajemství Kříže, aby se ponořily do tohoto oživujícího tajemství, aby se jím daly pronikati a je opět dále *vyzařovaly.*“ Chautard.

„*Musí tedy vskutku hořeti, a to hořeti mocně!!!*“ Sv. Bernard.

Doxa to Theo panton heneka!!!

ADORATIO NOCTURNA.

Touhou omdlévá duše . . . . .
srdce mé i tělo plesají vstříc Bohu, který *žije*.

Ž. 83, 3, 4.

Tě milujíc, ó Pane, Tvou krásu zřím . . . . .
a Svoji láskou rozpal mne!

Sv. Terezička z Lisieux.

Kéž bych od Tebe celý se vzňal a hořel.

Kemp. IV, 16.

Pozdě na noc jsem právě vypřažen z bídne káry moderního „životního pokroku“.

Jsem teď na chvílečku volným. Volným od sebe, svých hmotných potřeb a sociálních povinností. Volným od všeho vŕkol.

Odpoutávám se, abych na okamžiky noci urvané vzlétl k výšinám, abych aspoň teď náležel zcela Tobě, Pane. Tobě za nás Ukřižovanému.

Jsem opět člověkem v pravém toho slova smyslu. Smím opět kochati se obrazem, k jehož podobnosti byl jsem stvořen Tebou. A tento obraz, tato jedinečná, pravá lidská Tvář Tvoje, Pane, stojí přede mnou. Vzdor přivřeným svým víčkům hledí, patří, zírání na mne.

„Po Tobě omdlévá duše touhou — srdce mé i tělo plesají vstříc *Bohu, který žije!* Z prachu všednosti a nudné jeho jednotvárnosti povznáší se duše má, aby se osvěžila, obnovila, obrodila v důstojnost dítky Božího. Aby se připodobnila Tobě.

Nyní jsem zcela Tvůj. Stojím, sedím, klečím před Tvoji nejsvětější Tváří, která tak mocně k sobě přitahuje srdce mé. Jsem tu sám, zcela sám: chudý, nuzný a bídny, abych na okamžik náležel potřebám své duše a svému Tvůrci. Jak opojná slast, jak sladká rozkoš dlíti před Tebou ničím ne-

rušen a vpíjeti své oči v Tvé nejdražší rysy. Čísti v nich i znamenati Tvoji nekonečnou něhu a vše převyšující lásku, přemáhající i krutou bolest Tvého přehořkého umučení. Býti svědkem Tvé ne-smírné pokory a nepochopitelné tichosti srdce. Vní-mati pot, krev, sliny katanů, všecku hořkost, příšer-nou trpkost utrpení, zdrcení, vyřízení Tvého. Leč zá-roveň býti proniknut vším žářem zanícení, opojením Božské lásky Tvé, Božským životem Tvým, aby Tebou znovuzrozen jsa, mohl člověk nový účasten býti nepomíjejícího triumfu Tvého, Tvé slávy, Tvého majestátu na věky věkův!

Tvář *Ukřižovaného na mne zírá . . .* Něčemu vý-sostnému, zcela jedinečnému ocitám se tváří v tvář. Předemnou v pravé své podobě patří na mne tvář Bytosti nejdražší, nejvznešenější. Samotný Bůh a člověk zároveň .

Kdož jsem já a kdož Jsi Ty, ó Pane! Já? Hromádka dosud fungujících svalů, kostí a nervů, která dnes jest ještě pohromadě a kdo ví, kde se zítra octne. Jen cosi neznámého, čemu říkáme život aneb duše, potřebuje se odloučiti od ní a veta po všem. Dnes k tomu dostačí nějaké ztřeštěné auto, opilý šofér, nebo trochu neopatrnosti . . . a co zbude z člověka, než hromádka neštěstí, obracející se pomalu v prach a popel zemský? Zůstane pak ještě na ně-jaký čas několik vzpomínek po něm a dost. Za několik let vůbec nic: sejde s očí, sejde s myslí. Nebo třebaš v plném zdraví naráz může mne učinit ubohým Lazarem skrytá, krutá choroba. Budu se svíjeti na loži jako bezmocné dítě za pomoci lidské — třebaš ubohé.

Mohu dnes třeba duševně pracovati plnou silou. K Tobě povznášeti mysl svou. Či meditovati o ta-

jemství Tvých, Pane, radosti života mého! Kdož ví, co a jak se může se mnou stát za chvíli, za hodinu, za den! Kdož zná cesty úradků Tvých a sčítl je?!

Čím vůbec chlubití a vynášeti se mohu před Tebou? Co na mně cenného aneb trvalého? Snad pouze láska a touha má po Tobě, zdroji a příčině života a všech věcí vůkol, viditelných i neviditelných. Co na mně či pro mne cenného? Schopnosti, které k ničemu to nepřivedly? Aneb majeteček, který dnes mám a zítra kdo ví jak a čím jej celý mohu pozbyti v těchto přetěžkých dobách? Postavení, pocty, věda, umění, sláva aneb moc? Především nic podobného jsem neměl a nemám. A pak, což neviděl jsem již tolik lidí, všemi podobnými záviděníhodnými věcmi oplývajícími, mnohdy zcela neslavně či uboze dokonati běh života svého? A co si z toho všeho vzali či odnesli s sebou tam na onen svět? Nic ze všeho nedoprovodilo je v říši stínů smrti a záhad bytí! Část jejich slávy a moci se rozpadla jako luční kvítí do peci vhozené. A o ostatní podělili se dědicové mezi sebou a příp. erár s nimi. — A zase se vše točí dál, jakoby nic, v tom koloběhu života. Snad jediné, co ani rez ani mol nezničí, aniž kdo zcizí, zůstalo jim — ačli zde o to pečovali —: niterné bohatství duše, dobré skutky a milost Tvá, ó Pane! Co vůbec trvalého a cenného na světě krom Tebe? Vskutku jen *marnost nad marnost a vše je marnost.* (Kaz. 1, 2.)

Natož pak já, který nevlastnil jsem téměř nic z toho všeho kromě slabostí a nedokonalostí svých a života zhrzeného a ztraceného. Přespříliš odepřel jsi mi toho Pane můj, ač tolika schopnostmi obdařil jsi mne pro nejrozličnější věci. Leč právě pro jejich hojnost a rozmanitost nevyužity ladem hynou, hřivnami zmrhanými jsouce.

Zbýváš mi tudíž jen Ty sám, nekonečný, věčný Bože!

Viz Pane, viz mne bídneho, který přes 23 léta odpadlíkem byl od Tebe. Odpadlíkem zapřevším, zradivším Tebe! . . . Jak to, žes apostatu neza-vrhl vůbec od Tváře Své přesvaté? Proč, když již třikrát tváří v tvář smrti jsem se byl octl, proč ustrnul jsi se ještě nade mnou a zachovals mne při životu? Snad k vůli pokání, proměně duše mé? Jaké to nekonečné milosrdenství Tvé, jenž nechceš záhuby hříšníka, než aby se obrátil a živ byl Tebou, životem nehynoucím, předodstatným, božským — Tvým!

Jak to, žes mne popirače svého na milost vzal? Snad abys jiným na mně ukázal bezedné propasti nekonečného slitování Svého, zachránil jsi mne a dokonce velikými milostmi obdařil před Tváří Svou! Snad Maticka Tvoje, Panna přesvatá, vyprosila si tuto milost pro mne u Tebe.

Bylo to dlouhé tápání, hledání, bloudění, klopytání i zoufání, než opět našel jsem Tebe! Dlouhé, vysilující a strašné! Čtyř světa dílů a tolika let potřeboval jsem k tomu, aby ve mně zničen byl a vyprchal všechn ten proklatý jed z naší Judey pokrokářské, než opět našel jsem cestu k Tobě a v mystické společenství Církve Tvojí. Vpravdě se sv. Augustinem na kolenou zvolati a vyznati musím: *nehledal jsem Tebe, ale Ty sám vyhledal jsi mne!*

Jak to, Pane, žes ovečku Svoji ztracenou tolika milostmi zahrnul? Jistě abys ukázal, že pravdou jsou nádherná slova o tom v blahozvěsti Tvé. Proč nadto vyznamenal jsi mne pochopením Ukřižování Tvého i mystických duší nesoucích ozvěnu ran Tvých svatých staletími všemi? Jak to, že dokonce hlasatelem tajemství Umučení Své-

ho mne^řčiníš, slabým sice, neužitečným a darem-
ným, ale přece jen sluhou Svojím — —

Jak beze dna a bez hranic a mezí jest milo-
srdenství Tvé!

Pane, jsem tím zmaten, pokořen a zahanben,
zdrčen! Nevím, kde bych se skryl před Tebou a
jak se co nejvíce ponížil. *Nevím nic, nemám nic, ne-
jsem nic.* Takové přeubohé lidské nic, že snad bláto,
aneb prach zemský je něco víc než toto *nic!*

*Zbýváš tedy Ty sám, Ty jediný, nekonečný věčný
Bože!*

A kdož jsi Ty, Pane Můj?

Příčina života veškerého, všech věcí. Nebes i ze-
mě Stvořitel a Zachovatel, neobsáhlý, věčný a vše-
mohoucí, neproměnný! Jako bys na vší své slávě
a moci neměl dosti, k vůli nám, Tobě odcizeným
lidem, sestoupil jsi s nebes svých svatých, abys
nám všem a každému z nás zvláště stal se Spasite-
lem, Vykupitelem. *Syn člověka jsi, Syn Marie Panny,
sám Bohočlověk!*

Mysteria vtělení až ukřižování, Tvého vzkříšení,
nanebevstoupení i Svátosti božské lásky Tvé . . .
jaká to řada úžasných tajemství, nevyzpytatelných
záhad a pravd duchovně skutečných. *Tys Bůh a
člověk, člověk jako my a Bůh zároveň, jenž na se
vzal viny naše a vnesl je na dřevo kříže, strom to
vykoupení našeho. Teď teprve rubášem svým sva-
tým dal jsi mi pochopení předpovědí proroků
i žalmů o příšerném a přehořkém utrpení Svém
od hory Olivetské až na Golgothu. Utrpení to
duševně i tělesně daleko přesahovalo vše, co může
snést pouhý člověk. Jaké to moře bolestí, trýzně
k nesnesení, k nepopsání . . .*

Jako bych stál u paty kříže Tvého a viděti směl,

slzami pokání smáčeje, nohy Tvé zbodané. Tam v ranách jejích na hranách hřebu stojíš, neseš celou tíhu těla Svého, již marně zadržeti se pokoušejí paže Tvé. To nohy Tvoje jsou, zvěstovavší lidem plnost času, pokoj a krásu království nebes. Radost evangelia! Za to je probodli a přibili hřebem jediným, aby bolesti Tvoje jen tím zvýšili a jen znásobili krutost agonie.

Napřed však zbičovali Tě tak příšerně a krutě, že vskutku nebylo místečka zdravého na Tobě: samá rána, modřina i oteklina, takže na zsinalé Tvé kůži bylo tím zcela věrně napodobeno malomocenství, jak je viděl 700 let před skonem Tvým Isaiáš prorok a popsal. Zbičována byla chodidla, lýtka, kyčle, břicho, záda, hrudník, ba i přesvatá hlava Tvoje.

Jako na výsměch za Tvoji převroucí a obětovnou lásku až do té smrti kříže i Tvoje srdce probodli Ti. *Tvoje Božské, nejsvětější Srdce!!!* Kéž krev a voda z boku vytrysknuvší obmyje a opojí mne, jako kdysi sluhu Tvého a bojovníka z Lloyoly: sv. Ignáce!

A za Tvoje ruce přelaskavé, dobrotivé přibili Tě a vztyčili na kříž! Za ruce, žehnající, jen dobro a lásku rozsévající, nasycující lid chlebem a napájející je vodou života! Za ruce uzdravující veškeré neduhy těla a vymítající ďábly z duší. Jak strašně za to za vše pomstili se jim lidé, kteří v zářepěstí je prorazivše, právě za nerv přibili Tě na kříž. Tak právě je probili, abys vise za zraněný nerv, tisícerym snad způsobem krutěji pociťoval svoji bolest, Ty „muži bolesti a zkoušený v utrpení!“

Jaká příšerná muka vytrpělo veškeré tělo, křečí nejvyšš bolestnou zachvácené, ve svém rozepětí,

ztuhnutí i zápase smrtelném. V něm věru jsi byl „červem a ne člověkem, lidem k posměchu a obci k potupení“. Tak strašlivě trýzněn jsi byl Pane po šest hodin, než z úst Tvých vyšlo vysvobozující: „dokonáno jest . . .“ Proč tolik trpěls, Pane můj?

Proč za nás nevděčné, bídné a podlé?!

Jak nekonečnou byla láska Tvoje, větší a hlubší než propasti vod Atlantiku a Pacifiku pojmouti by mohly! Výsostnější než Himalají věkosněžné témě — nepředstavitelná, překonávající každý pomysl i dohad náš.

Než jak hrůzný obraz Tváře Tvé přesvaté! Nejvznešenější stal jsi se nejubožejším. Ty klanění nejhodnější, vydaný nejopovrženějšímu výsměchu i potupě vši lidské chátry! Tak byla jimi zřízena Tvář Tvoje, že kdekdo odvracel se od ní jako od tváře „malomocného, od Boha opuštěného a zkrušeného“ . . . Tak poset byl obličej Tvůj ranami bičů, důtek i metel, zpracován pěstmi, holemi i klacky fariseů, zákonníků i soldatesky římské. „Odvraceli se od takto zmučené Tváře Tvé“ . . . hle tu přede mnou stojí v plné hrůze ztýrání svého a zíráním na ni zasvěcuji tuto hodinku bdění s Tebou. Jest to oběť moje mizivá až směšná v porovnání s nekonečnou Tvojí — — — — —!

Ó Pane, vlij mi lásku, pokoru i odevzdanost k Tobě za nás, tedy též i pro mne hrozně Zmučenému a Ukřižovanému. Smrtí nejstrašnější, nejbolestnější a nejpotupnější — otrockou! Kolika ran Tvé Tváře milování nejvýš hodné byl jsem as já příčinou? Kolik ran zasadily jí hříchy moje? Která je to rána? Ta, co přerazila kořen nosu Tvého, či co natrhla Ti víčko pravé, aneb co se svezla po levé očnici? Aneb je to ta opuchlina pravé tváře či onen silný otok brady s leva? — —

Ach, a onen věnec stop krvavých kol skrání a čela Tvého! Jak dlouhé a ostré trny to byly as, které takto zraňovaly Tebe! Který trn mých nepravostí či zlořádů zranil nejsvětější čelo Tvoje? To krásné bílé čelo, jímž zdaleka převyšovals učedníky své. Jsou to kapky krve vytrysknuvší z tepen Tvých, tam po stranách nahoře ve vlasech se usadivší? Aneb onen potůček až nad levým okem? Či tam vzadu v klikatině ssedlé krve v zátylí usadily se hříchy moje?

Pane, jak nesmírně jsi trpěl tělesně a ještě více duševně! Cos viděl všechno Ty vševědoucí v té strašlivé agonii člověčenství svého tam na hoře Olivetské, kdy úzkostí přenesmírnou učiněn byl pot Tvůj jako krůpěje krve, padající na zem? Viděls Hossanna a slyšel jsi hned nato Salábu, Salábu: ukřižuj, ukřižuj! Tys viděl celé příšerné dějiny lidstva, muky, nápory i úskoky toho převracovače cest Tvých Božských — veškeru mátožnost, ubohost i bídnot lidstva!

Tys nejvyšší a nejvznešenější z lidí, Bohočlověk, jemuž nikdy a nikdo se nevyrovná, aniž na roveň postaven býti může . . . A dovolils svojí lásky a klanění nejhodnější Tvář tak ponížiti, ztýrati a vysmívati jak oněmi, jimž byl jsi pohoršením, tak i těmi, jež za blázna Tě měli. Co proti tomu jakákoliv potupa či posměch aneb pokoření, jež mne nepatrného stihnouti kdy může než malicherná maličkost a nicotnost, za řeč vůbec nestojící?! I skráně hodné diadému hvězd obejmouti dovolils korunou výsměchu své zvěsti radostné o království Božím na zemi. Nedosti na tom, i třtinou rovnali Ti ji, a zpevňovali. I jinými ranami častovali. Slinami tupili a snižovali tam na dvoře paláce Pilátova. A na kříži opět z bezmocného, dokoná-

vajícího si tropili Tvoji odpůrcové nejpustší posměchy s rouháním i klením! Z Tebe, opuštěného od Boha i od lidí!

Až dokonals tam, Ty veleknězi královský z rodu Davidova. Dokonals tam svoji oběť smíru, vykoupení. Tu oběť kosmickou, bys novým stvořením učinil nás všechny. . . . „Kdo pak uvěřili v Tebe a přijali křest — t. j. znamení Tvoje vtisknuté duším naším . . . dítkami Božími učinils je: dědici, spoluúčastníky nebes svojích.“ *Vždyť to jest již život věčný: celou duší, srdcem, myslí a bytostí přimknouti se k Tobě!* Kdož jiný než sám Bůh mohl nám darovati podobné přislíbení!

Zde, Pane, přede mnou jsou otisky prý bezduché, umrlé Tváře Tvé. Leč jaký ruch a život žárá, jaký duch projevuje se pod zevní maskou tou! Jaká usebranost, jaká nadpřirozená vnitřní síla ji oživuje, že přemáhá i samu smrt? Jaký podmanivý majestát zrcadlí se v Tváři, že přitahuje oči, přimrazuje srdce naše? Je to Tvář přesvatá, Tvoje, Pane Bože můj! Skutečná podobizna Tvoje, jíž právě jsi nám daroval Sebe! Dals nám ji pro posilu, útěchu v dobách těžkých jako záštitu ochrany své, jako zaslíbení, zástavu a paladium lásky Své!

Kéž Tvář Tvoji co nejvroucněji uctíváme, nechť vtiskuje se v duše naše, v každyčkou jich myšlenku, čin, záchvěv vůle i citu srdce sebe nepatrnější!

Leč jaká únava pozdní noci zmocňuje se mne! Jaká tíha a mátožnost přemáhá mne, uvažujícího, jak podivuhodné byly cesty svaté vůle Tvé, jimiž jsi mne přivedl k Sobě! Tolik jsem se proti nim navzpěčoval, tolik energie vyplýval. Tolikrát marně o leccos usiloval, takže nakonec s miláčkem duše mé sv. Augustinem přec jen vyznati musím: „přivedls mne k přesvědčení, že jsi a že vedeš osu-

dy lidské. Bloudil jsem a Ty jsi mne vedl, klopýtal jsem a Tys mne držel, neřestmi světa šel jsem a Tys mne neopustil.“ Marné touhy dals mi v srdce a těmi zkrušen, vyčerpán, téměř zničen — našel jsem konečně spočinutí v Tobě.

Nechtěls mne míti vynikajícím profesorem, abych vracel zdraví tisícům lidí. Ani umělcem či literátem, kulturním pracovníkem či vlivným politikem. Ani boháčem, slavným podnikatelem či člověkem vědeckého, společenského či stavovského úspěchu. K ničemu podobnému mne vůle Tvá nepřipustila. Snad bych byl tím vším příliš zpovrchněl aneb zpychl a pak navždy ztratil Tebe.. Držels mne hodně nízko při zemi, abych nalokal se prachu jejího. Hodně nízko, abych řádně natrmácel se, utloukal kamením, trním i hlozím jejím. — Takovým jsi mne učinil zcela obyčejným doktorem, jakých na tucet připadá patnáct. Člověkem přezíraným, „literátem“ bezvýznamným, osobou k ničemu, nepotřebnou, zkrátka téměř zcela zbytečným tvorem, aby jej ještě země nosila . . .

Leč jedno jediné neodepřel jsi mi: Jiskérku ohně lásky Své, tak zcela maloulinkou jiskérku požáru, jímž jsi Ty sám, nekonečný Bože, vládce nebes a země! Tu však připadá mi, jako bys, otevřev ústa Svá, mi chtěl říci: „Toužilš po bohatství, moci, slávě a hodnostech — a to vše jsem ti odepřel. Však vím dobře, proč. Místo toho dal jsem ti píti kalich hořkostí a žlučí, ponížením a trpkostí přetékaný . . . Dal jsem ti ho píti až na dno, až zajíkal jsi se, ošíval a počínal reptat . . . Což nechápeš, že takto jsem ti dal projíti školou kázně Své? Což nevíš, že „Hospodin metlami řeže, kárá a si vychovává, koho za syna svého si při-

jímá?“ (Žid. 12, 6). Ano, prvním projevem této lásky a známkou vyvolení za syna milého je *spráskání životem*. Spráskání tak důkladné, že ani nitky zdravé nezůstane na tobě. Tak prudké, až člověku se hlava kolem zatočí. Až smysly mu přecházejí, a všecka chuť, nechut přejde. . . Tak gruntovní, že člověk je vůbec rád, že se celý nerozsypal . . . Čest lidská, nečest, přání, nepřání, zdraví, nemoc, bohatství, chudoba, úspěch, porážka atd. atd., všecko to se v něm přemíchá a přehází. . . Jako hadry padají s těla, tak s duše mizejí všechny nečistoty, příměsi a pozlátka i zdání lidská, až se stane zcela nicotná a nahá. V prach zemský zdeptanou je a poničenou — sebe sama zbavenou . . . Až ztratí zcela vše, co si oblivovala, po čem dychtěla, na čem si zakládala, *až nemá ze všeho zcela nic . . . Krev srdce svých libostí, žádostí a vášní vycedí do poslední kapky . . . a vyprázdní se docela!*

Což neznáš Siracha, a nečetl jsi v něm (2. 1—6): „Synu, chceš-li vstoupiti do služby Boží, připrav se, že budeš zkoušen. *Pokoř srdce své a trp* a neukvapuj se v čas dopuštění. *Strp, co Bůh ti ukládá, lpi na Bohu a vytrvej, bys vzrostl na konci života*. Neb v ohni zkoušeno bývá zlato, lidé pak Bohu milí ve výhni tísně a ponížení. Důvěřuj Bohu i zastane se tebe. Doufej v něho i srovná cesty tvoje. Kdo doufal v Pána a byl zahanben?“

Pak teprv duše, která „vydržela tuto zatěžkací zkoušku“ bez zhroucení a bez reptání, očištěna jest a stane se schopnou, bych navštívil ji Já sám s láskou Svojí . . . Až utrpením či zkouškami vyprázdní se zcela od sebe samotné, pak teprv může se jí dostatí přetékající náplně radosti i závratného štěstí. Pak já „Bůh i Pán v ústrety vstříc přicházím k tomu člověku jako k dítěti milému.“

A objímaje jej a na srdce vina, sděluji s ním poklady tajemství Svých či Tváře Své. Ano, ano: *Předcházení musí křest krví srdce tvého — pak teprv zanítím tě ohněm lásky Své — toť mystiky vší zákon i řád.*

Ostatně, což jako odpadlík a zběh nezasloužil, bys rozdrcen byl docela? Neb abys za to do konce života konal nejtěžší pokání? Cožpak nevíš, že kdo sdíleti chce se mnou slávu vzkříšení či triumfů mých nadzemských, že *prve ukřižován musí býti se mnou, by zemřel a znovu zrodil se?!*

Nermuť se tedy víc a rozjasni svou líc. Třeba žes marně toužil a zbytečně se soužil . . . Nebyl bys jinak zakotvil v lásce mé. Vyčišť tedy starý kvas nadějí, možností zmařených . . . Hle, „staré přešlo, aj všecko novým tvoří se.“ (II. Kor. 5, 17.) Tolik kdysi toužívals státi se nějakým mým rytířem. Tolik dychtils bojovati za mne v různých náboženských spolcích, v politice či v kulturních snahách. Leč nikde k ničemu Tě nepotřebovali a život ti v pelyněk zhořkl . . . Proto ujímám se tebe nyní sám . . . Ne navenek, nýbrž dovnitř jest dobývání tvoje. Místo kšatrye staneš se mi brahmanem, t. j. od služby zbraní ke službě slova postoupíš. Možná že i Kristoforem, t. j. nositelem Svojím učiním tě . . . či místo toho všeho budeš mi zcela nepatrnou, blikající lampičkou před Tváří mojí. Takovou třebas prachmalinkou svíčkou, jakých za dnů mladosti tvé jste si chlapani kupovali za krejcar dvacet. — Anebo zcela ničím budeš mi — —

Žádné řády, hodnosti a důstojenství nedal jsem ti. Co byly by ti platny všechny hvězdy, kříže, řetězy na prsou a krku, když se mi zdálo vložit na tvá bedra a na záda Své kříže a řetězy. Leč za

ty cetky, tretky, pozlátka a zrcátka přec něco ode mne dostaneš. Daleko cennějšího, hodnotnějšího, vyššího ti dám: Na místo na prsa, do srdce dostaneš můj obrázek, pravý a skutečný! Nechápeš ani, jak výsostným je můj dar. Co pro tě znamená! Však jednou pochopíš . . .

Nestáls nikdy za nic a k ničemu ve světě jsi to nepřived. Ani už nepřivedeš. Než právě z řad lidí nejprostších a beznadějných vybíral jsem občas svoje hlasatele, apoštoly, rozsevače Slova. Co s tebou snad učiním, toť moje věc. Prozatím vtisknouti chci duši obraz Svůj, Své neskonale lásky, milosrdenství i slávy majestátu Svého. Aby přetékala a rozdávala jiným žíznícím po mně, po lásce mé . . . Rozumíš, že takto neskonale více, tisíckrát dávám ti, než tobě ubohému, poníženému a ztracenému o tom jen se mohlo zdáti? Tisíckrát více, než všechny poklady, úspěchy či úsměvy světa byly by ti poskytl . . .

Umoudři se přec. Neklesej nikdy na mysli a nikdy nezoufej. Ale raduj se radostí mojí. Raduj se v nerozborném klidu, který já dávám sám. Rádost bez mezí a hranic nechť naplňuje srdce tvé, chovající v sobě *poklad nejvyšší. Můj obraz zářivý . . .*

Chval za to, dokud živ jsi, zdráv a živ jsa, chval, chval Pána i množstvím milosrdenství mých se honos . . .
(Sir. 17, 27.)

Probouzím se jako ze sna. V nejhlubší pokoře a co nejoddaněji volám k Tobě, Pane Ježíši Kriste! Ty nesmírně vznešený, nejdokonalejší Bože, v pře-svaté Své Tváři mi zde duchovně přítomný! *Sejdi a sestup pro neskonale milosrdenství Své, lásku a nezměrnou dobrotu Svou!* Tebe snažně prosím a vzývám! Sejdi a sestup v přeubohou duši mou. Dej mi znáti Sebe. Zbav mne všech slabostí mých,

náruživostí, mátožnosti, hříchů a vášní, abych jimi znovu nezraňoval předrahou Tvář Tvoji! *Božský život Tvůj staniž se páteří mou, středem a základem bytosti mé!*

Nahraď ubohost moji Svojí silou, svátostí a láskou! „*Pozvedni srdce mé k Sobě a nedávej mi blouditi!* Ty samojediný jsi mým pokrmem a nápojem. Mou láskou a radostí, veškerým statkem mým.“ *Kéž k Tobě úplně přilnu a celý život můj oživne Tebou . . .*

Ničeho nežádám si více než Tebe milovati. V prachu pokory a ponížení prosím Tě co nejuctivěji: *proměňuj, přetvořuj mne v Sebe, Pána mého! Odevzdávám se ti celý, beze všech výhrad a námitek!* Sváté vůli Tvé náležím jako Tvůj vlastní majetek!

Kéž bych se celý od Tebe vzňal a hořel. *Bože můj, má lásko, rozpal mne a uchvať. Uchvať mne a podrž zcela Sobě jedinému!* — — —

— — — — —
Ztrácím slova i dech. *Patřím jen na Tebe a Ty přivřenými víčky patříš zas na mne . . .* Ó kéž bys jen na vteřinu otevřel oči Svoje! Ty Božské oči plné něhy, milosrdenství a lásky! Snesl bych vůbec pohled Tvůj, pronikající ledvím a přetvořující srdce? — — — Pane, vzhlédni Ty na mne, na prach a popel, který v prachu země koří se přesvaté Tváři Tvoji! . . .

— — — — —
Vidím, že nechal jsem na stole rozevřenou knihu. A zrak můj padne na podtržené řádky. Čtu je znova a nevěřím očím svým. Jaká to nádherná příslibení v mystické rozmluvě Svojí, Spasiteli předrahy, učinils svaté Gertrudě Veliké. Čtu tam:

„Když duše láskou ke mně vzplanuvší často vzpomínají pohledem mé Tváře . . . *vtisknouti jim chci svým člověčenstvím živý a pravý odlesk Svého*

Božství. Jeho jasem zazáří a přede všemi ostatními planouti budou po celém nebi skvoucím světlem v nejvyšší podobnosti s Tváří mojí .
a to věčně!“

Jest možné vůbec toto závratně opojné přislíbení Tvoje? Nepuknou srdce naše, v prachu před Tváří Tvojí se sklánějící? Neroztrhnou se nevyšlovnou slastí a nebeským štěstím?!?

Kéž k Tobě, Tvé Tváři přesvaté úplně přilnu. Kriste, buď životem života mého a celý život můj oživne Tebou, celý člověk můj bude prozářen Tebou! Tajemství utrpení Tvého zrcadlí se v Tváři Tvé předrahé, leč i tajemství slavného zmrtvýchvstání i oslavení Tvého jsou tam. Veškerá mysteria Božství i člověčenství Tvého zároveň . Kéž na věky zůstanu adorátorem Tvým!!

Kéž rajský kvítek z Lisieux, sestřička svatá, Terezička od Jezulátka a od Božské Tváře Tvé, naučí mne Tebe tak milovati, jak Tě milovala sama, to zbožným povzdechem a modlitbičkou střelnou:

„Ježíši, Tvoje Tvář přesvatá jedinou jest krásou, která blaží duši moji, Tebe prosím snažně: Vtiskni Božský Obraz Svůj srdci mému a rozpal je Svojí láskou!!!“

AMEN.

O LÁSKO, LÁSKO

O láske, láske, jak mnes poranila!
Láske, láske, v prudkém vytržení mnes unesla!
Srdce mé stále se šíří k Milovanému . . .
v Tobě chci zaniknout, bych s Tebou byl!

Ježíši, láske, Tys byl vůdcem mým,
Ježíši, láske, oporou mi budiž!
Ve věčném objetí lásky zapoj mne v Sebe,
v pravé Tvoji lásce, přerozeného láskou . . .

Láske, láske, hlubina tvá bez dna . . .
Čím víc tě kdo objímá, tím víc po tobě touží.
Jsi stálý zdvih a pád . . .
Kdo tebou se oděl, cítí sladkost a stále volá: Láske!

Láske, láske, zajalas mne zcela.
Láske, láske, přejít mi dej v sebe — — —
Ó sladká mdloba lásky, má láske plná touhy,
má láske plná slastí, mne ponoř v sebe, Láske!

Láske, láske, krása tvá mne táhne.
Láske, láske, tebou jsem u vytržení.
Láske, láske, tys duše životem,
nelze mi víc od tebe upustiti .

Láske, láske, Ježíši, má touho, —
láske, láske, v objetí Tvém chci zemřít!
Láske, láske, Ježíši rozmilý,
Svým mne učin a přerod mne v Sebe!

PONOŘ MNE DO PROPASTI LÁSKY!!!

Jacopone da Todi.

(Překlad Langův.)

EPILOG.

Spisek tento byl již předložen církevní cenzuře, když poslouchal jsem v Akad. týdnu skvostné přednášky prof. Dra Ericha Przywary S. J. o „Křesťanství a mystice“. Byl jsem překvapen úžasným jeho oceněním významu této „deformované“ Tváře Páně pro skutečně vrcholné výšiny mystické duše sv. Terezičky z Lisieux. Byl jsem udiven shodou jeho myšlenek s těmito zde, pouze jinými slovy přioděnými. Pročež směle můžeme kráčeti vpřed v duchovním životě, rozvíjejícím se před touto Božskou Tváří Páně, v níž „vexilla regis prodeunt“!

Díky Bohu za nevýslovný dar jeho (II. Kor. 9, 15).

O B S A H

ÚVODEM	7
Touha staletí	8
Hymnus	13
Překvapující souvislosti.	21
Symbol a tajemství osobnosti	28
Tvář v Písmě svatém.	32
CESTA	
Zrcadlo dokonalosti	36
Studnice pokory	40
Zákon oběti	46
Mystika kříže	50
Modlitba bez ustání	62
PRAVDA	
Mysteria Božské Tváře.	68
Plnost poznání	73
Kniha lásky vyvolených	79
Jiskérka požáru	86
ŽIVOT	
Člověčenstvím k Božství	91
Zakotvení ve věčném	95
Před Tváří Páně	103
Láskou nově stvoření.	109
V nichž bydlí Kristus	115
ADORATIO NOCTURNA	122
Ó lásko, lásko	137
EPILOG.	138